Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

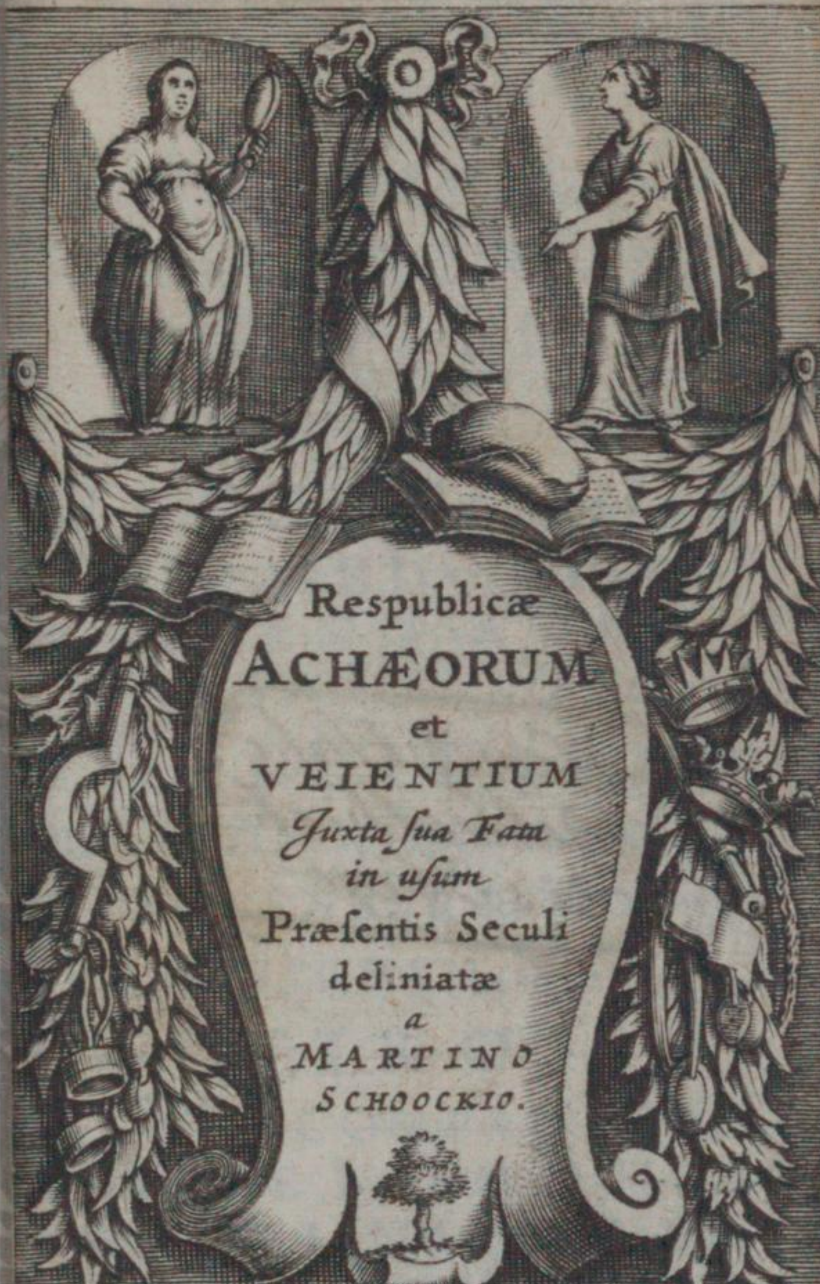
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

KW 224
D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

TRAJECTI ad RHENUM,
Ex officina Giſberti Zylii.
A°. M D C LXIV.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ILLUSTRI
ET
GENEROSISSIMO Dn.
DN. RABANO DE
CANSTEIN,
SERENISSIMI ELECTORIS
BRANDEBURGICI
CONSILIARIO INTIMO,
SUPREMO AULÆ
MARESCHALLO, &c.
HÆREDITARIO
IN CANSTEIN, LINDENBERG,
SCHÖNENBERG, MOL-
LENICHEN, &c.
VIRO
VERE INCOMPARABILI
ATQUE BONO HUJUS
SECULI NATO NEC
MINUS LITERATIS-
SIMO QUAM LITERA-
RUM, EORUMQUE
QUI LITERAS PRO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

FITENTUR FAUTORI SUMMO INCULTUM HOC OPUSCULUM EX ANTIQUA HISTORIA IN USUM PRÆSENTIS ÆVI COLLECTUM.

L. M. Q.

Offert & Inſcribit

MARTINUS SCHOOCKIUS.

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

LECTORI SAL.

R*Ebus cunctis ineſſe quendam orbem*, prudentiſſimus Hiſtoricorum Tacitus rectè notavit lib.3. Annal. cap.55. Nam, ut Stoicus Romanus dicit ep. 24. *Nullius rei finis eſt: ſed in orbem nexa ſunt omnia: fugiunt ac ſequuntur, diem nox premit, dies noctem: æſtas in autumnũ deſinit, autumno hyems inſtat, quæ vere compeſcitur. omnia tranſeunt, ut revertantur. Velut in orbe aut pila, motu ordo mutatur, & quæ ſequebantur, præcedunt, &, quæ accidebant, oriuntur; omnia, quomodocunque ierint, in idem revertuntur.* Obſervare licet in ipſa re communi, in qua eadem perpetuo fabula (aliæ licet perſona in Theatrum introducantur) exhibetur, anti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

quo-nova, & novo-antiqua. Adeoque rectori populi, non modo decorum & laudabile, verum utile quoque imo neceſſarium eſt, cognoſcere res geſt s memoriæ veteris, ordinem tenere antiquitatis, exemplorumq; omnium habere notitiã. Hinc magnus ille Cæſar, & vere Auguſtus, *in evolvendis utriuſque linguæ Auctoribus* (ut Tranquilli verbis utar lib. 2. cap. 89.) *nihil æque ſectabatur, quam præcepta & exempla publice vel privatim ſalubria: eaq; ad verbum excerpta, aut, ad domeſticos, aut ad exercituum, provinciarumq; rectores, aut ad urbis Magiſtratus plerumq; mittebat: prout quique monitione indigerent.* Nunquam ita quiſquam (ut Terentianus ille ſenex conqueritur) bene ſubducta ratione ad vitam fuit,

quin

quin res, ætas, uſus ſemper aliquid apportet novi: aliquid moneat, ut illa, quæ te ſcire credas, neſcias: & quæ putaris prima & potiora prudentię prę cepta, repudies, ſi experire debeas. Cum enim vita fluxa atque fragilis ſit, fieri non poteſt, ut aliquis tantillo tempore prudens evadat, atque varios & mutabiles rerum caſus obſervet. Ut plurimum prothaſin duntaxat fabulæ ſpectare conceditur, non cataſtrophen. etenim cum prolixior aliquãdo ſit tragœdia, non patitur nos tam diu perſederẽ in hoc Theatro violenta Diva, quæ omnes violat. Sæpe per ætatem ſapere incipimus, ſed jam ventum eſt ad extremum fabulæ actũ, nec quid ſibi velit, quod non liceat audire periochã, perſpicere poſſumus. Hoc datũ eſt

 ſoli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ſoli hiſtoriarũ lectori, ſed *ſapiēti & circumſpecto*: qui non modo protheſin aut epithaſin, ſed etiã cataſtrophen ſpectat: nec unius ſeculi (quo uſus concluditur) ſed omnis ævi res geſtas agnoſcit; & quicquid in orbe terraram, ex quo ille conditus eſt, actum fuerit, memoria retinet. Hanc prærogativam *circumſpecto* Lectori vindicio, neque enim omnibus, qui legunt hiſtoriam, competit. Quinimo ut intemperantibus alimentum nihil proficit: ita ad pleroſque ex lectione hiſtoriarum utilitas prorſus nulla redit, multi amant quidem hiſtorias, easque diligenter legunt, ſed tantam legunt, &, ut pueri talis aut teſſeris ludunt, ipſi, quô otium fallant, pręter ludicra & faceta nihil in Hiſtoria ſectantur. Plurimis ad pompam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

pam, non vero ad uſum hiſtoria ſervit, qui ſimiles Athenienſibus, quibus Anachatſis jam olim objecit, quod nummis non uterentur niſi adnumerandum. *Circumſpectus* vero Lector juxta regulam, quam Livius in veſtibulo lib. 1. Hiſtor. proponit, Hiſtorias legit. Verba, quod cedro digna ſint, hic exhibeo: Ad illa (*inquit*) mihi pro ſe quiſque acriter intendat animum, quæ vita, qui mores fuerunt: per quos viros, quibusque artibus domi militiæque & partum & auctum Imperium ſit. labente deinde paulatim diſciplina velut diſſidentes primo mores ſequatur animo. deinde ut magis magisque lapſi ſint, tum ire cœperint præcipites, donec ad hæc tempora, quibus nec vitia noſtra, nec remedia pati poſſumus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

perventum eſt. hoc illud eſt præcipue in cognitione rerum ſalubre ac frugiferum, omnis tẽ exempli documenta in illuſtri poſita monumento intueri. inde tibi tuæq; Reipublicę quod imitere capias. inde fœdum inceptu, fœdum exitu quod vites. *Hactenus Livius.* Tanto viro monente, tam ipſius quam aliorum, qua Gręcorum qua Latinorum Hiſtoricorum, monumenta excuſſi, atq; Achæorum & Vejentium reſpublicas, quô aliis in exemplum ſervire queant, ſuis coloribus delineavi. Operam hanc ſi publicè gratam eſſe didicerim, animus mihi addetur, ad alias antiquas reſp. ſpeciatim Rhodiorum & Maſſilienſium repræſentandas. Interea, mi Lector, vale & fave.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

INDEX CAPITUM.

Caput I.

Breviter Achaiæ ſitus, Urbes ad eam pertinentes, ac priſcum regimen delineantur. Reges optimi, poſt ſe ſucceſſores ut plurimum Tyrannos relinquunt. quorum fatum breve & triſte. Achæi, Tyrannis ſuis ejectis, in ſocietatem Ariſtocraticam nomen dederunt. Fol. 3.

Caput II.

Reip. Achaicæ facies, ſalubribus obſervationibus interjectis, delineatur. Optime de Rep. illa meritus fuit Aratus, cujus vitæ curriculum paucis percurritur. Arato ſucceſſit Philopœmen: cujus mores deſcribuntur è Polybio. Triſtis quoque vitæ exitus notatur. Philopœmeni ſucceſſit Lycoitas. 12.

Caput III.

De Achæorum ſtatis Comitiis, & de quibus in illis deliberaretur. 20.

Caput IV.

Proponuntur quinque Leges, ab Achæorum Rep. diligenter obſervatæ, quandiu floruit. Singulis ſtrictæ quædam obſervationes adduntur. 25.

Caput

CAPUT V.
Romani, devictis Carthaginenſibus, bellum Macedonicum ſubdolo prætextu juvandorum ſociorum auſpicati ſunt. 42.

CAPUT VI.
Quis, & qualis fuerit Philippus Macedoniæ Rex, quem Romani, pace illi oblata, durante bello Punicco, in Triumphi materiam ſepoſuerunt. 47.

CAPUT VII.
Philippo Macedoniæ Rege infeliciter adverſus Romanos rem gerente, Achæi, cum à diverſis ſollicitarentur, per Ariſtænum à Philippo Rege alienati fuerunt, Romaniſque magno ſuo malo, ſociati fuerunt. 51.

CAPUT VIII.
Achæi jam fermè ſubacti, à Quintio Romanorum Conſule, una cum Philippo Macedoniæ Rege, juxta artes Romanas, liberi pronunciati fuerunt, in frequenti Græcorum Panegyri. 66.

CAPUT IX.
Achæi hac libertatis ſpecie à Romanis illecti, magno ſuo malo, iis adjutores fuere in opprimendo Nabide, Antiocho Syriæ Rege, Ætolis, & Hallocrecis 75.

CAPUT X.
Diſtincte, variis experimentis prolatis, ex Hiſtoria aſcenditur, quis fructus fuerit pudendi ſervitii Achæorum, qui ſe ultro Romanis vendiderant. 91.

CAPUT XI.
Lacedæmon, quam ſingulari abſtinentia probata,

bata, *Achaicæ ſocietati adjunxit Philopœmen, per improvida ejuſdem conſilia ad Romanos deferit; via ſtrata ad Achæorum excidium.* 98.

CAPUT XII.

Achæi dum defectionem Lacedæmoniorum ulciſci parant, dubio Romani Conſulis reſponſo deluſi, Lacedæmonem quidem occuparunt: ſed, poſtea cum illis colliſi, ſi mutuo in gratiam Romanorum perdiderunt. 109.

CAPUT XIII.

Achæi non modo cum Lacedæmoniis commiſſi, ſed domi quoque; ſeditionibus diſtracti, dum Romanos admittunt arbitros, miſſis Romam quoque ad Senatum legatis, libertatis naufragium fecerunt. 116.

CAPUT XIV.

Romani Acheos relinquentes intercutaneis diſſidiis, & omnibus poteſtatem facientes diſcedendi à ſocietate illorum, viam ſibi inmuniverunt ad totius Græciæ imperium. 124.

CAPUT XV.

Achæi amplius proditi fuerunt, per ſuum Callicratem hominem peſſimum, qui conſilia ſuæ gentis ſolitus erat Romanis prodere. 126.

CAPUT XVI.

Bellum Macedonicum, quod Romani cum Perſeo geſſerunt, conducere admodum Achæis potuiſſet, modo ipſi oblata occaſione uti ſciviſſent: ſed à Romanis pellecti in ſocietatem belli, atque iterum proditi à Callicrate, paſſi fuerunt eam elabi. 132.

CAP.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

CAPUT XVII.

Cõfecto per Romanos bello cum Perſeo, Achæ
fidam licet Romanis operam dediſſent,
Callicrate domeſtico proditore accuſati fue
runt, quòd Perſea juviſſent. Accuſati Ro
mæ cauſſam dicere debuerunt. 140

CAPUT XVIII.

Aſtu Callicratis Romanis ſtudentis, Achæ
violant fœdus quod cum Ægypti regibus &
Rhodijs hactenus coluerant, quibus nequ
auxilia, ut oportebat, miſerunt. 144

CAPUT XIX.

Amplius, dolo Romanorum Ætoli à fœder
Achæorum ſeducti ſunt, ipſique Achæi im-
pliciti bello, quod Athenienſibus cum Oro-
piis intercedebat. De Certamine Callicrati
& Menalcidæ. 148

CAPUT XX.

Diæus ut eximi poſſet judicio; Achæos cum
Lacedæmonijs commiſit: inde Romam le-
gati miſſi fuerunt ab utrisque. Oreſtes no-
mine Romanorum cum dixiſſet, Lacedæ-
monios ab Achæis ſejungendos eſſe, Achæi,
omnes, qui ex Lacedæmonijs aderant, in
carcerem conjecerunt, atque ex conſilio Cri-
tolai non modo Lacedæmonijs, ſed & Ro-
manis bellum indixerunt. 154

CAPUT XXI.

Achæi Corinthi congregati indignis modis le-
gatos à Romanis miſſos excipiunt, atque,
incentore Critolao, his bellum moliuntur.
160

CAPUT

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

CAPUT XXII.

Romani oblatum belli cauſſam avide amplexi fuerunt, putantes bellum juſtum piumque eſſe, quod ſui legati adeo male habiti eſſent ab Achæis. Eoque Corinthum per Mummium obſederunt: Critolao, ut belli inexperto, multiplicem ſolæciſmum committente, atque in voragine ſubmerſo. 167.

CAPUT XXIII.

Capta per Mummium Corintho, non modo ſocietas Achæorum diſſoluta, ſed eorum quoque nomen everſum fuit. 175.

CAPUT XXIV.

Concluditur, atque ſerio in omnibus imperijs ſtudium Concordiæ urgetur. Speciatim in fœderato Belgio haud abſimili Achæorum ſocietati. Arceantur Imperiorum ſpeculatores, domi caſtigentur δωροφάγοι, *nec, qui ſapiunt, ſocios opprimi patiantur, ne, illis everſis, ipſi victoris præda fiant.* 180.

CAPUT I.

De Vejorum antiquitate, ſitu, atque potentia. 187.

CAPUT II.

Ut Vejentes cum Romulo quoque contendere cœperunt, ita infeliciter rem gesſerunt. Quatuor vero ſolæciſmos quâ politicos, quâ militares commiſerunt. 191.

CAPUT III.

Vice verſa Romulus admodum prudenter rem geſſit adverſus Vejentes: illius quoq; facta, ſingularem prudentiam arguentia. 198.

CAPUT

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

CAPUT IV.

Fractis, ſi non devictis Veientibus, à Roman conceſſæ fuerunt induciæ in centum anno ademta tamen agrorum parte, atq; exacti obſidibus. Hæ vero inſidioſæ induciæ illo perdiderunt. 206

CAPUT V.

Quæ, pro libertate quaſi afferenda, tempor harum induciarum tentarunt Veientes, ii improſpere ſucceſſere, quòd nihil contra Romanos tentare poſſent, niſi ſimul perjuri caput ſuum aſtringerent. 213

CAPUT VI.

Finitis prioribus induciis, in quadraginta a lios annos illas Veientes parti fuerunt. 216

CAPUT VII.

Sed & illas inducias violarunt: atque quam vis occaſionem attendentes, Romanos in anguſtias redegerent, ab iis tamen per Dictatores Mamercum Æmilium, ut oportuit caſtigati ſunt: iterumque viginti annorum induciæ conceſſæ ſunt, ut ſcirent, quand ſibi pereundum eſſet. 219

CAPUT VIII.

Quale fuerit Veiorum excidium, quod ita fatali lege ſubierunt, ut ad illud per propriam imprudentiam ruerint. 223

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

MARTINI SCHOOCKII
FATUM
REIPUBLICÆ ACHÆORUM, ET VEJENTIUM
In exemplum propoſitum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

MARTINI SCHOOCKII FATUM REIPUBLICÆ ACHÆORUM, & Vejentium in exemplum propoſitum.

CAPUT I.

Breviter Achaiæ ſitus, Urbes ad eam pertinentes, ac priſcum regimen delineantur. Reges optimi, poſt ſe ſucceſſores ut plurimum Tyrannos relinquunt. quorum fatum breve & triſte. Achæi, Tyrannis ſuis ejectis, in ſocietatem Ariſtocraticam nomen dederunt.

QUo hiſtoricè exhibere poſſimus Achęorum ſtatum, ſurgentem primo ad excelſa quæque, dein, ex ſingulari Dei directione, ad priorem ſqualorum & tenebras relabentem; præmittere convenit brevem delineationem Geographicam, quæ iis, quæ poſtmodum enarranda erunt, prælucere poſſit. Eſt autem Achaia (de qua hic ſermo) PenInſula [*Peloponneſus* olim dicta fuit, hodie *Morea*] anguſtis Iſthmi Corinthiaci faucibus continenti annexa, de qua ita Pauſanias *in veſtibulo Achaicorum per interpretem:* Quæ terra inter Eleos & Sicyonios media, ad mare Orientem verſus excurrit, Achaia hoc tempore dicitur, ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Achais eam incolentibus: priſco nomine Ægialus appellabatur, & incolæ Ægialenſes nominati, ab Ægileo Sicyoniæ rege, ut ipſi dicunt Sicyonii. Alii à regionis ſitu quæ ægiali (αἰγιαλȣ̃) fere tota (hoc eſt *Littoris*) formam habet. *Hactenus Pauſanias.* Atque dein refert, quomodo ab Ionibus ex Attica profectis, occupata fuerit, ab iisque tum Ioniæ nomen tulerit, cum in XII. partes diviſa ſit; ac quomodo Achæi rurſum, nomen ferentes ab Achæo Theſſalicæ originis principe, cognatos ſuos ſolum vertere coëgerint, totidemque in eadem urbes ſtatuerint, quot Iones antea habuerant. Nomina verò urbium fuerunt: *Patræ, Dunna, Pharæ, Tritæa, Leontium, Ægira, Pellenæ, Ægium, Bura, Ceraunia, Olenus, Helice.* Summa autem rei initio fuit penes Reges, ex quibus primus commemoratur Tiſamenus Oreſtis filius, circa an. ab O.C. 2899. quamvis Pauſanias reges eorum altius deducat à Xutho Erechthei Athenienſium regis genero, & Xuthi filios facit Achæum atque Ionem; addatq; illius poſteros ſubſtitiſſe in Peloponneſo, hinc vero in Atticam pulſos, tandem in Aſia Ionicas civitates condidiſſe. Hoc certum: Achæos multo tempore poſt Tiſamenum (in quibuſdam Græcis Codd. *Tiſimenus* dicitur) regibus gaviſos fuiſſe, & quidem *continua ſucceſſione ad Ogygum uſque,* ut loquitur Polyb. l. 4. c. 1. cujus filii cum

non

non ex legum avitarum pręſcripto, ſed tyrannica violentia imperarent, regno abolito, ſupremum rerum moderamen penes populum eſſe cœpit: Achęiq; ab hoc tempore, tanta cum laude remp. adminiſtrarunt, ut undecunq; ad eos legationes, controverſiarum componendarum gratia, confluerent, multiq; eorundem inſtituta ſibi imitanda proponerent. Qualiſcunque hæc ſocietas, coalita verius, quam legibus in perpetuum valituris devicta, ſtetit ad Philippi, Alexandrique Macedonum tempora; poſtquam feliciter admodum defũcta eſſet non minus externo bello, à Perſis univerſę Grę-cię illato, quam inteſtinis Gręcorum moribus, ſingulis ferme Græciæ civitatibus, nimium quam gravibus. Cęterum eorundem Macedonum, vulpinam pellem leoninæ ſociare ſolitorum, artibus, aliquandiu urbes ſociæ diſſociatæ fuerunt; usq; adeo, ut ſingulæ ſibi per diſcordiam relictæ, in partes admodum diverſas diſceſſerint, aliis Macedonum præſidia, aliis graviores tyrannos recipientibus. Verum, non multo poſt, pœnitentia, quædam ex urbibus, jam antea commemoratis, ductæ fuerunt, atque, quo tempore, Pyrrhus in Italiam trajecit, acrius rurſum, prę ſidiis tyrannisq; ejectis, coaluêre, trecentis propemodum ante Salvatorem noſtrum annis, ſeu Olympiade CXXIV. anno CCCC LXXII. V. C. quod cum non inconvenienter referatur à graviſſimo Hiſtorico

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Polybio, non abs re fuerit ejuſdem verba exhibere. Ita *verò ille per interpretem lib. 2. Hiſt: cap.* 41. Tiſamenus (*inquit*) Oreſtis filius, poſt reditum Heraclidarum Sparta ejectus, Achaiæ loca obtinuit, primusque rex ejus populi fuit: (*niſi forte præponderare debeat Pauſaniæ ſententia, modo commemorata*] duravit inſtitutum ab eo regnum, continua ſtirpis ejuſdem ſerie propagatum ad Gygem usque. [*idem eſt cum Ogygo, ab eodem hoc Polybio commemorato*] cujus poſtea filios averſati, quoniam non pro legitimo rege, ſed pro hero inter illos ſe gerebat, priorem Reipublicæ formam, in popularem ſtatum converterunt. neque deſierunt inſecutis deinceps temporibus, ad dominatum usque Alexandri & Philippi, licet alias aliter, pro temporum neceſſitatibus, res illorum ſe haberent: at formam tamen Reipublicæ in populari ſtatu pro viribus retinuere. Ea Democratia è XII. urbibus conſtabat; quæ nunc quoque ſuperſunt, præter Olenum & Helicen, quam paulo ante cladem Leutricam mare hauſit, ſunt autem hæ: Patræ, Dunna, Phatæ, Tritæa, Leontium, Ægira, Pellene, Ægium, Bura, Ceraunia, Olenus, Helice. Medio tempore inter Alexandri M. mortem & Olympiadem CXXIV. tanta inter eos inceſſit diſcordia atque veſania, idque regum Macedoniæ opera potiſſimum, ut diſſipata urbium concordia, contrariis conſiliis ſibi

una-

unaquæque privatim conſuleret. ex quo factum, ut aliis ipſorum urbibus Demetrius & Caſſander, ac poſtea Gonatas Antigonus præſidia impoſuerint. aliæ etiam à tyrannis occuparentur, quorum numerus per Antigonam mirum in modum auctus fuit. at circa Olympiadem CXXIV. quo tempore in Italiam Pyrrhus trajecit, ad concordiam redire ceperunt. *Huc usque maximus ille Polybius.* ex iis, quæ hactenus adducta ſunt, nos breviter ſequentia obſervamus. I. Degenerant ſæpe à majoribus ſuis illi potiſſimum, qui in excelſo conſiſtunt faſtigio, regumque optimorum ſucceſſores paulatim in tyrannos transformantur. Ultimus Romanorum regum fuit Tarquinius Superbus, ille ipſe, quem Numa religioſus, militiæ artifex Tullius, ædificator Ancus, & prudens Priſcus præceſſerant. Similiter Macedonica potentia terminata fuit in Antiochis. II. Veriſſimum illud *Æliani lib. 6. var. hiſt. cap.* 13. *Pulcherrime à diis immortalibus comparatum eſt, ut nullam tyrannidem ad tertiam generationem propagent: ſed, aut confeſtim tyrannos, tanquam proceras piceas perdant & exſtirpent, aut liberos eorum viribus denudent, ac ſpolient.* III. Oraculo ſimile quoque quod habet *Halicarnaſſæus lib.* 7. *Unius viri dominatus, inquit, ſi fuerit crudelis & inſolens, & tyrannica ſtudia ſectari cœperit, à paucis, iiſque bonis viris evertitur:*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

at paucorum dominatus, qui ex optimis quibusque viris conſtat, quum divitiis & ſodalitiis elatus, juſtitiam cæterasque virtutes contemnit, à prudenti populo tollitur: populus verò quum à modeſtia recedere & ad injuriam tranſire incipit, ab optimo viro ad ſuum officium vi retrahitur. Modeſti ergo Reges ſint, & ſic regni habenas moderentur, ut ſe quoque Regi ſuperiori, Deo ſcil. Opt. Max. ſubjectos eſſe cogitent. Veriſſime Salluſtius Orat. I. de Ordin. Republ. *Cuncta imperia magis acerba, quàm crudelia eſſe.* Quod ipſum calculo ſuo comprobat Seneca lib. I. de Clementia, cap. II. *Cum Reges conſenuerint, liberisque ac nepotibus tradiderint regna; Tyrannorum execrabilis ac brevis poteſtas eſt. Hactenus ille.* IV. Recte Florus lib. I. cap. 8. *Agitatus injuriis populus, cupiditate libertatis incenditur.* Nam ut haut preter rationem Icc. dicunt in l. 106. ff. de R. I. *Libertas inæſtimabilis res eſt.* Ideo cum Græci liberi pronunciarentur, *Majus gaudium fuit, quam quod univerſum homines caperent, ut facile appareret, nihil omnino bonorum multitudini gratius quam libertatem eſſe*, ut inf. ex Liv. patebit. V. Vere *Vegetius lib. 3. de re milit. cap. 10. Nulla, quantumvis minima natio, poteſt ab adverſariis perdeleri, niſi propriis ſimultatibus ſeipſam conſumpſerit. Nam civile odium ad inimicorum perniciem præceps eſt, ad utilitatem ſuæ defenſionis incautum.* Inde, teſte

Floro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Floro lib. 4. cap. 9. *Parthi clade Craſſi alius animos erexerunt: civilesque populi Romani diſcordias læti acceperunt.* Neque enim hoſtibus quid æque acceptum eſſe poteſt, atque illos diſſidere domi, quos bello ſe ſuperaturos eſſe deſperant. Inde Romani optarunt diſcordias Romanorum. *Diſcordia hoſtium, præceptum bellum in Cattos*, Tacit. lib. 1. Annal. cap. 55. *hoſtique diſcordiam molitur Veſpaſianus, annonæ clauſis ſubſidiis*, Tacit. lib. 3. Hiſt. cap. 48. Nec fruſtra eſt Otho, ita differens apud eundem Scriptorem lib. 2. Hiſt. cap. 84. ad turbidos milites: *Si Vitellio & ſatellibus ejus eligendi facultas detur, quem nobis animum, quas mentes imprecentur? Quid aliud, quàm ſeditionem & diſcordias optabunt?* VI. Quæ ſors maneat eos, qui à fœdere reſiliunt, tum videmus hic in Achæis; tum luculenter etiam docet prudentiſſimus Hiſtoricus Philippus Cominæus lib. 2. Comment. *Quoties illi*, inquit, *qui fœdere conjuncti ſunt, ſeceſſionem faciunt, & ſe diſſipari patiuntur, dubitari amplius non debet, quin paulatim omnes cladem aliquam accipiant, idque pertinet tam ad principes quam ad civitates.* VII. Macedoniȩ reges quo Achæis ſervitii jugum imponere poſſent, omnem lapidem moverunt, ut vinculum fœderis, quo conſtricti erant, diſſolveretur: hoc plurimorum omni ævo fuit ſtudium. Artifex vero hac in re ſingularis fuit Ludovic. XI.

de quo ſic proxime Cominæus : *Omnium*
mortalium optime callebat Ludovicus Re:
artes dirimendi ſocietates atque fœdera , i
eoque non parcebat ulli vel ſumptui vel labor
modo perficeret, quod vellet : neque vero prin
cipes tantum, verum etiam familiares ipſorum
ſollicitabat. Sed de hoc pluribus infra. A
chæi ergo ſub regibus Tyrannis diu exer
citi , tandem pertæſi jugum , de illo excu
tiendo cogitarunt. Quod non quidem com
municato conſilio, ſed fato egiſſe videntur
ut in unam quaſi Remp. coaleſcere poſ
ſent. Nam, ut *loquitur Polybius lib*.2. *cap*.4
Primi omnium concordiam inière Dy-
mæi, Parrenſes, Pharæenſes: quamobren
ne columna quidem ulla extat teſtis con-
ſenſus harum urbium in eandem Reip
formam , in quam ſunt adſcripti , quintc
ferme anno poſt Ægienſes, qui præſidium
oppido ejecerant, ſecuti dein Burii, occiſo
tyranno : ſimul & Carynenſes , priſtino
ſtatu recepto. Iſeas namque , tempeſtate
illa Carineæ tyrannus quum præſidium
Ægio cerneret ejectum, occiſum vero Bu-
ræ tyrannum Marci & Achæorum opera:
ſe quoque ſentiret jam jam undique bello
petendum : poſito dominatu , fideque ab
Achæis accepta , fraudi eam rem ſibi non
fore; ad conventum Achęorum urbem ad-
jecit. *Hucusq; Polybius*. Ex quibus ſequen-
tia notamus. 1. Tyrannorum occaſum ,
horribilem non minus quam improviſum
eſſe,

ſſe, obſervemus. Convenienter Cothur-
atus Seneca de iis in Hercule Octavio:

Quota pars moritur tempore fati!
Quos felices Cynthia vidit;
Vidit miſeros abitura dies.
Rarum eſt, felix, idemque ſenex.

xemplorum affatim collegit JohannesSa-
esburienſis, ſcriptor ſupra ſeculum ſuum
ultus lib. 8. Policrat. cap. 18. & duobus
equentibus. 2. Ut ut validiſſimo præſidio
rmati videantur eſſe tyranni, facili nego-
o tamen everti poſſunt. Non ſine ratione
ominantibus Maximinis hi olim verſus
actati fuerunt:

Et qui ab uno nõ poteſt occidi, à multis occiditur:
Elephas grandis eſt, & occiditur:
Leo fortis eſt, & occiditur:
Tigris fortis eſt, & occiditur:
Cave multos, ſi ſingulos non times.

3. Convenienter dictum à Paterculo lib.
2. cap. 3. *Non ibi conſiſtunt exempla, unde*
cœperunt: Videmus hic manifeſto: vix una
urbs tyrannum ſive ejecit, ſive obtrunca-
vit, aut vicina de eo, qui ſibi ut tyrannus
incubare videbatur, ſubmovendo, ſerio
conſultat. 4. Quamvis ipſe Stoicus Ro-
manus ſic loquatur lib. 7. de Benef. cap.
20. *Si ex toto ſanitas* (Tyranni) *deſperata*
fuerit, eadem manu beneficium omnibus dabo,
illi reddam: (h. e. tyrannum interimam)
quando ingeniis talibus vitæ exitus remedium
eſt: optimumque eſt obire ei, qui ad ſe nun-

quam

quam rediturus eſt; plurimum tamen inte[...]
eſt inter tyrannum uſurpantem & abut[...]
tem: ut hic, ſi nullis admonitionibus [...]
mendari queat, per Ephoros, populive d[...]
fenſores alios juſte deponitur; ita parit[...]
haut fas eſt, eundem (ſiquidem unctus J[...]
hovæ) interficere. 5. Quod Iſeas tyra[...]
nus emendatus fuerit, referendum int[...]
ea, quæ raro contingunt. Phalaris & ip[...]
Tyrannus, de ſeipſo epiſt. 23. ſic ſcrib[...]
ad Pythagoram: *Tu mihi perſuadebis, ut m[...]
tiorem viam ingrediar, ſi fidem credenti ſal[...]
tarem, præter Pythagoræ ſermones, ipſa quoq[...]
veritas comprobabit.* Quomodo, & teſtis e[...]
Cornelius Nepos in Dione: *Parum abſui[...]
ſe, quin Plato Dionyſio perſuaſerit libertate[...]
reddere Syracuſanis, niſi Philiſtus obſtitiſſet.*

CAPUT II.

*Reip. Achaicæ facies, ſalubribus obſervationi[...]
bus interjectis, delineatur. Optime de Re[...]
illa meritus fuit Aratus, cujus vitæ curricu[...]
lum paucis percurritur. Arato ſucceſſit Phi[...]
lopœmen: cujus mores deſcribuntur è Poly[...]
bio. Triſtis quoque vitæ exitus notatur. Phi[...]
lopœmini ſucceſſit Lycoitas.*

CUm ergo in unam quaſi rem per fedu[...]
coaluiſſent Achęi, neceſſum fuit, ordi[...]
naretur quoq; illud communis rei corpus, [...]
ex diverſis elementis conflatum. Quod qua[...]
ratione factum fuerit, docet *idem Polybius* [...]
libro jam dicto cap. 43. Quinque & vigint[...]

pri

rimos annos dictæ urbes Remp. eandem
oluerunt, Scribam communem & Præ-
ores duos in orbem elegentes, poſtea pla-
uit unum deſignare, cui rerum ſummam
ermitterent, eoque honore primus eſt u-
us Marcus Carynenſis. Quartum annum
n Prætura agebat Marcus, quum Aratus
icyonius, viginti annos natus, ereptam
ugo tyranni patriam, virtute ſua & for-
itudine, Achæorum Reip. attribuit, ad-
o jam inde à principio ætatis, mores at-
ue inſtituta illorum adamaverat. octavo
einde anno poſt, iterum prætor creatus,
nonnullis è præſidio, quod in Acrocorin-
tho Antigonus habebat, pollicitationibus
pellicit ad loci proditionem: quo mox oc-
cupato, ingenti quidem Peloponneſios me-
tu liberavit Aratus; Corinthios vero poſt li-
bertatem priſtinam eis redditam, ad Remp.
Achæorum adjunxit. in eadem Prætura e-
tiam Megarenſium urbem Achæis contri-
buit, aſtu in poteſtatem redactam: factum
hoc anno priuſquam Carthaginienſes illa
afficerentur clade, per quam univerſa exce-
dere Sicilia, & tributum Romanis pende-
re tum primum ſunt coacti. Quum autem
multum brevi tempore in ſuſcepto conſi-
lio Aratus promoviſſet, ita deinceps gen-
tis Achæorum principatum obtinebat, ut
quęcunque inſtitueret aut ageret, ad unum
hunc finem referret: quo nimirum modo
poſſet Macedonas Peloponneſo ejicere, ty-
ranni-

rannides amoliri, communem ac patria[m]
libertatem ſingulis firmare. *Hactenus Po[ly]bius.* Ex quibus in tranſcurſu ſequen[tia]
potiſſimum annotamus. I. Ea demum fi[r]ma eſt ſocietas, in qua ut pericula ſunt [æ]qualia, ita pariter emolumenta atque ho[no]res. Si enim ſecundum Dionyſ. Halica[r]naſſ. lib. 6. *Pudore, modeſtia, ac juſtitia omn[is] civilis ſocietas conſervatur*: næ pariter juſt[i]tiæ ratio exigit hanc æqualitatem. Quæ [ſi] negetur, quanti, & quam dubii motus [&] fluctus non ſunt exſpectandi in republic[a?]
Romani cum aliquando pertinacius ſocii[s] obnixe licet rogantibus & inſtantibus, ju[s] civitatis negaſſent, emerſit bellum ſocial[e] quod tangunt Livius Epiſt. lib. 71. & Flo[rus] lib. 3. cap. 18. fuſius autem deſcrib[it] Appianus lib. 1. B. C. Paterculus lib. 2. cap. 15. expendens authorem horum motuum non inconvenienter ſic judicat: *Quorum u[t] fortuna atrox, ita cauſſa fuit juſtiſſima: pete[bant] enim eam civitatem, cujus imperium ar[mis] tuebantur.* II. Perquam prudenter in[te]rim proviſum fuit, ut quidam authorita[te] atque dignitate præcellentes, fœdus mo[de]rarentur, eaque, quæ ad illud pertinent, pro tempore exequerentur. Sic enim ſatiſfactũ fuit admonitioni prudentiſſimi Thu[cy]dydis, qui ita lib. 1. de B. Pelop. *Eos, qu[i] præſunt fœderatis, oportet quidem in privati[s] rebus æqualitatem ſervare, in publicis vero plus habere authoritatis, ut aliis proſpiciant, eam-*

que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ue ob cauſſam à cæteris honore afficiuntur. II. Prudentiæ quoque ſua ſtetit ratio, uod moderatores hi fœderis, non fuerunt erpetui. Idem placuit Romanis poſt ejectos Tarquinios, ſic enim Flor. lib. 1. cap. 9. *Ex perpetuo* (imperio) *annuum placuit, ex ngulari duplex: ne poteſtas ſolitudine, vel ora corrumperetur.* Verum ſiquidem illud Mamerci eſt apud Livium lib. 4. *Maximam libertatis cuſtodiam eſſe, ſi magna imeria diuturna non eſſent, & temporis modus mponeretur, quibus juris imponi non poſſet.* & llud Porcii Latronis apud Senec. 7. Contr. ap. ult. *Nihil tam utile, quam brevem poteſtaem eſſe, quæ magna ſit.* Ita cum *ordo judicum arthagine dominaretur, eo maxime, quod iiem perpetui judices eſſent*; Annibal *legem romulgavit, ut in ſingulos annos judices legeent, ne quis biennium continuum judex eſſet,* t Livius refert lib. 33. IV. Aratus, cujus ic fit mentio, vir ſummus fuit, tyrannisq; ſque adeo infeſtus, ut iis aut ejectis, aut nterfectis, de nulla alia re ſollicitus fuerit, quam quomodo populo libertas non minus arta tectaq; preſtari, quam conſervari poſſet: diſſimilis admodum iis, qui poſtquam ontra, tyrannos quaſi populum, eundem d pileum vocando, concitarunt; eorum potentiam non ſolum occupant, verum etiam jugum jugo ſuperimponunt. In quos quadrat illud Taciti ex Annali undecimo: *Falſo libertatis vocabulum ab iis obtenditur,*

qui

qui privatim degeneres, in publicum exitio nihil ſpei, niſi per diſcordias habent. V. Qu interſit vero inter tyrannum, & viru principem juſtitiç & clementiç ſtudioſu quum graphice admodum oſtenderit Pl tarchus, in illa comparatione, quam inſt tuit inter Ariſtippum & hunc ipſum Ar tum, operæ pretium fuerit ejuſdem ver adducere. *Ita vero loquitur per interpretem vita Arati:* Enimvero, *inquit*, nulla nequ melior, neque tutior principi poteſt eſ cuſtodia, quam vera & conſtans, ſubdito rum benevolentia. Cum enim adſueveri plerique, eique potentes, non principem ſed principi ſuo metuere, multis ille ocu lis videt, multis auribus audit, præſenti que ea quæ aguntur: Itaque hoc loco pa rumper ab inſtituto ſermone digrediar, A riſtippique vivendi rationem exponam quam, ei, tam multis rivalibus expetit illa tyrannis,& beati famoſique regni ma jeſtas paravit. Quippe is, qui Antigonur ſibi ſocietate junctum haberet, multoſqu cuſtodiendi corporis ſui cauſſa aleret, nul lum inimicorum viventem in urbe reli quiſſet, ſtipatores quidem ſuos & cuſto des,foris in veſtibulo ſtationem habere ju bebat, famulos,ſimulatque cœnaſſet, uni verſos exigens,& interiorem domum con cludens: ipſe cum ſua amaſia in cœnacu lum ſuperius oſtio penſili clauſum ſe reci piebat,ſupra quod lecto collocato ſomnum

capie

apiebat, qualem ab ita perturbato ac me-
iculoſo capi par erat. ſcalam mater ama-
iæ removebat, inque alio conclavi inclu-
ebat : luce facta iterum apponebat & ad-
nirabilem illum tyrannum evocabat, ſer-
entis inſtar ex pecu prorepentem. Ara-
us vero, qui non vi & armis, ſed legiti-
num & perpetuum ſibi paraverat impe-
ium, in toga aut qualibet chlamyde ob-
mbulans, cum quidem omnium tyran-
orum manifeſtum hoſtem ſe profitere-
ur, nobiliſſimum inter Græcos genus in
unc uſque diem propagavit. *Huc uſque
lutarchus*. Sub hoc Arato, qui Achæo-
um ſocietati, ut è Polybio & Plutarcho
onſtat, amplius adjecit Megalopolitanos:
rgivos, Hermionenſes, Phliaſios, & Æ-
nenſes, Achæi mirum quam floruerunt:
am ut Polybius dicit lib. 4. Hiſt. cap. 8.
*at Aratus, vir cætera numeris omnibus ab-
lutus ad res gerendas. nam & eloquendi fa-
ltate, & mente, ingenioque, & taciturnita-
præſtabat. in diſſenſionibus civilibus leviter
rendis, jungendis amicitiis, ſociis alliciendis,
mini ſecundus. in molitionibus occultis, do-
& inſidiis hoſti ſtruendis, iisque laboris
probi tolerantia audacter ad effectum per-
cendis, ſolertiſſimus.* Tandem vero ſum-
us hic vir, per Philippum, regem Mace-
oniæ, veneno ſublatus fuit, ut poſt Polyb.
. 8. cap. 9. refert Plutarchus. In præ-
ra ei ſucceſſit Philopœmen Megalopo-

 litanus,

litanus, qui tum quadraginta annos pru-
denter admodum ſummę rei præfuit, tum
etiam Lacedæmonem Achaiæ addidit, u
videre eſt apud Plutarchum. Ejus more
vivendique rationem deſcribit Polybiu
lib. 11. cap. 8. *ubi ita:* Erat ille in veſtitu &
victu facilis & parvo contentus. eaden
frugalitas & in corporis famulitio jam in
congreſſibus iis erat moribus, ut importu-
nitatem aliorum facile pateretur, ipſe ne
mini eſſet odioſus. Ante omnia id ſumme
ſtudio per omnem vitam curabat, ut ver
loqueretur, ex eo fiebat, ut quoties ali-
quid diceret, licet pauca verba proferret
quæque viderentur aliud agenti excidiſſe
maxime tamen illi apud audientes fide
conſtaret: qui vitam quum ita inſtituiſſe
ſuam, ut pro exemplo eſſet omnibus ex-
poſita, facile utique obtinebat, ut ad fa-
ciendam fidem multis verbis opus non ha-
beret. *Hæc ille*, ipſe vero Philopœmen ac-
cepto vulnere, à Meſſenis captus, urgen-
te Dinocrate, in carcere, quem ſubire fue-
rat coactus, venenum à lictore exhibitum
hauſit, lætusque, vitę & ſuperſtitibus va-
ledixit, poſtquam cognoviſſet plerosqu
ex ſuis militibus, (quos occubuiſſe reba-
tur) fuga ſibi conſuluiſſe, ut fuſius refer
Plutarchus in illius vita. Philopœmener
Lycertas excepit, pater celeberrimi Hiſto-
ricorum Polybii, qui poſtquam ultus eſſe
mortem Philopœmenis, ſublatis ejus in-
ter

[p]erfectoribus, Meſſenam deditione acce-
[p]it, multiſque annis tam conſilio, quam
[m]anu remp. laudatiſſimam non minus
[t]uitus fuit, quam firmavit: atque firmaſſet
[d]iutius, niſi virtuti illius obex oppoſitus
[f]uiſſet, ab ambitione atque nefaria æmu-
[l]orum cupiditate, qui cum primo con-
[c]ordiam turbaſſent, deinceps remp. ipſam
[p]eſſum dederunt: ut deinceps fuſius oſten-
[d]emus. Nos, omiſſis aliis, quæ hic obſer-
[v]ari poſſent, ſolum notemus, remp. aut ſo-
[c]ietatem plurium populorum, fœdere ar-
[c]tiori quoq; unitorum, ſi obnoxia ſit diſ-
[c]ordię, ſalvam eſſe non poſſe, niſi unus a-
[l]iquis ſit conſtitutus, qui velut ſupremus,
[e]x delegatione, diſſidiorum omnium arbi-
[t]er ſit. Is ſolus ſiquidem, quod authori-
[t]ate polleat, ſufficit frenandis turbidorum
[c]onſiliis, & averruncandis incommodis,
[q]uæ diſcordia alias rei communi procura-
[r]e ſolet. Eum in finem olim Romæ *dicta-
[t]uræ ad tempus ſumebantur*, Tacit. l. 1. Ann.
[c]ap. 1. Atque cum plebs aliquando tumul-
[t]uaretur, ſic prudenter apud Livium lib.
[.]. Appius Claudius diſſerebat: *Agedum
[d]ictatorem, à quo provocatio non eſt, creemus,
[i]am hic, quorum omnia ardent, conticeſcet fu-
[r]or, pulſet tum mihi lictorem, qui ſciat jus de
[t]ergo vitaque ſua penes unum illum eſſe*. Hinc
& Tacitus lib. 1. Annal. cap. 9. teſtatur,
*[n]on aliud diſcordantis patriæ remedium fuiſſe,
[q]uam ut ab uno regeretur*. & iterum lib. 1.

 Hiſtor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Hiſtor. *pacis interfuiſſe, omnem poteſtatem ad unum transferri.*

CAPUT III.

De Achæorum ſtatis Comitiis, & de quibus in illis deliberaretur.

CArbone quaſi Achæorum Repub. delineata, ſimul indicatis verius, quam ad vivum exhibitis ſupremis illius moderatoribus, de ſtatis illius Comitiis & legibus, proxime agendum eſt. Quod ergo ad comitia, bis quoque anno habebantur circa Plejadum ortum & Autumnum, & quidem ſtato quoque loco, ſive Ægii, nec ſolum ab initio confœderationis, verum etiam ſub Romanis, ſic enim Pauſanias in Achaicis: *Conventus apud Æginenſes Achæorum hac etiam tempeſtate celebratur.* Ægium ab Helice, civitate qnondam florentiſſima ſtadiis XL teſte eodem Pauſania diſtabat; crevitque ex funeſtis illius ruinis. Ita quippe idem hic ſcriptor: *Agrum Helicenſem, quum nemo ex incolis ſuperſtes manſerit, tenent Ægienſes.* Strabo diſtinctius locum Comitiorum in civitate Ægienſium notat, quando lib. 8. Geographiæ dicit: *Ægium incolis ſatis frequentatur. Ibi narrant Jovem fuiſſe à capra nutritum. Eſt ibi etiam Ænarium, Jovis lucus Achæorum deſtinatus comitiis.* Et paulò ante: *Achæorum ſenatus communis unum in locum coibat, qui locus Arnarium dicebatur; ibi publicis de negotiis deliberabant; ſicut &*

Jone-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Jones ante. An non in alterutro loco mendum occurrat, aliquis ſuſpicari poſſet: niſi forte locus, qui dictus fuit ἀιν ἄριον, appellari quoque conſueverit ἀρνάριον. Alias alibi quoque pro occaſione, & arbitratu Prętorum, Achæos conveniſſe, patet ex Polybio, qui meminit quoq; Sicyonis, Argorum, & Megalopolis. Philopœmen vir alias prudentiſſimus, aliquando minus tempeſtive, lege ſancire laboravit, ut Concilium per omnes fœderatas urbes ex ordine iret. Inclinante rep. aliquando Corinthus, urbs ſplendida & opibus potens (ut ex Pauſania conſtat) delecta fuit, in qua Comitia hęc haberentur. Occaſione Helicis 1. notamus verum eſſe, quod monet Seneca Ep. 71. *Omnes*, inquit, *quæ uſquam rerum potiuntur urbes, quæq; alienorum imperiorum magna ſunt decora, ubi fuerint, aliquando quæretur, & vario exitii genere tollentur, alias deſtruent bella, alias diſſidia paxque ad inertiam verſa conſumet, & magnis operibus exitioſa res luxus*. 2. *Ut appareat*, verba ſunt Paterculi l. 2. c. 11.) *quemadmodum urbium, imperiorumque, ita gentium nunc florere fortunam, nunc ſeneſcere, nunc interire*; Exemplo poteſt eſſe Ægium, enatum è ruinis Helices. Sic Roma ſurrexit è ruinis Albæ & Carthaginis, novaque Roma, collabente antiqua, caput exerere cœpit. Et, ne extra Belgium abeamus, Sluſa occumbente, mer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

catura conceſſit Brugas, inde Antverpia
qui inferioris Germaniæ ocellus cum l
beſcere inciperet, Plutus & Mercurius p
perarunt Amſtelodamum; cui utinam n
les & magnitudo ſua non obſint! 3. Loc
ubi fœderatorum Comitia habentur,
debet eſſe diſpoſitus, ut non ſolum ab
mnibus poſſit adiri, verum etiam, ut c
periculum, libere ea, quæ publice vid
tur futura utilia, ab omnibus poſſint p
poni: qui ſi abjectus quoque fuerit, c
ſeri tamen commodus debet. Neque
nim inconvenienter Liv. lib. 51. *Om
loca honeſta ducenda ſunt, quibus re
defenſuri ſumus.* 4, Si tempora tuliſſe
ſtatuerem prudenter cenſuiſſe Philop
menem, convenire libertati Achæorum
annua Conſilia irent per urbes fœdera
rum. Siquidem libertati favet præ cæt
æqualitas. Nam hæc, ut Solon apud P
tarchum diſſerit, *certaminis author non
eaque tam locupletibus placet, quam paup
bus: quod æqualitatem hi menſura & num
ſe aſſecuturos confidant, illi dignitate ac v
tute.* Alias quando uni loco Concilium
juſmodi affixum eſt, is non tantum ad
vidiam aliarum urbium floret, his inter
merceſcentibus; verum etiam inquilini
lius præ aliis criſtas tollunt. Penes h
conventus, belli, pacis, legum, fœderu
que arbitrium erat. Ab his quoque co
ventibus legationes decernebantur, nec

ibi quoque quam hic, Regum, aliorumque populorum legati audiri poterant. *Si* præſens foret Prætor, ad modum Præſidis Conſilium regebat, una cum decem aliis, quos *Demiargos* dixerunt, quemadmodum ex *Pauſania* & *Polybio* conſtat. Quæ omnia quam prudenter conſtituta fuerunt: Nam 1. iniquiſſimum eſt, ab uno ſociorum, inconſultis aliis, (quos tamen fœdus commune comprehendit) aut pacem præjudicioſam fieri, aut bellum, privatum quaſi, ſed cui poſtea alii implicari debeant, decerni. Nam ut egregie diſſerit Thucyd. lib. 1. *Decet eos, qui prius ſuas vires cum aliis conjunxerunt, poſtea communes eventus exſpectare.* Nec inconvenienter Paulus Jovius, Hiſtoricus licet recentior, lib. 41. Hiſt. *Fœdera paribus commodis, exæquatiſque ſumptibus & mutuis periculis confirmantur.* 2. Leges ab omnibus fœderatis obſervandæ, non niſi communi fœderatorum calculo ferri poſſunt. Interim conſultum eſt, quam pauciſſimas, & non niſi extrema neceſſitate cogente, novas ferri. Egregie Octavius Auguſtus Princeps, apud Dionem Caſſium lib. 52. *Poſitas ſemel leges conſtanter ſervate, nec ullam earum immutate. Nam quæ in ſuo ſtatu eademque manent, etſi deteriora ſunt, tamen utiliora ſunt reip. his, quæ per innovationem vel meliora inducuntur.* 3. Prudenter quoq; proviſum fuit de legatis: Sæpe ſiquidem multæ legatio-

nes inſidioſæ ſunt, nec decernuntur n
aut ad explorandum, aut à fœdere abo
cendos illos, qui religioſe illud colere pr
ſumpſerunt. Ex re eſt, occaſione hac, ex
mium locum Cominæi, legatos & legat
nes concernentem exhibere; ita vero *is*
quitur lib. 4. *Comment. de vita Ludovici* X
Sub legationum ſpecie multa ſæpe pern
cioſa tractantur. Quumq; ſane fieri non p
teſt, quin & multos ſubinde mittant pri
cipes & viciſſim accipiant, ſed pruden
ſingulari & dexteritate quadam opus e
in tractandis exterorum legatis. Et princ
cipiò, meo quidem judicio, amicorum l
gati, de quibus nullam habemus ma
ſuſpicandi cauſam, liberaliter ſunt & ho
neſte tractandi, facta ſubinde illis poteſta
conveniendi Principis, ad quem miſſi ſun
modo ſit prudens & honeſta ſpecie. Na
alioqui præſtat, eum vel rarius conſpic
vel non diu inſiſtere colloquutioni. A
quam quum deſcendit, provideri debet, u
ſit eleganter veſtitus, & de iis, quæ pro
nunciari & reſponderi oportet edoctus, &
mox revocetur à congreſſu. Nec enim diu
turna eſt Principum benevolentia. Quum
autem vel publici. vel privati veniunt, a
aliquo Principe parum amico, tametſi pe
riculum eſt in ea re non leve, excipiend
tamen ſunt non incommodè, & deſtinand
aliquot idonei homines, à quibus tracten
tur. Hoc enim ad honeſtatem pertinet, a

ſimul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ſimul eo confert, ut agant, & quibuſcum
oquantur, & quos habeant ſibi familiares
ognoſcatur: nec id modò, verum etiam
t homines leves atque ſeditioſi non ha-
eant ad ipſos aditum. In omnibus enim
rincipum familiis ſemper aliqui exiſtunt,
ui mutationem aliquam & res novas cu-
unt. Et quoniam periculi plenum eſt,
abere domi ſuæ hoſtem, ſuaſerim, primo
uoque tempore ejuſmodi legatos dimitti:
erum ita tamen, ne quam habeant occa-
onem de inhoſpitalite conquerendi. *Hæc
ominæus.* Sed de his, pluribus dein agen-
um fuerit.

CAPUT IV.

roponuntur quinque Leges, ab Achæorum Rep. diligenter obſervatæ, quandiu floruit. Singulis ſtrictæ quædam obſervationes adduntur.

PRoxime commendari debent leges, qui-
bus Achæorum ſocietas colligata fuit.
tenim juxta Ariſtotelem lib. 1. Rhet. c 4.
γὰρ τοῖς νόμοις ἐστὶν ἡ σωτηρία τῆς πόλεως.
legibus conſiſtit ſalus civitatis. atque ut
Æſchines dicit initio Orat. in Cteſiphon-
m: Ὅταν διατηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ
όλει, σώζεται καὶ ἡ δημοκρατία. *Civi-
tis legibus conſervatis, ſalva quoque eſt po-
li dominatio.* Ex Legibus vero Achaicæ
cietatis commendari meretur hęc *Prima*,
ujus talis formula: *Ne cui extera gentis*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

legato concilium detur, niſi editis prius m-
datis ſcriptis, per quæ antea appareat, q
cauſſa conſilium poſtuletur. Cui legi ut
fieret, ſenatus non fuit datus Q. Cæ
Metello, prout diſtinctius refertur à P
bio in Excerptis legationum excerpt
cap. 6. *ubi ita per interpretem:* Cęciliu
ſtulat ut concilium gentis Achęorum
detur: tum vero principes Achęorum
eo petunt, ſcripta mandata ederet, qu
eo acceperat à Senatu. qui cum tac
negare illi ſe concionem multitudinis
vocaturos: neque enim per leges id
licere, quam edita eſſent mandata,
pto comprehenſa de iis rebus, qua
cauſſa poſtuletur concilium. Cœciliu
tantam exarſit iram, quod nullum ſuo
poſtulatorum admitti videret, ut reſp
ſum accipere à principibus Achęorum
luerit, ſed ſine reſponſo abierit. *Hæc ille*
rat hoc quidem cum ignominia con
ctum, ſiquidem ipſe Callicrates Achęo
Prætor apud Liv. 30. tanquam argum
tum iræ implacabilis injuriæque inex
bilis commemorat, quod ſui Achæi
ſei legatos admittere noluerint. Interin
Metellus, ut ut Romę quoque ſtoma
retur, injuriam hanc concoquere de
Nam quamvis (teſte Polyb. excerp.
42.) Achęi ſuos legatos Romam miſe
ut Senatum edocerent de iis, quæ Me
acciderant, huic tamen nulla ration

tisfactum fuit; quum poſt diutinam deliberationem hoc tandem S. C. conditum fuerit: *Ut Achæi populi Ro. legatos qui in Græciam mitterentur, obſervarent, & quanto par eſſet, cum honore ſuſciperent: ſicut Romani facerent in iis, qui ad ipſos venirent.* Quod generale decretum, non tanquam adverſarium, ſed conſentaneum legi patriæ, Achæi interpretati fuerunt. Siquidem poſtea, ob eandem cauſſam Flaminio ſenatum dare recuſarunt. Pauſanias in Achaicis, ſive lib. 7. legem hanc propterea adeo ſevere ſervatam fuiſſe innuere videtur, ne legati, qui ſæpe ad ſpeculandum mittuntur, aliud agerent, quam in mandatis habebant. Sic enim loquitur: *Metellus cæterique legati, ab Achæorum magiſtratibus dari ſibi concilium poſtularunt: quo ſcil. pro concione jure æquiore cum Lacedæmoniis agendum Achæis perſuaderent. At enim illi pernegare, aut aliis quibusvis concilium ſe daturos, qui de qua remiſſi eſſent, Senatus decretum non attuliſſent.* Etenim ſępe (ut jam dictum) inſidioſa eſt legatio. quique ut amici accedunt, exploratores ſunt. Sic *Romani* (verba ſunt Juſtini lib. 31. cap. 4. quibus ὁμόψηφοι Liv. lib. 35. & Frontin. lib. 1. Stratag. cap. 8.) *ad Antiochum legatos miſere, qui ſub ſpecie legationis, & regis apparatum ſpecularentur, & Annibalem, aut Romanis mitigarent, aut aſſiduo colloquio ſuſpectum inviſumque regi redderent.* Sed & duæ

aliæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

aliæ rationes Achæos moverunt, ut
lege hac, haud aliter atque pro aris & f
digladiarentur. Nam I. hac ratione p
videre omnibus modis voluerunt, ne
legatos, homines ſæpe ſubdolos & verſi
les, aliquid proponeretur, quod adverſ
tur fundamentalibus legibus Achaica
nionis. Siquidem alias (videatur Juſti
lib. 34. cap. 1.) ab ipſis Romanis, *leg*
occulta mandata data ſunt, ut corpus Ach
rum diſſolverent, ſingulasque urbes propri
ris facerent, quo facilius ad obſequia coger
tur. II. Quum pauci inveniantur, qui
applicari poſſit Cerealis elogium, qui (te
Tacit. lib. 5. Hiſt. cap. 21.) *conſiliis ſubi*
ſed eventu clarus erat; atque conſiliis ſa
nihil æque obſit ac præcipitantia, Ach
ut ſua conſilia *mora poſſent valeſcere*, ſec
dum Tacit. lib. 1. Ann. in anteceſſum
gatorum mandata cognoſcere volueru
prudenterque exemplo Agrippinenſiu
apud eundem Scriptorem lib 4. hiſt. c. 6
conſultandi ſpatium ſumpſerunt. Utin
obſervarent mei Belgæ! aut ſi hoc non p
ceret, ſaltem ſimiles ſe non redderent an
quis Germanis, qui teſte hoc eodem Scri
tore libel. de Morib. Germ. c. 22. *Conſu*
tabant de pace ac bello in conviviis; tanqu
nullo magis tempore, aut ad ſimplices cogitat
nes pateat animus, aut ad magnas incaleſc
Lex *ſecundā* pariter concernens legat
hæc fuit: *Ne cui Achaici concilii civitati ſe*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

n *legatos ad externos mittere fas eſſet.* qua
ge non potuit altera excogitari aut ſalu-
ior, aut nomini Achaico utilior. Si e-
m *fœdera* (ſecundum Jovium lib. 41.)
ribus commodis, exæquatisque ſumptibus &
utuis periculis confirmantur; næ æquiſſi-
um eſt, ut in commune bona fide con-
latur, omnibusque confœderatis iidem
nt amici, conſultores, & adjutores; viam-
ue ad fœderis abolitionem ſternunt, quot-
ot ſinguli ſecreto cum exteris capita
nferunt, conſiliaque miſcent. Tam reli-
pſe Achæi, quum ſui adhuc juris eſſent,
nc legem ſervarunt, ut cum Romanis,
ſi ea ſalva paciſci non voluerint: Ve-
m quidem, *poſtea* (verba ſunt Pauſaniæ in
chaicis) Romani *Lacedæmoniis, ut legatos*
rſum mitterent, conceſſerunt, cum tamen per
deris conditionem cautum fuiſſet, ne civitas
a, quæ cum Achæis faceret, ſeorſum ab uni-
rſo Concilio legatos mittendi liberam facul-
tem haberet; ſed hoc ut factum fuit fraude
ppii Claudii, qui, teſte eodem Hiſtorico,
mmo ſtudio Lacedæmoniis favebat, ita via,
c ratione ſtrata fuit ad exitium Achaicę
. Utinam ſimilia pręcaveantur religio-
ſſime ab iis, inter quos ſimile intercedit
dus qui ex ſociis hic delinquunt, ſatte
ſtigari deberent, ſi non armis, ſaltem
rbis. Nam ſecundum Liv. l. 42. *Aut ver-*
, aut armis caſtigandus eſt, qui fœdus rum-
. Aliqui, rep. nondum firmata, & parum
quin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

quin nutante, ſi ſimile quid impune tu
rint, in conſequentiam neutiquam tr
debet ab iis, qui religioſe jurarunt in le
ſervientes ſtabilitę reip. Quę diſtinctio
attendatur, ſubmovere licebit quaſd
difficultates, occurrentes non minus in h
ſtoria Achęorum, quam aliarum gentiu
Lex *tertia* ita concepta erat: *Ne quiſqua*
donum à quoquam Regum capiat. Lex equ
dem ſaluberrima, quę quandiu non mi
publice quam privatim obſervata fuit, ſ
væ & incolumes res Achæorum fueru
Nam ut rectè Plin. cap. 43. Panegyr. *C*
ſarum munera illitos cibis hamos, opertos præ
laqueos æmulantur. Quod & gnarum M
tiali fuit, quum lib. 5. Ep. 18. caneret:

Odi doloſas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona: namque quis neſc
Avidum vorata decipi ſcarum muſca.

Quum florerent res eorum, aliud pr
mium non exiſtimabant ſibi conven
pro navata ſociis opera, quam quod pop
lis quibusdam libertatem reſtituiſſent. S
enim de illis Polyb. lib. 2. cap. 42. *Nu*
quam per occaſionem, rei bene geſtæ ullum
proprium commodum cupiverunt: ſed ſemp
pro navata egregie ſociis opera, mercedis lo
ſingularem libertatem, & communem omn
um Peloponneſiorum concordiam reportaba
Hinc ſępe ſpreverunt variorum regum d
na, arma, pecuniam, naves: ut nonnu
exiſtimarint renunciandum amicitię E

mes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

enis Regis, quod obtuliſſet aliquando
enta CXX. de quorum fenore, obſonia,
mptusque iis, qui ad commune gentis
ncilium veniebant, penderentur. Lau-
bili admodum, ſi non ſalutari inſtituto,
iceque ſerviente ſaluti illius reip. Ad-
rſus quas ſordes, pro dolor! in multas
p. ſeſe exonerare ſolitas, cum nemo aut
gantius, aut verius dixerit, atque Apol-
nius Sicyonius aliquando adverſus illam
menis largitionem, diſſeruit, operę pre-
m fuerit integram illam orationem, ex-
bere prout occurrit, apud Polybium in
gat. Exc. 41. cap. 2. *Ergo ita dixit:*
cuniam, quæ dono offerebatur, ſi mag-
udo illius ſpectaretur, dignam Achæis
e, ſin animus donantis, & finis quo per-
eret illa liberalitas, rem eſſe turpiſſimam
iniquiſſimam. Nam quum legibus cau-
m eſſet, ne quis ſive privatus, ſive in ma-
tratu conſtitutus, dona à Rege quacun-
e tandem ex cauſſa, caperet; iniquiſſi-
um facinus futurum, ſi accepta ea pecu-
, omnes palàm acceptorum munerum
eſſent futuri. Ad hæc dubitare nemi-
m poſſe, quin ſummum dedecus cum re
et conjunctum. Nam quis non videat, &
obroſum & noxium fore, ſi quotannis
blicum concilium ſtipendia à Rege Eu-
ene acciperet, & ad deliberandum de pu-
icis rebus velut eſca prius deglutita, acce:
rent? Nunc pecunias largiri Eumenem-
mox

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

mox Pruſiam largiturum: Seleucum de-
de facturum idem. Quum autem Regum
liberarum civitatum res inter ſe natura
pugnent, & plurimæ ac maximæ quæ
conſultationes noſtrę ſint de controver-
quas habemus cum regibus; duorum al-
rum manifeſtò neceſſarium erit, aut utl-
gum utilitatem noſtris commodis ante-
namus; aut ſi aliter fecerimus, ut ingr
videamur, ſi iis nos opponamus, quorn
erimus mercenarii. Hortari igitur Acha
non ſolum ut munus recuſent, verum-
tiam, ut Eumenem, quod ei talis largit-
nis in mentem venerit, odio habeant. *i-
ctenus apud Polybium Apollonius Sicyon-*
At ſimulac Lex hæc delibata fuit, gliſc
primum, dein ruere cæperunt res Ach-
rum. Accidit hac Menalcidas, antea n-
neribus delibutus, auro corrupit Callic-
tem hominem ſui commatis, quo temp
teſte Pauſania in Achaicis, inter ſimpl
& artium ſeculi inexpertos hi jactari c-
perunt verſus, obſervatione digniſſimi

Ὡς ἄλλ' ἦν ἐστὶ πῦρ ἐς πλέον ἄλλου πυ
καῖον,
Καὶ λύκος ἀγριώτερος λύκων ἀλλ
Καὶ ὠκύτερος ἱέραξ ἱέρακος πέτεα
Εἴ γε καὶ καλλικρέτην ἀνοσιώτατον
τότε,
Μεναλκίδας μὲν ὑπερῆρεν ἀπιστίᾳ κα
λικράτην.

Et ignis eſt alio qui magis urat igne,
Lupisque ſævior lupus eſt aliis,
Accipiter ocyus accipitre volat.
Sic Callicratem ipſum immamorem ante aliqs
Superavit perfidia Menalcidas.

t, redenudo ad legem ſaluberrimam A-
aicæ reip. occaſione illius non incom-
odc quæritur, an ergo Oratori, ſive, qui
o rege aut repub. aliqua legationem obit,
s ſit dona accipere? Sane jam olim A-
enienſes & Corinthii, Grecorum poli-
ſſimi, legem ſeveram admodum tule-
nt adverſus legatos dona accipientes, ut
quet ex Plut. *in Apohtheg.* Atticæ legis
veritate judicatus Epicrates, & capitis
mnatus, quod legationem, munerum ac-
ptione inceſtaſſet, quem neq; reducti ex
yreo populi beneficium, nec alia in rem-
ublicam merita ſupplicii gravitate ſuble-
re potuerunt. Condemnatus eandem ob
uſam Callias, qui etſi ob glorioſam cum
erſis initam pacem glorioſis muneribus
gnus erat, accepti tamen in legatione
erſica doni pœnam, mulctatus talentis
uinquaginta, ſuſtinuit. Nec Philocrates
uod donatus à Philippo Macedone rediiſ-
t, impunè tulit. Hujus veteris Græco-
um ſanctionis obſervantiſſimi ſunt Ve-
eti, quorum ſcitis, capitale legato eſt, mu-
era in legationis functione acceptaſſe.
ujus legis, ſed ſimul patriæ, ſeveritatem
on potuit etiam clariſſimus oratorum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Hermolaus Barbarus evadere, quin abſe
condemnatus Senatus populique Ven
ſuffragiis fuerit, quòd contrà legem mu
ra Pontificia contrectaſſet; *Jovius in El*
illuſtr. viror. c. 36. Sed an ergo in nu
caſu fas fuerit legato dona admittere? A
an dicemus leges Atticas, Corinthiacas,
Venetas prodiiſſe è Schola Philoſophoru
quorum eſt pecuniam contemnere, *l.* 8.
4. *ff. de Vacat.* Certe priſcæ ſimplicita
Germani, etſi auri & argenti precium n
hili fermè penderent, (uti ſuperioris ſec
li memoriâ etiam Helvetios & aurum
gemmas cum Æſopico Gallo ignoraſ
teſtatur Cominæus *lib.* XII. *Commen*
tamen vaſa argentea aſſervabant, & h
noris ergò oſtentabant, quæ honori
co legationis titulo ipſis erant foris don
ta. *Tacit. de mor.* Tam ſolennia autem
ordinaria in legationibus munera erant,
ingrata æſtimaretur miſſio & contemt
omnisque honoris expers eſſe, quàm don
tio munerum nulla commendabat. Prop
reà ęgrè non ſolum tuliſſe, ſed & indign
tos vehementer Germanos fuiſſe, ſi vac
munerum ex legationis functionibus r
diiſſent, Amm. Marcellinus ſcribit, *l*
16. Romani vero ut & fortunæ & impe
ſplendor ferebat, indonatum (hoſtium e
cipio) legatum ferè nullum dimittebant
ſumptibus immenſis in hanc rem collat
neque hoc ſolum in urbe, ſed & in pr
vinc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

nciis ſervabatur, ut ſi fortè exterorum le-
ti tranſirent, præſidum etiam muneribus
omine principis & reipublicæ afficeren-
r. *l. divus 6. ff. de bon. damn.* Quid ergo
nſebimus circa hanc queſtionem, quam
finire periculoſum? Nihil aliud occur-
t, quod cum ratione annotemus, præter
ud, quod habet Ulpianus l. 6. ff. de Off.
roconſ. & Legati, ubi ita Icc. accuratiſ-
mus: *Non vero in totum Xeniis abſtinere
ebebit Proconſul: ſed modum adjicere: neque
oroſe in totum abſtineat; neque avare modum
enioram excedat. Quam rem D. Severus &
mp. Antoninus elegantiſſima epiſtola ſunt mo-
erati, cujus verba hæc ſunt. Quantum ad
enia pertinet, audi, quid ſentimus: Vetus
roverbium eſt:* οὔτε πάντα, οὔτε πάντο-
τε, οὔτε παρὰ πάντων, *id eſt*, neque om-
ia, neque quovis tempore, neque ab om-
ibus. *Nam valde inhumanum eſt à nemine
ccipere: ſed paſſim, viliſſimum eſt: & omnia,
variſſimum.* Et poſt paulo: *Sed nec Xenia
roducenda ſunt, ad munerum qualitatem.*
Quid quod plurimum interſit inter illa do-
a, quæ legato, ipſo jure quaſi hoſpitalita-
is dantur, & illa, quę eidem velut legato,
tque ſecundum legationis jus atq; morem
eſtinantur. Ad hoc deſpiciendum, quo fi-
ne ab iis, ad quos legati miſſi ſunt, hiſce
munera deſtinentur. neque enim benefi-
cia, quę à ſingulari indulgentia principum,

veras animi dotes in legatis eſtimantium
proficiſcuntur, temere repudiare fas eſt, ſ
potius quam gratioſiſſime interpretari
exoſculari convenit. Nam ut eleganter d
cit Javolenus leg. 3. ff. de Conſt. Princ
pum: *Beneficium imperatoris, quod à div*
na ſcilicet ejus indulgentia proficiſcitur, qua
pleniſſime interpretari debemus. Sed progr
diendo in legibus, quibus Achæorum reſ
firmata fuit, ad eas *Quarta* hæc, teſte Li
lib. 32. referri quoque meretur: *Ne ult*
diem tertium Concilium trahatur, at eo omn
no decretum fiat. Provide admodum, ſiqu
dem longis conſultationum moris, cunct
tionibus, fruſtrationibusq;, non ſolum, d
mi rei præclare gerendæ occaſio amittitur
verum hoſti quoque audendi, atque, qu
animo deſtinavit, maturandi fiducia add
tur. Damocritus, quidem Ætolorum Pr
tor, apud Livium lib. 31. *rem magni d*
ſcriminis conſiliis nullam eſſe tam inimican
quam celeritatem dixit: celerem enim pœn
tentiam, ſed eandem ſeram atque inutile
ſequi, cum præcipitata raptim conſilia neq
revocari, neque in integrum reſtitui poſſin
atque Thucydides lib. 1. de Lacedæmoni
agens, laudi eorum cedere vult, quand
dicit: *Vos ſoli Græcorum Lacedæmonii quie*
citis, non vi aliquem, ſed cunctatione repe
llentes. Interim exemplo Achæorum ſpa
tium deliberandi nimis longum eſſe no
debet, nec eousque extendi, quam rei g

rei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

rendæ occaſio elapſa fuerit, ne idem eveniat, quod ait Tacit. lib. 3. Hiſt. cap. 40. de Fabio Valente: *Qui inutili cunctatione, agendi tempora conſultando conſumpſit.* Quo nomine, jure ſummo Seneca quendam reprehendit, Epiſt. 71. *Subinde* (inquit) *me de ſingulis rebus conſulis, oblitus vaſto nos mari dividi. Cum magna pars conſilii ſit in tempore. neceſſe eſt evenire, ut de quibuſdam rebus tunc ad te perferatur ſententia mea, cum jam contraria potior eſt: Conſilia enim rebus aptantur: res noſtræ feruntur, imo volvuntur. Ergo conſilium ſub die naſci debet, & hoc quoque tardum eſt nimis: ſub manu, quod ajunt, ſub manu naſcatur.* Pro dignitate ergo ipſa res penſanda lente feſtinanti, ſed quantum res & rei gerendæ occaſio patiuntur. Ut poſt Achæos, quorum ſtatutum hic ponderamus, exploratum habuerunt Romani, de quibus agens Polybius lib. 6. Hiſtoriar. *ſic loquitur per interpretem:* Quoties enim alicujus ab exteris periculi metus ingruens concordare cives ac ſibi invicem ferre opem coëgerit, ea tum eſt ac tanta hujuſce Reipublicæ vis, ut neque in deliberationibus quicquam eorum prætermittatur, quæ facto ſunt opus, quum, ut quicquid accidit, eo certatim cuncti ſuas cogitationes referunt: & eorum quæ ſunt decreta nihil fiat tardius, quam oporteat, publice pri-

vatimque omnibus ad conſulta perfic
da connitentibus. *Huc uſque ille.* Conſu
tiones maturas quidem eſſe oportet, c
rum maturè quoque executioni man
debent, juxta illud Salluſt. in Conjur.
til. *Priuſquam incipias, conſulto; & ubi*
ſulueris, mature facto opus eſt: cui conſ
illud Iſocratis Orat. ad Demonicum :
λεύε βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως
δόξαντα. Atque (ut obiter hic illud n
mus) reprehenſionem merentur, qui c
illud, quod in deliberationem venit, n
niſi difficultates conglobare ſciunt. C
cum faciat oratio Xerxis apud Herodot
l. 7. non pigebit partem illius exhibere.
ergo ille: Si velis in rei conſultatione om
perinde conſiderare, nunquam aliquid
ficies. Satius enim omnia alacriter agg
dientem, dimidium ærumnarum pa
quam omni in re, præſumpto metu n
omnino pati. Quod ſi repugnando om
bus quæ dicuntur, non oſtendas quid
mum ſit, perinde peccas, atque qui co
traria iſtis dicat. Scire verò aliquem c
ratione quid firmum eſſe oporteat, neq
quam arbitror. Illis qui facere quid v
lunt, conſuevit plerunque ſuccedere em
lumentum: rarò autem iis, qui penſi
omnia, & quos agere piget. *Hactenus H*
rodotus. Ex Achæorum legibus, quas p
inſtituti noſtri ratione, conſiderare co

ver

venit, ſequitur *Quinta*, quæ hæc fuit, ſacramento ſociorum quoque firmari ſolita: *In ſocietatem Achæorum nulli recipiantor ab aliqua civitate, ejuſve magiſtratibus, inſciis reliquis ſociis.* Pro legis hujus illuſtratione ex re eſt audire Polybium lib.4. Hiſt.c.9. *ſic proloquentem:* Igitur, ut ex Achæorum edicto congregati in armis omnes fuere, qui ætate militari erant, quum ad multitudinem iterum adiiſſent Meſſenii, orantes, ne ſe, tam manifeſto ſcelere oppreſſos, deſererent: cupientes etiam in communis ſocietatis fœdus recipi, & ut columnę fœderis ſuum cum cęteris nomen inſcriberetur, admodum optantes. de ſocietate quidem principes Achæorum abnuerunt: quod dicerent, inſciis Philippo ac reliquis ſociis neminem admitti poſſe. Adhuc enim manebat illius jurisjurandi religio, quo temporibus Cleomenicis Antigonus ſocietatem ſanciverat inter Achæos, Æpirotas, Phocenſes, Macedones, Bęotos, Arcades, ac Theſſalos. *Hæc acer ille Græcorum hiſtoricus.* Nec præter rationem hæc lex, firmandæ Achæorum ſocietati unice ſerviens, ab iiſdem religioſe ſervata fuit, quã diu res eorum ſtetere, atq; incolumes fuerunt. Siquidem exiſtimarunt (1.) hoc adverſari rationi ſocietatis, paribus votis & pari ſtudio in commune commodum initæ. Licet alias prodolor! jam olim verum fuerit, quod dicit Sall. in B.I. cap.61. *Per*

maximam amicitiam maxima copia fa
eſt: cui geminum illud Taciti lib. 2.
cap. 66. *Arcta amicitia accommodati*
fallendum. 2. Providere voluerunt, n
in ſocietatem reciperentur, quorum ſ
tas aliqua ratione poſſet eſſe gravis.
terquam enim quod *ſocietas validiorum*
terit, juxta Tac. lib. 4. Hiſt. cap. 12.
dam populi tam corruptis contamina
moribus ſunt præditi, ut per ſuam ſc
tatem inficiant omnes, integras licet
tes, quæ cum iis converſantur, ade
tutum non ſit promiſcue quoſcunque
ſubditis cum iis converſari. quod exp
olim fuerunt Epidamnii, de quibus ita
interpretem *Plutarch. in quæſt. Græc. qu*
Epidamnii (*inquit*) Illyriorum vicini, c
ſuos cives cum iſtis commercia agitar
viderent deteriores fieri, & ea de cauſſa
à novis rebus metuerent, ad contractu
permutationes iſtas quotannis ſpectatæ
te civem delegerunt, qui ad barbaros co
means omnium civium nomine cum
negotiaretur, Poletesque (πωλήτης)
iſto commeatu diceretur. *Huc usque P*
tarchus. Præclaris hiſce, atque id genus
liis inſtitutis, quamdiu præ ſtudio tuen
libertatis æſtuavit, Achaia inconcuſſa ſt
tit, adeoque floruit per complura ſecu
ut certatim Græci ad illius ſocietate
tanquam tutiſſimum & inconcuſſum
bertatis aſylum confugerent. Quanqua
int

Inter hæc Achæi ea mala evitare non omnino potuerunt, quæ juſtæ Unionis Libertatisque fulgor atque ęmulatio concitare ſolet. Hinc adeo aſſidua his cum finitimis, veluti Ætolis, Lacedęmoniis Macedonibus, in unum etiam aliquando ſociatis, Eleisque bella fuere. Tandem, qui aliis populis pares, eſt & ubi ſuperiores extiterant, Romanis non magis armis quam artibus & ſophiſmatis ultimum ſuccumbuêre: ipſi alioquin minimè omnium mali, ſimplicitatique dediti, malis denique artibus vacui, ſic ut ne hoſtes quidem dolo vincere vellent: prout expreſſe teſtatur Polyb. lib. 13. cap. 11 *ubi ita de iis:* Quippe qui victoriam nullam neque ſatis illuſtrem, neque ſtabilem ducerent, niſi quis propalam hoſtes aggreſſus, animos ipſos virtute ſua fregiſſet. Propterea convenerat, inter ipſos, ut neque occultis telis alter in alterum uterentur, neque miſſilibus, longinquo jactis. Cernendi namque controverſias ſolam putabant legitimam eſſe rationem, cum pede collato pugnatur cominus. Idcirco etiam quoties armis decertare ſtatuiſſent, & bella, & prælia ſibi invicem denunciabant, loca item ad quæ aciei inſtruendæ cauſſa eſſent venturi. *Hæc iterum ille.* Quibus vero gradibus ad exitium ſuum eminentiſſimus hic populus properaverit, breviter (ut mei maxime Belgæ exemplum habeant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

quod temporibus hiſce difficillimus i[illegible]
eantur) deinceps proponere eſt ani[illegible]
cuncta ſecundum veritatem hiſtori[illegible]
pluribus ſcriptoribus cum judicio int[illegible]
comparatis, ſic lectorum oculis & an[illegible]
exhibiturus, ut pro re nata utiliſſima[illegible]
riter admonitiones inſperſurus ſim.

CAPUT V.

Romani, devictis Carthaginenſibus, be[illegible] Macedonicum ſubdolo prætextu juvan[illegible] dorum ſociorum auſpicati ſunt.

ERgo cum jam Romani Italiæ dom[illegible] eſſent, *quam magno labore, ac vix q[illegible] gentis annis ſtabilem ſibi reddidere*, ut loc[illegible] tur Appianus Alexandrinus in operis [illegible] logo: ſiquidem *ſemper facilius creſcit dign[illegible]* (aut potentia) *quam incipit*, ſecundum [illegible] nec. ep. 107. *& primæ dominandi ſpes in [illegible] duo: ubi ingreſſus fueris, adſunt ſtudia & [illegible] niſtri*, ſecundum Tacit. lib. 4. Ann. cap[illegible] atque viderent opulentiſſimam in pro[illegible] mo prędam, (ſunt verba *Flori lib.* 2. *cap*[illegible] quodammodo Italię ſuę abſciſſam, & q[illegible] ſi revulſam; adeo cupiditate ejus exar[illegible] runt, ut quatenus nec mole jungi, [illegible] pontibus poſſet, armis belloque jung[illegible] dam, & ad continentem ſuum revoc[illegible] dam bello cenſuerunt. Ultro vero *ipſis* [illegible] *tis viam pandentibus*, (ſunt verba ejuſd[illegible] *Flori*) occaſione belli Punici primi, (q[illegible] ſecundum Livium in princ. lib. xx[illegible]

inci[illegible]

ncidit in annum ab V. C. 488.) non ſo-
um potiti fuerunt Sicilia, eam redigendo
d modum *ſuburbanæ provinciæ*; verum-
tiam Sardiniam annexamque Corſicam,
uce Lucio Cornelio Scipione occuparunt;
antosque ſumpſerunt ſpiritus, ut auſi fue-
int in Illyricum arma promovere, (de
oc bello, quod incidit in annum ab V.
. DXXII. videatur Appianus in Illyri-
o) ultroque Pœnos laceſſere, cum quibus
uamvis ancipiti caſu & dubio Marte per
ntegros duodeviginti annos luctati fuerint
conſulantur Eutropius in fine lib. 3. &
roſ. lib. 4. cap. 20.) antea tamen recep-
ui non cecinerunt, quam *præmium victo-
iæ Africa* foret, ut loquitur Florus ſub
nem cap. 6. lib. 2. Pœnorum metu li-
erati, quod maris potentes forent, non
nam amplius provinciam, ut antea, ſed
niverſum terrarum orbem victoriis ſuis,
lexandri Magni exemplo, pergraſſari la-
orarunt. Quis enim obex objici iis po-
uiſſet, quibus Carthaginenſes reſiſtere
on potuerant, quique imperium maris,
oſt difficilem licet luctam, per virtutem
btinuerant: hoc enim validiſſimum eſſe,
on minus ad conſervandum quam ad
roferendum imperium, omnis ævi me-
moria teſtatur, & nos alias ex profeſſo in-
egro opere de Imperio Maritimo oſtendi-
nus. Initio vero in Macedones arma ver-
unt, cauſſam breviter tangit Flor. lib. 2.
cap. 7.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

cap. 7. *Cauſſa* (inquit) *cœpit à fœdere* [illegible]
lippi, quo rex jam pridem dominantem [illegible]
talia Annibalem ſibi ſociaverat: poſtea cr[illegible]
implorantibus Athenis (Athenienſium [illegible]
emplum poſt paulo ſecuti fuerunt Æ[illegible])
auxilium contra regis injurias, quum ill[illegible]
tra jus victoriæ in templa, aras, & ſepul[illegible]
ipſa ſæviret. Placuit ſenatui opem tantis j[illegible]
ſupplicibus. Quippe jam gentium reges, du[illegible]
populi, nationes, præſidia ſibi ab hac urbe[illegible]
tebant. qua poſtrema ſententia, quæ [illegible]
culi inſtar haberi debet, nihil verius [illegible]
Quibus favet victoria, eis non ſolum [illegible]
cta cedunt, juxta Tacit. lib. 14. Ann. c. [illegible]
verum etiam quia *omnia illis prona* ſu[illegible]
(quemadmodum idem loquitur in vita [illegible]
gricolæ) quam plurimos habent amico[illegible]
quibus obſerventur, & qui eorundem [illegible]
pem atque auxilium implorent. Quem[illegible]
modum vel ſoli Romani, de quibus j[illegible]
agimus, teſtes eſſe poſſunt, idem de [illegible]
dem teſtantibus Rhodiis apud Liv. lib. [illegible]
Omne genus humanum veſtrum nomen (f[illegible]
te *numen*, hęc enim compellatio non [illegible]
horret ab adulantibus hiſce legatis) *im*[illegible]
riumque, juxta ac Deos immortales jamp[illegible]
dem intuetur. Sed progrediamur in hiſ[illegible]
ria. Athenienſium ergo atque Ætolor[illegible]
legatos avide non minus audiveru[illegible]
quam complexi ſunt Romani: ſubſ[illegible]
viente amplius occaſione, quam tan[illegible]
Juſtinus. lib. 30. *Legatos Alexandrini*[illegible]
(inqu[illegible]

inquit) *ad Romanos miſere, orantes,* ut
telam pupilli ſuſciperent; tuerenturque re-
num Ægypti, quod jam Philippum & An-
chum facta inter ſe pactione, diviſiſſe di-
bant. *Pergit Juſtinus cap.* 3. Grata le-
tio (*dicit*) Romanis fuit, cauſam belli
verſus Philippum quęrentibus, qui in-
diatus eis temporibus belli Punici fue-
t. Huc accedebat, quod Pœnis & An-
bale ſuperatis, nullius magis arma me-
ebant, reputantibus, quantum mo-
m Pyrrhus parva manu Macedonum
Italia feciſſet, quantasque res Macedo-
es in Oriente geſſiſſent. Mittuntur ita-
ue legati, qui Antiocho & Philippo
enuncient, *Regno Ægypti abſtineant*
Iittitur & M. Lepidus in Ægyptum,
ui tutorio nomine regnum pupilli ad-
iniſtret. Dum hæc aguntur, interim
gationes Attali regis, & Rhodiorum,
jurias Philippi querentes, Romam ve-
erunt. Quæ res omnem cunctationem
Iacedonici belli ſenatui exemit. *Hæc ille.*
ncipit igitur bellum Macedonicum, ſed
peciosſo prætextu velatum, de quo ſic
einceps Juſtinus: *Statim igitur, titulo fe-*
ndi ſociis auxilii, bellum adverſus Philip-
um decernitur. ſcilicet, idem vult dicere
uod ſagaciſſimus Romanorum Cicero
on diſſimulat; nempe populum Roma-
um *juvandis ſociis totum terrarum orbem*
ccupaſſe.

Poly-

Polybius Romanorum nimis quam exp[er]tus lib. 2. Ῥωμαίοις μὲν κάλλιστον ἔθ[ος] ἐστὶ τὰ κατ' ἰδίαν ἀδικήματα κοινῇ με[τα]πορεύεσθαι, καὶ βοηθεῖν ἀδικουμένο[ις]. *Romanis quidem mos eſt hic pulcherrim[us]* (ſcil. ſub hoc honeſto tindo propriis co[m]modis ſtudendi) *ut privatim factas injur[ias] publice perſequantur, & injuriam paſſis op[e]ra ferat.* Quod cum non tam noſſet, qu[am] expertus eſſet Jugurtha, apud Salluſt. [in] bello Jugurt. cap. 81. diſſerit: *Roma[nos] injuſtos, profunda avaritia, communes o[m]nium hoſtes eſſe. eandem illis cauſſam belli c[um] Boccho habere, quam ſecum; & cum a[liis] gentibus, libidinem imperitandi, queis omn[ia] regna adverſa ſint.* Et tamen ſubdolu[m] hunc animum, mortalium aſtutiſſimi v[e]lo religionis & pietatis velare ſolent, qu[od] quamvis infra forte diſtinctius conſide[ra]turi ſimus, tamen ex re eſt audire eund[em] Ciceronem, qui ita oratione *pro Rullo: Q[uam] volumus* (*inquit*) *P. C. ipſi nos amemus:* [ta]*men nec numero Hiſpanos, nec robore Gal[los], nec calliditate Pœnos, nec artibus Græcos,* [nec] *denique hoc ipſo hujus gentis, ac terræ dom[e]ſtico, nativoque ſenſu Italos ipſos, ac Latin[os]; ſed pietate, ac religione, atque hac una ſapi[en]tia, quod Deorum immortalium numine om[nia] regi, gubernarique perſpeximus, omnes gen[tes] nationesque ſuperavimus.*

CAP[UT]

CAPUT VI.

Is, & qualis fuerit Philippus Macedoniæ Rex, quem Romani, pace illi oblata, durante bello Punico, in Triumphi materiam ſepoſuerunt.

IT ex iis, quæ dicta ſunt, conſtat; quo prætextu Romani bellum Macedoni-n, (hoc Philippicum quoq; dictum fuit ege Philippo) quod in tanta jam olim fa-fuit, auſpicati fuerint, ſic deinceps ſe-ndum filum hiſtoriæ, ductu variorum toricorum continuandum, expenden-m, quomodo eidem implicari contigerit hæos, in quorum gratiam proximè præ-entia præmiſimus. Sic tamen, ut quæ-n tempore priora, in Lectoris gratiam, mittantur. Quum Philippus ergo De-trii filius, (quem moriens pater parvu-n reliquerat ſub tutela Antigoni, juxta t lib. 28. cap. 3.) mortuo Antigono, pupilli ſui matre in uxorem ducta, pro e ſe gerere ſuſtinuerat, (teſte eod. item Plut. in Cleom. cap. 42.) regnum, ve-Philippus ejus nominis quintus, inter es Macedoniæ, ſuſcepiſſet; oppido licet enis eſſet, prudenter tamen diu antea vidit, ſibi tamdiu ſolum in Græcia qui-m prorogatum iri, quam inter Romanos Pœnos, populos ambitioſiſſimos, de or-imperio contenderetur, à victore vero lterutrius nationis everſore, certo ſibi ſuo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ſuoque imperio portendi exitium: unde
in hunc ſenſum apud Juſtin. lib.23. cap
diſſerit : Siquidem conſurgentibus ab occide
novis Pœnorum & Romanorum imperiis, q
bus una hæc à Græcia & Aſia ſit mora , d
inter ſe bello diſcrimen imperii faciunt: cæter
ſtatim victoribus tranſitum in Orientem fo
Videre ſe itaq; ait *conſurgentem in Italia n*
bem illam , trucis & cruenti belli : videre
nantem ac fulminantem ab occaſu procellam
quam in quaſcunque terrarum partes victo
tempeſtas detulerit, magno cruoris imbre omn
fœdaturam. Frequenter Græciam ingentes m
tus paſſam, nunc Perſarum , nunc Gallorum
nunc Macedonum bellis : ſed omnia illa lev
fuiſſe exiſtimaturos, ſi ea, quæ nunc in Ita
concurrat manus, extra terram illam ſe eff
derit. Cernere ſe, quam cruenta & ſangui
ria inter ſe bella , utriusque populi viribus
piarum, & ducum artibus, gerant: quæ rab
finire ſolo partis alterius interitu , ſine rui
finitimorum non poſſit. Feros igitur anim
victorum minus quidem Macedoniæ ; qua
Græciæ timendos, quia & remotior, & in vi
dictam ſui robuſtior ſit : ſcire tamen ſe, eos, q
tantis viribus concurrant, non contentos hoc
ne victoriæ fore ; metuendumque ſibi quoq
certamen eorum, qui ſuperiores extiterint C
jus oratio, rationesque, quæ in eadem pr
ponuntur , utinam aliquanto diligenti
expenderentur , ab illis , qui ſalutis rei
ſuæ ſecuri , in futurum , velut otioſi ſp

ſtatore

atores, duorum præpotentum, ſed ſibi
oque vicinorum regum certamina, de
mma rei, aliud agendo intueri poſſunt.
uidquid iis quoque præſens tranquilli-
s ſuggeſſerit, quum ſecundum Senecam
). 3. de Benef. cap. 3. in univerſum hic
rtalibus mos ſit, ex magnis majora cupien-
; obtrito altero ex commiſſis regibus,
ſi præda victoris evadent. Redeundo ad
hilippum: is contra hanc procellam, ut
dere eſt apud Liv. lib. 31. tempeſtive
idem ſe munire voluit, inita cum Han-
bale ſocietate, parata claſſe, & percuſſo
dere cum Achæis noſtris, cæterum Pa-
co terrore correptis ejus claſſiariis (vi-
atur Polybius lib. 4. cap. 110.) & per
ætoris M. Valerii Levini claſſem, quam
hodii inſtruxerant, vaſtata Græcia, ad-
c Attalo Pergami rege cum Ætolis in
m inſurgente (videatur Flor. lib. 2.
p. 7.) coactus eſt, pacem facere cum
omanis, *contentis interim* (nam Anni-
l adhuc in Italia cum exercitu ſedebat)
llum Macedonicum diſtuliſſe, ut loquitur
ſtin. lib. 29. cap. 4. Quod bellum, li-
t præceſſerit ſollicitationes Athenien-
m & Ætolorum, (de quibus modo di-
um fuit) nihilominus tamen, quod ei
ntra Romanos primitus immixti fue-
t Achæi, omnino hoc loco ſaltem at-
gi debuit. Duo vero notare convenit
ca hunc Phillppum. *Primo* commen-

dari debet ejus aſtutia, quod undiquaq
ab hoſtibus obſeſſus, retinere ſciverit
cios: *deinde* ejus fortitudo, quod ne t
quidem animum dimiſerit: quum herba
porrigere cogeretur, ut deinceps referet.
Pepercerunt hac vice Philippo Roma
quod diſtricti bello Punico ſecundo,
bellis gerendis impares eſſent. Nihil aut
Philippus, claſſe licet inſtructus, & a
talicam expeditionem accinctus profic
potuit: Impeditus à Lævino Prætore,
pro Romanis rem gerebat, & Dardan
qui Macedoniæ fines vaſtare cæperant
refert Juſtinus lib.29.cap.4. Atque, hi
prædicari Romanorum prudentia de
qui eodem tempore duobus hoſtibus
rem eſſe noluerunt; (fuſius hoc prędicat
lybius hac ipſa occaſione l.2.c.13.&c.
ita nec laude ſua fraudandus eſt Læv
prætor, qui Ætolos, parum quin oppr
à Philippo ſpe usque adeo ſuſtentavit
oppreſſos licet & parum quin ſubacto
obſequio populi Romani retinuerit.
pertinent ſequentia Juſtini verba l.d.
pediem auxilia ſe miſſurum pollicetur;
quia facere poſſet; quæ promittebat; ſed
ſpe impletos, in ſocietatis jure retineret.
liter Livius lib. 31. *Ætolicum ſpe m*
Romanis omnia promittentibus, quam
auxilio dimiſſi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Caput VII.

ilippo Macedoniæ Rege infeliciter adverſus Romanos rem gerente, Achæi, cum à diverſis ſollicitarentur, per Ariſtænum à Philippo Rege alienati fuerunt, Romanisque magno ſuo malo, ſociati fuerunt.

Ræludia hæc belli inter Achęos & Philippum, major dein moles ſubſecuta t; ſuadentibus iis occaſionibus, quas n antea propoſuimus. Neutiquam vero ars, alias licet non iniquus, in hoc bello acedonicis partibus favit: quamvis enim ilippus quadantenus reſtiterit, ſuaque tus fuerit adverſus P. Sulpicium Conlem (videatur Liv. lib. 31.) prælio licet ueſtri ſuperaretur; non potuit tamen bſiſtere adverſus L. Quintium Flamium (in Faſtis Capitolinis vocatur Flaninus) qui (conſulendus Liv. lib. 32.) tius eò Cos. miſſus Philippum in faupus Epiri ſuperavit, fugatumque coëgit regnum reverti, adhoc, fidem faciente lem Hiſtorico, Theſſalia, quæ vicina acedoniæ erat, à ſociis Romanorum Æ-is & Athamantibus vexata eſt, navalie bello Romanos Attalo ſociiſque juntibus, Eubæa maritimaque ora occutæ fuerunt: Græciæ item civitates, quæ hil in Romanos admiſerant, quæq; Maloni invitæ paruerant, crudeliter habi- Erithria direpta, Corinthus obſeſſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Florus poëtarum more hæc omnia exaggerans lib. 2. cap. 7. *ſic loquitur : Aderat ſponte in auxilium Attalus rex Pergamorum, aderant Rhodij, nauticus populus: [illegible] navibus à mari, conſul à terris, omnia [illegible] virisque, quatiebat. Bis victus rex, bis fugatus, bis exutus caſtris: quum tamen [illegible] terribilius Macedonibus fuit ipſo* VULNERUM *aſpectu: quæ non ſpiculis, non [illegible]tis, nec ullo Græculo ferro, ſed ingentibus [illegible] nec minoribus adacta gladiis ultra m[illegible] patebant. Enimvero, Flaminio duce, i[illegible] antea Chaonum montes, Aoumque amnem [illegible] abrupta vadentem, id eſt, ipſa Macedoni[illegible] clauſtra penetravimus. Introiſſe, victoria [illegible] nam nunquam poſtea auſus congredi rex [illegible] tumulos, quos Cynocephalas vocant, uno, [illegible] hoc quidem juſto prælio, opprimitur.* Ab [illegible] tempore inclinari cœpit fortuna Mac[illegible]num, quorum majeſtatem, haut ſecus [illegible]que ſubditi, Achæi hactenus inter ſe [illegible]luerant, mutuisque beneficiis & offi[illegible] firmare laboraverant. Flaminius vero vir catus & circumſpectus, mox de Ac[illegible] à ſocietate Macedonica ad Romanam a[illegible]citiam traducendis, ſeriò cogitare cœ[illegible]. Et impetrandi ſpes quoque inde affulſe[illegible] quod Achaia jam in partes diducta [illegible] Cycliade ad Philippum Achæorum [illegible] trahente, eóque Achaia pulſo, contra [illegible]ſtæno Prætore Romanis palam fave[illegible]. Qua de re ex re eſt audire Livium, [illegible]

c ſunt verba lib. 32. Hiſtor. Elatiam obſi-
enti conſuli rei majoris ſpes affulſit; A-
hæorum gentem ab ſocietate regia ad RO-
nanam amicitiam avertendi. Cycliadem,
rincipem factionis ad Philippum trahen-
um res, expulerant. Ariſtænus, qui RO-
nanis gentem jungi volebat, prætor erat.
laſſis Romana cum Attalo & Rhodiis
enchreis ſtabat, parabantque communi
mnes conſilio Corinthum oppugnare.
ptimum igitur ratus eſt, priuſquam
am rem aggrederentur, legatos ad gen-
em Achæorum mitti; pollicentes, ſi ab
ege ad Romanos defeciſſent, Corinthum
s contributuros, in antiquum gentis
oncilium. Auctore conſule legati à fra-
e ejus L. Quintio, & Rhodiis, & A-
henienſibus, ad Achæos miſſi. Sycione
atum eſt concilium. Erat autem non
dmodum ſimplex habitus animorum in-
er Achæos. terrebat eos Lacedæmonius,
ravis & aſſiduus hoſtis: horrebant Ro-
nana arma: Macedonum beneficiis &
eteribus, & recentibus obligati erant:
egem ipſum ſuſpectum habebant: pro
jus crudelitate perfidiaque ex iis, quæ
um ad tempus faceret, æſtimantes, gra-
iorem poſt bellum dominum futurum
ernebant. neque ſolum quid in *ſenatu*
quisque civitatis ſuę, aut in commu-
nibus conciliis gentis pro ſententia dice-
rent, ignorabant: ſed ne ipſis quidem

ſecum cogitantibus quid vellent,
quid optarent, ſatis conſtabat. Ad
mines ita incertos introductis legatis,
teſtas dicendi facta eſt. Romanus
mum legatus L. Calpurnius, deinde
tali regis legati, poſt eos Rhodii di
ruerunt. Philippi deinde legatis dice
poteſtas facta eſt. Poſtremo Athenien
ut refellerent Macedonum dicta, au
ſunt. ferè atrociſſime in regem, quia n
nec plura, nec tam acerba paſſi erant,
vecti ſunt. Et illa quidem concio ſub
caſum ſolis, tot legatorum perpetuis o
tionibus, die abſumpto, demiſſa eſt. *L*
Livius. Priuſquam pergimus in pertexe
da ex Livio hiſtoria, ac relatione reru
quæ altero Concilii die acciderent, ex
eſt, ratione eorum, quæ jam relata ſu
tria diſtincte annotare. 1. Qui ſociis ſi
remiſſam dederunt operam, his, ſive o
preſſis, ſive alia ratione ſubverſis, in
ſexcentas eaſque quam dubias difficult
tes fluctuare ſolent: ut hoc loco, quo a
ſapiant, ſuo exemplo Achæi docent. Ve
Thucydides (atque utinam obſervaret
ſemper!) lib. 1. *Qui ſapiunt*, (inquit) *ſoci*
rum ſeu confœderatorum ſuorum injurias n
negligunt, nec differunt ultionem, cum eoru
non differatur injuria. 2. Quod Tacit. ob
ſervat lib. 1. Ann. cap. 71. & lib. 3. Ann
cap 9. circa Achæos eſt animadvertere
Conſilia pavidis in incerto ſunt. Optandum
ver

ero fuiſſet,in hoc rerum articulo Achęis
dem animus fuiſſet, qui Romano militi
pud eundem ſcriptorem lib. 4. Hiſtor.
ap. 2. qui *neque proditoris, neque hoſtium*
profitebatur uti conſilio.Sed ut plurimum,
n ſimilibus rerum articulis uſu venit,
uod idem Doctor monet lib. 3. Hiſtor.
ap. 58. *Conſilia prudentum, & vulgi ru-*
mor in metu juxta audiuntur. 3. Interim
n hac ardua deliberatione, tam pręcipites
non debuiſſent fuiſſe hi ipſi Achæi, ſed
ente potius feſtinare, conſilia ſua ordi-
nando ex ejuſdem Taciti admonitione, a-
pud quem lib. 2. Hiſtor. cap. 76. prudens
hoc monitum occurrit: *Conſilia magnarum*
rerum qui ſuſcipiunt: æſtimare debent, an
quod inchoatur, reip. utile,ipſis glorioſum aut
promptum effectu, aut certe non arduum ſit,
ſimul ipſe qui ſuadet, conſiderandus eſt, adji-
ciat ne conſilio periculum ſuum: & ſi fortunæ
cæptis adfuerit, cui ſummum decus adquira-
tur. Sed, continuemus ulterius hiſtoriam:
Ergo quum eo die nihil actum foret, niſi
quod auditæ fuiſſent variorum legatorum
orationes, poſtridie unius Ariſtęni Præto-
ris oratione favor in Romanos inclinare
cœpit, *cujus orationis hæc ſumma fuerit ſe-*
cundum Livium: Oſtenſa primo Philippi
impotentia, qui Achæos Lacedæmoniis
depopulandos veſtandosq; reliquiſſet, tot-
que urbes à Romanis capi oppugnarique
paſſus fuiſſet, atque ipſe etiam Romanis

ceſſiſſet: quare, ſi ſua voluntate tot ſo
hoſtibus diripiendos reliquiſſet, qui
ſocii ſibi conſulerent recuſare non p
ſin metu, Achæis quoque ignoſcere op
tere, pariter timentibus qui ipſe victus
mis ceſſerat. Inde verò, oſtenſa Roma
rum potentia felicitateque, poſtea qua
bello Punico ſemel defuncti eſſent, m
que in poteſtate haberent, ubi Pelop
neſus navali bello apertior opportunic
erat. Commemoratæ & veteres Ach
rum injuriæ, crudelitatesque à Phili
exercitæ: Neque mediam viam, quam M
cedo oſtenderet, mediam eſſe, ſed nulla
Etenim præterquam quod aut accipien
aut aſpernanda Romana ſocietas eſſe
quid aliud Achæos quam nuſpiam gra
ſtabili, velut qui eventum exſpectaſſe
ut fortunæ applicarent ſua conſilia, pr
dam victoris futuros? Quare quod omi
bus votis petendum erat, oblatum ne
ſtidirent: neque enim quemadmodum h
die utrumque Achæis liceret, ſic ſemp
liciturum. *Sic quidem Ariſtænus.* Eve
tum priuſquam proponimus, velut
tranſitu expendere convenit, quantum i
rep. poſſit eloquentia, ut non ſine ratio
apud Plutarch. in vitis 10. Rhetorum, Ly
curgus teſtetur, ſe *remp. orando agendoq*
geſſiſſe. ex multis qui ad ſuffragium voca
ri poſſent, inſtar omnium eſſe poteſt u
nus Ariſtides, *qui ita Grat. Plat. I. p̄ in*

tu

rpretem loquitur: Quod in corpore Gym-
iſtica ſimul & medicina pręſtant, id
animo & negotiis civitatum valet *R*he-
rica. Incerta enim num futura ſint,
ęvidet concionando: alia ne fiant, le-
bus ferendis providet: quæ autem geſta
nt corrigit, injuſtos judicibus traden-
. Quicquid horum dixeris, Prin-
ps, præfectus, præceptor: id orato-
convenict, eritque ejus nomen. Nam
od pueris præceptores, id populo præ-
nt oratores. Monſtrant quid faciendum
: ſententiis ac decretis inſtituunt, &c.
horo coryphæus imperat, nautis guber-
ator, dux militibus, orator populo. *Hæc*
riſtides. Nec tamen mox perſuadere po-
it Ariſtænus, ut ut diſertus videretur,
, quæ cum ratione ſuadere viſus erat.
uod cum diſtincte referatur loco dicto
Livio, *non abs re fuerit, ejus verba exhi-*
re: Secundum orationem prætoris (*in-*
it) murmur ortum aliorum cum aſſen-
, aliorum inclementer aſſentientes in-
epantium, &c, jam non ſinguli tantum,
d populi univerſi inter ſe altercaban-
r: tum inter magiſtratus gentis (De-
iurgos vocant, decem numero crean-
r) certamen nihilo ſegnius, quam in-
r multitudinem eſſe quinque, relatu-
s ſe de ſocietate *R*omana ajebant, ſuf-
giumque daturos: quinque lege cau-
m teſtabantur, ne quod adverſus Phi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

lippi ſocietatem eſſet, aut referre m-
giſtratibus, aut decernere conſilio
eſſet. Hic quoque dies jurgiis eſt conſu-
ptus. Supererat unus juſti concilii d
(tertio enim lex jubebat decretum fieri
quem adeo exarſere ſtudia, ut vix paren
à liberis temperaverint. Khiſiaſus Pe
nenſis erat, filium Demiurgum, nom
Memnonem habebat; partis ejus, quæ
cretum recitare, perrogarique ſent
tias prohibebat. Is diu obteſtatus filiu
ut conſulere Achæos communi ſa
pateretur, neu pertinacia ſua gentem
niverſam perditum iret, poſteaquam
rum proficiebant preces, juratus ſe e
ſua manu interempturum, nec pro fi
ſed pro hoſte habiturum; minis pervic
ut poſtero die conjungeret iis ſe, qui re
rebant. qui quum plures facti referre
omnibus fere populis haud dubie app
bantibus relationem, ac præ ſe ferentib
quid decreturi eſſent; Dymęi, ac Mega
politani, & quidam Argivorum pri
quam decretum fieret, conſurrexeru
ac reliquerunt concilium: neque mira
ullo, neque improbante. Nam Megalo
litanos, avorum memoria pulſos, ab L
cedęmoniis, reſtituerat in patriam An
gonus: & Dymæis captis nuper direp
que ab exercitu Romano, quum red
eos ubicumque ſervirent, Philippus j
ſiſſet, non libertatem modo, ſed etiam
tri

am reddiderat. Jam Argivi præterquam
od Macedonum reges ab ſe oriundos
edunt, privatis etiam hoſpitiis, familia-
ue amicitia plerique illi grati Philippo
nt. ob hæc concilio, quod inclinaverat
Romanam ſocietatem ineundam, ex-
ſſerunt: veniaque iis hujus ſeceſſionis
t, & magnis & recentibus obligatis be-
ficiis. Cęteri populi Achęorum, quum
ntentiæ perrogarentur, ſocietatem cum
talo ac Rhodiis præſenti decreto confir-
arunt: cum Romanis, quia injuſſu po-
li non poterat rata eſſe, in id tempus,
o Romam mitti legati poſſent, dilata
, in pręſentia tres legatos ad L. Quin-
m mitti placuit. *Hæc Livius*. Multa hic
ſſent obſervari, cæterum ſequentia in-
r omnium eſſe poſſunt. 1. Achęi, dum
iſtęno aures præbent, gravi piaculo ſe
ſtrinxerunt, ſiquidem violarunt legem,
am communibus ſuffragiis antea ſanci-
rant, quæ vetabat: *quidquam quod ad-
rſus Philippi ſocietatem eſſet, aut magiſtra-
us referre, aut Concilio decernere*. Fateor
idem, eos non mox ſe geſſiſſe pro aper-
Philippi hoſtibus: interim verum eſt,
od dicit Thucydides lib. 1. *Violant fæ-
a, non qui deſerti alia auxilia quærunt,
qui ſocios non defendunt*. At quid manet
deris violatores? quid? niſi Dei vindicta.
cte Flor. lib. 3. cap. 11. Dii *fœderum
ores*. & Plutarch. in Ageſil. *Qui rupto
fœdere*

fœdere injuriam inferunt, Numinis ſunt con-
temptores. Utinam Chriſtiani principes &
magiſtratus hic paria facerent cum Roma-
nis. De illis ex rei veritate Florus li
cap. 6. *Summa fœderum Romanis religi*
& Sextus Cæcilius Juriſconſultus a
Agell. lib. 20. cap. 1. *Populus Roman*
parva origine ad tantæ amplitudinis cu
eminuit: ſed omnium maxime atque præ
fidem coluit, ſanctamque habuit, tam pr
tim quam publice. Et cur non Romanis i
mo omnibus mortalibus, ſumma fœder
ſacramento firmatorum religio foret?
tum illud Poëtæ, hoc eſt, Silii Italici li

Audite, ô gentes, neu rumpite fœdera p
Nec regnis poſt ferte fidem.

Qui hoc religioſe faciunt, oſtendunt ſe
minus Numinis reverentia duci, quam
famiam metuere. Inde Ariſtoteles R
ad Magn. Alexandrum cap. 18. hom
καλοκαγαθοὺς delineans, dicit: *Non pei*
re, timentes & Divinam ultionem, & hu
nam infamiam. Deus enim fœdera violan
bus eſt infeſtus. 11. Utut Ariſtænum
cuſare paſſim laboret Polybius, jure tam
ſummo patriæ proditor haberi meret
quod Achæos abducendo à Philippo,
los, & veluti nudos objecerit violentæ
que avaræ Romanorum ambitioni. N
diffiteor, eum conſilia ſua admodum
tenter inſtituiſſe, at propterea magis
execrandus. Recte Xenophon. lib. 2.

ſt. Gręc. *Tanto* (inquit) *proditor occultus clandeſtinus hoſte aperto pernicioſior eſt, anto difficilius eſt à re latente, quam maeſta ſibi cavere.* Nam proditorum numeeum eximi non poſſe, vel ex uno Propio diſcere eſt, ſic proloquente *lib.* 2. *de ll. Goth.* Per Interpretem proditores junon ſolum ſunt nuncupandi, qui por- hoſtibus patefecerint: ſed longe magis, i obſeſſis & amicitia conjunctiſſimis re dum auxilium queunt, id tamen vel riculum veriti, vel quia otium potius, am negotium malint, quum negligunt, hoſtium ditionem hos tradant. *Hactes Procopius.* III. Quamvis moderatę in p. contentiones per omnia improbari n debeant, nimias tamen, easque, quæ gibus præjudicioſæ, ac libertati graves iſtunt, omnibus modis avertere conveit. quo cum faciat eximius Plutarchi los, non pigebit eum hocloco exhibere. *Ita go ille in Ageſilao*: Quum viderent (*dicit*) phori Ageſilaum Spartanorum in ſe ſtua convertere, potentiamque ejus metuent, mulctam irrogaverunt, cauſati, publis eũ cives, privatim ſuos efficere. Quemmodum enim Phyſici exiſtimant lite & ntentione ex rerũ natura ſublatis, fore, ut leſtium corporum motibus ceſſantibus, rum omnium mutationes orbesq;, quod ab illis pendent, nullos futuros: ita Ladæmonius legumlator, videtur in Rempubli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

publicam quaſi fomitem virtutis im
ſiſſe, ſtudium contendendi, uti ſempe
liquid inter bonos certaminis diſſidii
eſſet: eam vero gratiam, qua cives non
ploratis prius per mutuas contentione
nimis, alter alteri concedunt, ocioſam
deſidem, concordiæ nomen non me
ſtatuit. Atq;hoc nimirum etiam ab Hor
ro animadverſum fuiſſe putant aliqui: n
enim finxiſſet Agamemnonem rixa Uly
& Achillis gaudentem, niſi is pręſtanti
morum heroum ęmulationem & diſcep
tionem magno Republicę bono eſſe dux
ſet. Verum hęc haud ita ſimpliciter pu
quiſpiam conceſſerit: quippe nimię co
tentiones civitatum, eas in gravia diſc
mina adducunt. *Hæc Plutarchus*. V. In h
concione, quæ turbata admodum fuit,
cum habuit, quod Salluſtius dicit in Ca
Conjur. *Bonum publicum ſimulantes, pro*
quisque potentia certabant: utut enim v
luerint videri amore reip. æſtuare Ariſt
nus, reliquique qui cum eo Romanis
vebant, applicari tamen iis ex rei verit
potuit, quod dicit *Thucyd. lib. 3. Horr*
omnium cauſa fuit principatus per avariti
& ambitionem geſtus, & cum ex his in cert
men veniſſent, partium ſtudium. Nam qui
civitatibus præerant, honeſto utrique nomin
quum æquabilitatem civilem populi, aut m
deratam Ariſtocratiam præferrent, ver
Remp. curantes, ſuam rem agebant. qui
iterum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

rum lib. 8. *in eundem ſenſum: Reipublicæ* *tio obtentus erat; quum plerique eorum* *vata ambitione in hoc incumberent, per* *d maxime aboleretur ſtatus paucorum è* *ulari effectus.* Utinam nec hodie com-retur, quod graviſſimus hic Hiſtoricus it! At pro dolor! nimis quam verum tum quod ille, tum etiam Livius mo-, *lib.* 3. *Hiſt. ſic loquens: Natura* (inquit) *ita comparatum eſt, ut qui apud multitu-em ſua cauſſa loquitur, gratior eo ſit, cui* *us nihil præter publicum commodum videt.* *ſi forte aſſentatores publicos, plebicolas iſtos,* *vos, nec in armis, nec in ocio eſſe ſinunt,* *ra vos cauſſa incitare & ſimulare putatis.* *ncitati aut honori aut quæſtui illis eſtis.* VI. od affectibus præoccupati, ſi non excæ-i forent, qui hoc tempore in Concilio A-eorum ſuffragii jus habebant, nihil, quod blice ſalutare cenſeri poſſet, decretũ fuit. clare Thucyd. l. 3. *Statui ego* (inquit) *duo* , *quæ rectæ conſultationi maxime adver-tur, celeritatem & iram: quorum alterum* *n amentia conjunctum eſſet, alterum cum* *peritia & inopia judicij.* In quam ſenten-m ita quoque Liv. lib. 2. Hiſt. *diſſerit* *ganter: Dimiſſo tandem plebis concilio, Se-tus conſules habent, ubi cum timor atque ira* *vicem ſententias variaſſent, quo magis ſpa-interpoſito ab impetu ad conſultandum ad-cabantur, eo plus abhorrebant à certatione* *ni.* Utinam ergo ſatisfieret voto C. Julii

Cæſa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Cæſaris, qui ita infit apud Salluſt. in C[...] jur. Catilin. *Omnis homines qui de rebus [...] biis conſultant, ab odio, amicitia, ira, atq; [...] ſericordia vacuos eſſe decet. haud facile ani[...] verū providet, ubi illa officiunt; neq; quiſqu[...] omnium lubidini ſimul & uſui paruit.* V[...] Quam confœderati populi, non tam co[...] muni ſaluti, quam propriis commodis, [...] vire conſueverint; animadvertere hic [...] in Achęis; ita ut non ſine ratione dixe[...] Thucyd. l. 1. *Cum in ſuffragiis ferendis om[...] ſunt pares, gente diſpares, ſuo quisq; comm[...] vacant. Ex quo nihil perfecti effici conſue[...]* VIII. Recte fecerunt Dunęi, Megalop[...] litani, atque Argivi, quod maluerint à c[...] cumventis per Ariſtænum Achæis, in pr[...] patulo ſeceſſionem facere, quam iniq[...] decreto, quod publicę rei obfuturum e[...] ſciebant, aſtipulari. Nam juxta Agathia[...] lib. 3. Hiſt. *Qui varia ſentiunt, verſari n[...] poſſunt ſimul:* imo ſeceſſionem ab injuſ[...] facere debet, quotquot juſtitiæ, & fic[...] ſenſum retinent. IX. Privatæ interim di[...] ſenſiones Achæorum, ad Concilium del[...] tę res eorundem turbarunt, & parum qu[...] etiam everterint. Ab iis, qui ad clavu[...] reip. ſedent, quam ſtricte obſervari deb[...] ret, quod dicit Appian. Alexand. lib. 2. Be[...] Civil. *Periniquum eſt* (inquit) *propter priva[...] tas ſimultates remp. in diſcrimen adducer[...] nec abutendum occaſione ad explenda odia, ſ[...] potius reip. ſunt donandæ privatæ injuriæ.* Ex[...]

emplum

plum eſt apud Herodotum in Urania,
Ariſtide, qui licet Themiſtoclis potiſſi-
um opera in exilium ejectus eſſet, tamen
nes injurias in communi totius Græ-
e periculo, patriæ condonans, ſponte-
e ad Themiſtoclem ſibi inimicum ac-
lens, *Nos*, inquit, *certare oportet omni*
pore non privatis ſimultatibus & odiis,
uter noſtrum melius de patria mereri, *&*
ra in eam beneficia conferre poſſit. Exem-
alia ſuppeditabit Valer. Max. lib. 4.
. 2. Eleganter Plancus ad Ciceron. lib.
epiſt. Ciceron. ad Famil. *Non me im-*
ient, inquit, *privatæ offenſiones*, *quo mi-*
pro Reip. ſalute etiam cum inimiciſſimo
ſentiam. Et certe, ut idem Cicero au-
r eſt Verr. 1. *Nulla neque juſtior, neque*
vior cauſa neceſſitudinis poteſt reperiri,
m conjunctio fortis, quam provinciæ, quam
ij quam publica muneris ſocietas. Deni-
notari hic debet ſolœciſmus Politi-
, in communi commiſſus ab hoc A-
orum conſeſſu, eo, quod qui adeo fer-
e pro Romanis ſtabant, non proſpexe-
pericula, quæ in futurum ab iis im-
ebant. Hæ namque ſunt partes viri
tici in regenda civitate, providere &
re dum adhuc licet: admodum e-
præceps in talibus eſt occaſio. Si-
imus fuit ille, Marci Tullii viri alio-
prudentiſſimi, fatalis Reip. Rom.
r, quando in Octavium juvenem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

extraordinarios honores congerebat. ... quo tot lectu digniſſimis epiſtolis cu... pſo M. Brutus expoſtulat. qui etiam ... ſtola quadam, omnium malorum, qu... ſet facturus Octavius, reum Cicero... pronuntiat. Ipſa Bruti verba, civilis ... dentiæ pleniſſima, juvat aſcribere: ... inquit, *tum & facilitatem & providen... laudabo tuam, cum exploratum habere ... ro, Cæſarem honoribus, quos acceperit, ex... ordinariis, fore contentum. Alienæ igitur ... quis, culpæ me reum facies? Prorſus alien... provideri potuit, exiſteret.*

CAPUT VIII.

Achæi jam fermè ſubacti, à Quintio R... norum Conſule, una cum Philippo M... doniæ Rege, juxta artes Romanas, ... pronunciati fuerunt, in frequenti G... rum Panegyri.

HIſtoriam, ut deinceps pertexamus ... Livio conſtat, paulo poſt, non ſc... à Romanis per Quintium pacem d... fuiſſe Achæis, verum etiam ipſi Phili... atque, quo Romani ſe magis deſider... redderent, Conſul (ad quem tres Rom... gati miſſi erant) in publico ludicro ... miorum, Nemeorumque per præc... proquiritari juſſit, *Libertatem toti G... redditam* eſſe. Quod quam acceptum ... rit, ex Floro diſcere eſt, qui libr. 2. c... *Quæ gaudia,* (inquit) *quæ vocifera...*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

erunt, quum hoc forte Nemeæ in theatro, inquennalibus ludis à præcone caneretur? o certavere plauſu? quid florum in Conſu-m profuderunt? Et iterum iterumque præ-nem repetere illam vocem jubebant, qua li-rtas Achaiæ pronunciabatur: nec aliter illæ nſulari ſententia, quam modulatiſſimo ali-o tibiarum, aut fidium cantu, fruebantur. enius eadem narrat Livius lib. 33. *ubi quentia occurrunt:* Iſtmiorum ſtatum lu-crum aderat; ſemper quidem & alias fre-uens; quum propter ſpectaculi ſtudium ſitum genti, quo certamina omnis ge-eris artium, viriumque, ac pernicitatis ſuntur; tum quia propter oportunita-m loci, per duo diverſa maria, omnium rçcorum undique conventus erat. Sed xſpectatione erecti, qui deinde ſtatus fu-rus Græciæ, quæ ſua fortuna eſſet, alii on taciti ſolum opinabantur, ſed ſermo-ibus etiam ferebant. Romani ad ſpectacu-m conſederunt, & prçco cum tubici-e, ut mos eſt, in mediam arenam, unde ienni carmine ludicrum indici ſolet, oceſſit: & turbç ſilentio facto ita pro-nciat: *Senatus populusque Romanus, & Quintius Imperator, Philippo Rege, Ma-onibusque devictis, liberos & immunes ſuis ibus eſſe jubet Corinthios, Phocenſes, Lo-ncesque omnes, & inſulam Eubœam: & agnetas, Theſſalos, Perrœbos, Achæos, thiotas.* Percenſuerat omnes gentes, quç

ſub ditione Philippi regis fuerant. Aud
voce præconis, majus gaudium fuit, qua
quod univerſum homines caperent. V
ſatis credere ſe quisque audiſſe : alii al
intueri mirabundi velut ſomnii van
ſpeciem. Quod ad quemque pertineret, ſ
rum aurium fidei minimum credent
proximos interrogabant. Revocatus præ
quum unuſquisque non audire, ſed vid
libertatis ſuæ nuncium averet: iterum p
nunciaret eadem. Tum ab certo jam gau
tantus cum clamore plauſus eſt ortus, to
repetitus, ut facile appareret, nihil omni
bonorum multitudini gratius, quam lib
tatem eſſe. Ludicrum deinde ita raptim
ractum eſt, ut nullius nec animi nec oc
ſpectaculo intenti eſſent, adeo unum g
dium præoccupaverat omnium aliar
ſenſum voluptatum : Ludis vero dimiſ
curſu propè omnes tendere ad Impera
rem Romanum, ut ruente turba in unu
adire, contingere dextram cupientiun
coronas lemniſcosque jacientium, ha
procul periculo fuerit. Sed erat trium f
me & triginta annorum, & quum rob
juventę, tum gaudium ex tam inſigni g
riæ fructu, vires ſuppeditabant. Nec pr
ſens omnium modo effuſa lętitia eſt :
permultos dies gratis & cogitationibus
ſermonibus revocata. *Eſſe aliquam in t*
ris gentem, quæ ſua impenſa, ſuo labore
periculo bella gerat pro libertate aliorum

ec hoc finitimis, aut propinquæ vicinita- hominibus aut terris continenti junctis præ- t. Maria trajiciat; ne quod toto orbe ter- rum injuſtum imperium ſit, & ubique s, fas, lex potentiſſima ſint. Una voce æconis liberatas omnes Græciæ atque Aſiæ bes. Hoc ſpe concipere audacis animi fuiſ- : ad effectum adducere, virtutis & for- næ ingentis. & quæ ſequuntur. *Hacte- s Livius.* Obiter hic notemus duo. 1. uod humanæ naturæ nihil æque con- ntaneum ſit atque libertas. Convenien- r Cæſar lib. 3. de B. G. *Omnes homines tura libertati ſtudent, & conditionem ſer- utis oderunt.* Hinc *Libertas naturalis cultas* à Juriſconſultis dicitur, quam naturâ mutis etiam animantibus da- m, Civilis apud Tacitum oratio ad mi- es lib. 4. Hiſtoriar. teſtatur. *Servitu-* autem iidem Juriſconſulti *contra na- ram eſſe* ajunt, imo morti fere compa- nt, ut eſt in Regulis Juris. Ideoque ud mirum, ſi, ut mortem omnes illam mines oderint, fugiantque. Quod de llis Cæſar teſtatur lib. 7. in princ. ubi eorum ore hæc verba adſcribit: *In e præſtare interfici, quam non veterem i gloriam, libertatemque quam à majori- acceperunt, recuperare.* Nec ſine ratio- . Nam ut Salluſt. in Catilin. *Liberta- nemo bonus, niſi cum anima ſimul, amit-* Convenienter Guicciardinus lib. 1.

Hiſt. *Libertas res eſt deſiderabilis ac p[...]ſa, talisque, quæ digna ſit, ut nullum p[...]lum defugiamus, ſi qua ſpes affulgeat m[...]frivola, nos eam poſſe aliqua ſaltem ex [...]tueri.* 11. Quibus libertas ſæpe reſti[...] videtur, quique eo nomine cum Græ[...] & Achæis maxime ſibi plaudunt, vix [...]nem illius umbram poſſident. Quis [...] pronunciare audeat, ab hoc demum [...]pore pileum indeptos fuiſſe Achęos, q[...] verum ſit illud Appian lib. 2. de bell[...]vili: *Fieri non poteſt ut libertatem amen[...] largitionibus corrumpuntur?* quid quo[...] hoc tempore Achæi fuerint in arbi[...] Romanorum, quum tamen Livii vo[...] lib. 45. *Suis ſtat viribus libertas, nec e[...]lieno pendet arbitrio?* Sine fortitudine (q[...] quid multi ſomnient, atq; utinam om[...] qui illam jactant, credant!) non p[...] conſervari libertas. Vere Thucydides [...]ptor graviſſimus l. 1. Bel. Peloponeſ. [...] *ſtimantes libertatem eſſe beatitudinem, ne[...]ne fortitudine libertatem retineri, pericula [...]defugite.* Is demum liber eſt, qui par[...] eſt, pro libertate ipſam quoq; vitam [...]fundere. Pertinet huc Agidis illud, qui [...]ganti quo pacto aliquis libertatem ſ[...] tueri poſſit, reſpondit: *Si mortem conte[...]ſerit.* Nec minoris animi Ariſtocratida[...]lud, qui Agide ad Megalopolim ab A[...]gono pugna ſuperato, dicenti cuida[...] *Quid facietis Spartani, an Macedonibus [...]*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

etis? reſpondit, *Quid? an impedire poteſt* ictor *ne pugnantes pro patria mortem oppe*-mus? De quorum, pro patria cæſorum, udibus, plena manu M. Tull. Philipp. 4. adde quod Saluſt. lib. 3. Hiſtor. *ſtatui*, nquit, *certaminis adverſa pro libertate po*-*ra eſſe forti viro, quam omnino non certa*-*iſſe*. Præterea Quintius Cos. quo magis bi, maxime vero P. R. in futurum A-hæos, recentes ſocios auctoraret, procura-it, (verba ſunt Livii lib. 33.) *ut iis Corin*-*bus redderetur, ſed, ut in Acrocorintho ta*-*nen, præſidium eſſet*. ad hoc *Triphylia &* *Herea* eôdem Cos. operam dante (*Pelopon*-*neſi & ipſa urbs eſt*) *Achæis* iiſdem *reddita*, Achæis quoque ampla gaudii materia ob-igit ex bello, quod Romani Quintii du-ctu adverſus Nabim Lacedæmoniorum Regem pro Argis recuperandis geſſerunt: quo tempore in pleno Concilio universæ Græciæ (videatur Liv. lib. 34.) Cos. dixit ad Græcos: *Hæc conſultatio tota de re perti*-*nente ad vos eſt; Romanos nihil contingit, niſi quatenus liberatæ Græciæ unius civitatis ſer*-*vitus, non plenam nec integram gloriam eſſe fuit*. Quamvis Alexander princeps Ætolo-rum non dubitarit (utinam omnes hoc æ-que perſpexiſſent!) *inſimulare fraudis Ro*-*manos*, addendo hęc inter alia *apud eundem Scriptorem: Quod vano titulo libertatis oſten*-*tato, Chalcidem, & Demetriadem præſidiis tenerent: qui Philippo cunctanti deducere inde*

præſidia, objicere ſemper ſoliti ſunt: N
quam, donec Demetrias, Chalciſque, & Co-
rinthus, tenerentur, liberam Græciam e
Poſtremo, manendi in Græcia retinendi
exercitus, Argos & Nabim cauſſam facer
Cui ſe opponens Ariſtænus, in Ætolo
criter admodum invectus eſt, converſa
amplius oratione ad Quintium reliquo
Romanos, qui præſentes erant, ita inte
lia, apud Livium *loco dicto diſſeruit*: L
guam tantum Greçorum habent, (ſcil. c
toli) ſicut ſpeciem hominum. Moribus
tibusque efferatioribus quam ulli barb
imo quam rapaciſſimæ belluæ, utuntur
taq; vos rogamus Romani, ut & ab Nab
Argos recuperetis: & ita res Grecię con
tuatis, ut à latrociniis quoq; Ætolorum
tis pacata relinquatis. *Hactenus Ariſtænus*
Achæis. Exinde reſtituti quoq; fuerunt A
gi Achæis, in pleno gentis Concilio, con
quam Ætoli (haud absque ratione ſuſpi
ces) prædixerant. Amplius eodem Livi
lib. 35. teſte, *Achæis omnium maritimor*
Laconum tuendorum ab T. Quintio cura ma
data eſt: qua ipſi utentes occaſione, Lac
dæmonem occuparunt, quod tamen poſt
iis exitio fuit. Multa circa hanc hiſtoria
ſe offerunt, quæ omni obſervatione dig
ſunt, in quæ tamen ſuffecerit digitum i
tendiſſe. I. Notemus quam inconſtans &
lubrica ſit illa amicitia, quæ ſimulatur v
rius, quam initur ab hominibus ambitio

ſis

, nullam aliam ob cauſſam, quam ut ſpe-
ſo illo prætextu aliquis ſubverti, atque
gnum & potentia augeri & dilatari que-
t. Ætoli (uti ſupra patuit) primi Roma-
s inGręciam pertraxerant, atque merue-
nt ab iis ſocii ſalutari, quod vero vide-
t ſe poſt ſubvectos Achæos, & pacem
gi Philippo datam, negligi atque inglo-
s inter Græcos agere, non deſtiterunt
unt verba Liv. lib. 34.) Romanos *om-*
nus conciliis lacerare. Cum Philippo non an-
deſitum bellari, quam omnibus excederet
æciæ urbibus. Tyranno relictam Lacedæ-
nem: regem autem legitimum, qui in Ro-
nis fuerat caſtris, cæterosque nobiliſſimos
es in exilio victuros. Nabidis dominantis
ellitem factum populum Romanum. Ita
l. prima Politicorum hujus ſæculi ars
betur, aliquem ſub ſpecie amicitiæ de-
ere. Unus Tacitus exemplorum farra-
nem vel in ſolis Annalibus habet. Nam
amicitiæ ſpecie lib. 1. cap. 10. dece-
us *ab Auguſto* Lepidus, *ab Antonio*, Ar-
aſdes lib. 2. cap. 3. *à Firmio Cato*, Libo,
cap. 27. *à Flacco*, Rheſcuporis, ib. cap.
. *à Sejano*, Aprippina, lib. 4. cap. 54. *à*
Ziari, Sabinus, ib. cap. 68. *ab Artaba-*
Abdus, lib. 6. Ann. cap. 32. *à Rhada-*
to, Mithridates, lib. 12. cap. 44. *ab E-*
atio, Soranus, lib. 16. cap. 32 & ſeqq.
t.) Hactenus laudem meretur Quintius
aminius, quod Achæos, recentes ſocios,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

honorare & firmare potius,quam exart-
re laboraverit. Neque enim ſine rati
Themiſtocles apud Juſtin. lib. 2. cap.
Lacedæmonios arguit, *quod non virtute*
imbecillitate ſociorum, potentiam quærere
III. Idem Quintius (ut oblique Livius
Plutarchus innuunt) ſaluberrimum co-
lium, non minus Achæis, quam reli
Græcis, quo incolumes eſſe poſſent,
geſſit. ſiquidem in hunc ferme ſenſum
Concilio totius Græciæ *diſſeruiſſe vide*
Omnes civitates monere, ut ex factis
dictis homines penſarent, intelligere
quibus credendum & à quibus cavend
eſſet. libertate modica uterentur: tempe-
tam eam ſalubrem & ſingulis & civita-
bus eſſe: nimiam & aliis gravem, & ip
qui habeant, effrænatam & præcipitem
ſe: Concordiæ in civitatibus principe
ordines inter ſe, & in commune omnes
vitates conſulerent: adverſus conſentien
nec Regem quenquam ſatis validum,
tyrannum fore: diſcordiam & ſeditionem
omnia opportuna inſidiantibus facere, c
pars, quę domeſtico certamine inferior
externo potius ſe applicet, quam cuivis
dat: alienis armis partam, externa fide r
ditam, libertatem, ſua cura cuſtodirent
varentque, ut populus Romanus dignis
tam libertatem ac merita ſua bene po
ſciret. *Hæc quaſi ex mente Quintii.* Sed
PhilippoMacedoniæRegi ſuam dementi

Roma

Romani communicari voluerunt, nam, ut ſignanter Florus dicit lib. 2. cap. 7. *Et illi quidem* (Philippo ſcil.) *Conſul* (Quintius ſcil.) *pacem dedit, regnumque conceſſit.* Hæc ſcil. Romanorum artes erant, *acceptis detrimentis, quàm maxime pervicaces atque infeſtos hoſtibus ſe oſtendere, victoria vero parta maxime moderatos*, ut obſervat quoque Polybius in Legationum Excerptis, cap. 69. Quo & facit Virgilii monitum lib. 6. Æneid.

Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos.

CAPUT IX.

Achæi hac libertatis ſpecie à Romanis illecti, magno ſuo malo, iis adjutores fuere in opprimendo Nabide, Antiocho Syriæ Rege, Ætolis, & Hallocrecis.

VIderi poterant Achæi, hoc tempore digito cœlum contingere, quod ſubnixi tantis ſociis, quanti Romani, præ reliquis terræ Græciæ populis honore & potentia præfulgerent. Sed primus hic ſplendentis in ſpeciem felicitatis, revera ad exitium tendentis gradus fuit. Nam ut inde incipiam, quomodo ſalvi eſſe potuerunt, qui ita nequiter Philippum, à quo tot beneficiis affecti fuerant, deſtituerunt, obliti religionis fœderum, toties cum eo renovatorum? Vere Cic. lib. 1. Off. *Abrogata fide* (hæc *juſtitiæ fundamentum* eſt ſecundum Liv. lib. 6.) *omnis humana ſocietas tollitur*, quæ

quæ neque ullo fœdere aut pace rep
poteſt, cum nihil ſit, quod aſtringat.
poteſt non hoc ſatis inculcari. Nam
Tibullus recte monet lib. 1. eleg. 10.

---- *etſi quis primo perjuria celet:*
Sera tamen tacitis pœna venit pedibus

ſuntque *fœderum ruptoribus eadem num*
eadem fata expectanda, quæ expertus
apud Romanos *Sacrovir, quæ Vindex,*
legere eſt apud Tacit. lib. 4. Hiſt. cap.
quæ duobus abhinc ſæculis Uladiſlaus
gariæ rex, induciarum, inſtinctu Jul
Cardinalis Legati Pontificii, ruptarum
famiâ, & clade Vernenſi notus: qua d
conſuli poſſunt *Bonſin. Decad.* 3. *lib*
Hiſt. Ungar. Chalcondylas lib. 7. *Cuſpin*
nus, & Jovius in Amurathe 11. *Leunc*
vius, & alii. Scriptor prudens & ve
Guicciardin. lib. 8. Hiſt narrat, *propri*
id cenſeri Pontificum non curare promi
eſſeque ſtatutum, nullo obſtante contractu, p
miſſione, adepto beneficio, poſſe retract
contractus, & contra eos diſerte etiam ve
re, quos peregerint Prælati ſolemniter: ita
minus tuto cum Papa, quam cum Tur
fœdus percuti poſſit. Adeo Romana fid
qua olim nihil ſanctius cenſebatur, deg
neravit in Punicam! *Atqui nihil tale* (ſu
Quintil. decl, 3. verba) *novere German*
(addere licet antiqui Belgæ) *& ſanctius*
pud Oceanum vivitur. unde (teſte Zenn
caro in Vita) Carolus V. laudatiſſim

Im

np. dicere ſolet: *Etiamſi fides toto terra-*
m orbe exularet: tamen Imperatori tenen-
m eſſe. atque Waremundus Erenbergius
reg. ſubdit. cap. 5. ex mente Philippi
aſſię Lantgravii, inter notas boni, Prin-
pis numerat, *dictorum factorumque con-*
ntiam: quando ſcil. *verba ab ipſo corde;*
n ex labiis proferuntur: ut Cato Cenſorius
antiquis Romanis apud Plut. in Vit.
cere ſolet, & quando ſecundum Lati-
um Pacat. Panegyr. *Nihil ita primoribus*
bris promittitur, quin promiſſo fides ſubda-
r, & verba re ſanciantur. At quo prove-
r occaſione Achęorum! Eoque ad li-
as. Ut ergo divina Nemeſis Achaici
rjurii pœnas exigere debuit, ita neque
chæi neque reliqui Gręci ſufficienter at-
nderunt ad conſilium Philippi Macedo-
um regis, qui prudentiſſime (ut ſupra
ximus) monuerat adoleſcenti Romano-
m potentiæ, ſociatis viribus, occurren-
m, modumque ponendum eſſe. Scilicet
dro digna eſt Porcii Latronis admonitio,
i Orat. in Catil. *ſic præcipit:* Reſtinguenda
itaq; flamma nobis ſcelerata & atrox,
m adhuc velata cineribus ac ſopita, facul-
s reſtinguendi citiſſimè data eſt. ne, cum
nnia comprehenderit (quod immortalis
eus penitus avertat) nos fruſtra poſtmo-
m furibundam atque exſultantem re-
nguere cupiamus. *Hæc prudenter Porcius.*
d dum Achæi paſſi ſunt ſe ſeparari à
Mace-

Macedonibus, reliquiſque Græcis, a
fieri non potuit, quin illis ſubverſis
quoque eo tempore, quod Romanis o
tunum videbatur, everterentur fund
etiamſi dominis Romanis in omnibus
lis aſtiterint, & parum quin ſervile o
quium detulerint. Quod priuſquam
ſtincte referre inſtituimus, hic ſerio
rum notamus, atque utinam ſerio ad
mum revocaretur, aureum dictum Ve
lib. 3 de re milit. cap. 10. *Nulla*, inq
quamvis minima natio poteſt ab adverſ
perdeleri, niſi propriis ſimultatibus ſe ipſa
ſumpſerit. Nam civile odium ad inimico
perniciem præceps eſt: ad utilitatem ſuæ de
ſionis incautum. Id quod ad Reinpub.
manam à C. Salluſtio, *rerum Romana*
autore florentiſſimo (ſic eum ſalutat Ta
lib.3. Ann. c.30.) ſpeciatim accomm
tum, quid vetat etiam de Belgis & Ger
nis, velut qualibuſcunque veteris Imp
reliquiis pronunciare? *Ego ſic exiſtimo*,
quit, *quoniam orta omnia intereunt, qua t*
peſtate Imperio Romano fatum excidii adv
tarit, cives cum civibus manus conſerturos
defeſſos & exangues Regi aut nationi pr
futuros. Aliter non orbis terrarum, ne
cunctæ gentes conglobatæ, movere, aut cont
dere queunt hoc Imperium. Quæ eadem p
Salluſtium, & fortaſſis ex Salluſtio, Ti
Livius, *eloquentiæ ac fidei præclarus imp*
mis, (hoc elogio Livium condecorat Ta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

.Ann.c.34.) ingeminat: partim l.2.par-
h l.3. *æternas opes eſſe Romanas, niſi inter*
et ipſos ſeditionibus ſæviant: id unum vene-
n, eam labem civitatibus, opulentis reper-
n, ut magna imperia, mortalia eſſent. Cum
tem eâ ratione tot imperia atque Reſpu-
cę in manus exterorum venerint; fit ta-
en neſcio quomodo, ut vel ſuperbiâ, vel
piditate cęcati multi, triſtem hunc ſco-
lum, & hanc voraginem, tot naufragiis
amem haud declinent: ſed ad hujuſmodi
udes ſemper rudes ac novi exiſtant. Cu-
rei cauſa eſt, (graviter ediſſerente Po-
b. lib.5.) quod priorum caſus, à quibus
aliquo eſt offenſum, ut in numerato
beamus & ad manum, operam non po-
mus. Sed frumenti quidem & pecuniæ
piam, itemq; murorum telorumq; fa-
icas adverſus incerta caſuum, vexatione
gnâ ſumptuq; ingenti nobis compara-
us: rem verò omnium facillimam, o-
niumque, ubi quid adverſi increpuit, u-
iſſimam, hanc omnes ſuſque dêque ha-
nus: quum præſertim facilè queamus,
neſto fruentes otio atque oblectatione
imi, ex hiſtoria diligentique rerum ante
tarum notitia, hanc nobis peritiam atq;
udentiam parare, & *omnis exempli docu-*
enta in illuſtri poſita monumento intueri:
unt Livii verba in Procemio) *inde nobis*
ſtræque Reipub. lib. 7. *capere quod imite-*
ur, inde fœdum inceptu, fœdum exitu, quod
vite-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

vitemus. Hinc enim diſceremus, Cyr
(videatur prę aliis Xenophon Cyrop.)
ad componendum bellum civile inter
ros exortum, eſſet exoratus, bellum qu
illud compoſuiſſe; ſed Cariam interim
utam libertate, ſibi ſubjugaſſe: & popu
Romanum, quod glorietur (ut antea c
que diximus, lib. 3. de Repub. Cicero
ciis defendendis, amicitiæque ſpecie *ju*
dis, terrarum omnium potitum eſſe: & F
ginorum Ariſtocratiam (conſuli hic d
Juſtinus lib. 4. cap. 3.) ita peſſum ii
cum civitate per diſſenſionem in duas p
tes diviſa, veterani ex altera parte, ab i
mera urbe in auxilium vocati, pulſis ci
tate, contra quos implorati fuerant, & r
cæſis, quibus tulerant auxilium, urbem
ciorum occupaſſent: & *Seleucienſes*,
ties concordes agerent (ſunt verba Taciti
6. Ann. cap. 42.) *ſpreviſſe Parthum: ubi*
ſenſere, dum ſibi quisque contra æmulos
ſidium vocant, eundem accitum in parti
adverſum omnes invaluiſſe: & Britann
advocatis ad expugnandos vicinos Pict
Scotosque, Saxonibus, (teſtis præ
Gildas de Excid. Britan.) ab iiſdem
preſſos fuiſſe: & plurimos alios deni
[nam quis omnes enumeret?] qui
meſtico in certamine, externo ſe appli
re, quam civi cedere maluerunt, hujus
ſani furoris, durâ ſervitute pœnas grav
ſimas dediſſe. Hæc talia, quiſquis vir

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

autoribus,& ad uſum tuum decerpe, ſe-
ꝯs omnino Hiſtoriarum fructus: ad te, vel
lum pertinere exiſtima, quæ apud Thu-
d. l. 4. graviter Hermarates Syracuſanus
ulos cives ſuos admonet, ob internas di-
ordias externa vocantes auxilia: mutuam
antur concordiam, & in priſtinam re-
nt gratiam: nec temerè arbitros aut ſo-
s accerſant Athenienſes, qui cum cęteris
æcis antecellant potentia, intenti ſint in
orum errata & honeſto ſocietatis præ-
tu hoſtilem animum tegentes hoc a-
t, ut ipſis mutua clade fractis & oppreſ-
imperium in Sicilia ſibi quærant atque
biliant. Faxit Deus, ut quæ ſuadeo, o-
ibus Chriſtianis, maxime Orthodoxis
ncipibus, & Rebuſpublicis, quarum in-
eſt, perſuadere queam! At, ut ad Achæ-
edeat oratio, illi maximo ſuo malo, ut
nceps liquebit, Romanis, velut eorum
ſi, nimium quam ſtuduerunt, etiam ibi
ram ſuam exhibendo, & copias conce-
do, ubi velut otioſi ſpectatores, bel-
rtunam ſpeculari eminus potuiſſent.
um tamen ſolemne foret Romanis, ſo-
, quos ſuſpectabant, ſpe magis, quam
ſentibus auxiliis ſuſtentare. ut ſupra ex
.l. 33. obſervavimus, apud quem l. 34.
o auxilia rogantibus *ſociis, ſpem pro re o-*
dendā cenſet. ſæpe vana pro veris, maxime
ello, valuiſſe; & credentem ſe aliquid auxi-
abere, perinde atque haberet; ipsâ fiduciâ

& ſperando atque audendo ſervatum. Ut v
ro ordine referamus, in quibus, nimiu
quam fidem ſuam Romanis probaver
Achæi, nec iterum dicamus de Philipp
(quem turpiter ab Achæis deſertum fui
jam antea patuit) *primo* occurrit bellum
ſtum adverſus Nabidem ab iis ſolis: de c
licet copioſe agat Livius lib. 34. & 35.
tamen de eo lib. 31. cap. 3. compendi
Juſtinus loquitur: Interim in Græcia F
mininus, juncta cum quibuſdam civit
bus ſocietate, Nabidem tyrannum duo
continuis prœliis ſubegit; & graviter
ctum, velut exſanguem, in regno reliq
Sed libertate Græciæ reſtituta, deductis
ab urbibus præſidiis, cum Romanus ex
citus in Italiam reportatus eſſet, velut
cua rurſus poſſeſſione ſolicitatus, mu
civitates repentino bello invaſit. Qui
rebus exterriti Achæi, ne vicinum mal
etiam ad ſe ſerperet, bellum adverſus
bidem decernunt, ducemq; prętorem ſu
Philopœmenem, inſignis induſtrię vir
conſtituunt: cujus in eo bello tanta vi
enituit, ut opinione omnium, Flamin
Romano imperatori compararetur. *H*
nus Juſtinus. Addere licet *ex* Livio lib.
non auſos fuiſſe Achæos, bellum hoc
cet neceſſarium, ſuſcipere, niſi miſſis
tea Romam legatis, atque S. P. Q. R.
plorata authoritate. Philopœmen ver
egregius, cum occiſo Tyranno, *ſocieta*

orum Lacedæmonios adjunxiſſet, atq; om-
um calculo prudenter non minus quam
citer rem geſſiſſet,bilem movit viro vir-
um ſuarum ęmulo Quintio Flaminino,
non ſine ratione Plutarchus in vita Phi-
œm. & Flamin. inter cauſſas,cur prio-
bello parcitum fuerit Nabidi , recenſeat
minini invidiam & æmulationem ho-
rum Philopœmenis. Nec mirum, inter
viros æmulationem exortam fuiſſe, ſi-
dem ſecundem Mamertinum in Gene-
. Maximiano dicto : *Obtrectant ſibi in-*
m artifices operum ſordidorum, eſt inter a-
os etiam canoræ vocis invidia, nihil deni-
tam vile, tam vulgare eſt , cujus particl-
malignis æmulationis ſtimulis non vacent.
ic vitio jam olim obnoxiæ fuerunt
eciæ civitates , de quibus non ſine ra-
ne dici poteſt,quod mutua æmulatio eas
diderit: quo cum faciat, eximius Hero-
hi locus non pigebit eum hic exhibere.
vero ille lib.3 per interpretem: Sed ut Se-
um in Bithynia viciſſe fama divulga-
recens confeſtim in eis locis ſeditio di-
rdiaque urbes invaſit: non tam quidem
rum imperatorum odio aliquo,aut ſtu-
quam æmulatione quadam & conten-
ne, invidiaque inter ejuſdem gentis ho-
nes funeſtiſſima. Antiquum id vitium
ecorum,qui dum ſeditiones agitant, at-
eminentiſſimum quemq; tollere è me-
conantur, totam jam conſumſere Græ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ciam. Cęterum illi quidem invęterati ja[m]
attritiq; inter ſe captivi prius Macedonu[m]
dein mancipia quoque Romanorum fa[cti]
ſunt. Ea vero labes æmulationis atque [in-]
vidię florentibus etiamnum ęratis no[n]
civitatibus incubuit. *Hæc Herodianus:* P[lu-]
ra hic, eaque utilia, poſſent notari; ſed [in]
omnibus rebus modus ſervandus. Ergo [se-]
cundo, Achæi bello contra Antiochum [re-]
gem Syriæ qui ab Ætolis concitatus fu[e-]
rat, Græciæq; civitates quaſdam jam p[ro-]
cellebat, quamvis ab eo tentati, *Uti ne*[c]
ſeſe parti adjungerent, verum belli ſpectat[ores]
alienæ fortunæ eventum ſine ullo diſcrim[ine]
rerum ſuarum operirentur, in amicitia [Ro-]
mana manſère, auxiliaque his ſubmiſe[re,]
cum cæteri fermè Græci à Romanis ali[eno]
eſſent animo. Exinde non Antiochus [mo-]
dò apud Thermopylas, Philippo Mace[do-]
num rege quoq; adjuvante, victus Gręc[ia]
pulſus: verum & Bœotii in ordinem [re-]
dacti, *Ætoliq;* ipſi poſt varias pacis co[ndi-]
tiones nec quicquam tentatas, capta t[an-]
dem Ambracia, ſubacti fuère: Ætoloru[m-]
que adeò conſilia, qui primum Roma[nos,]
Antiochum deinde in Græciam addu[xe-]
rant, in ipſorum caput recidère: quem[ad-]
modum fuſius refert Liv. l. 35. & 36. [&]
l. 35. agens de argumentis, quibus pr[imò]
Antiochus, deinde Ætoli Achæos mo[vere]
ſtuduerant, ut nomen darent in belli [ſo-]
cietatem adverſus Romanos, hęc inter [alia]
ha[bet.]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

bet: *Achæorum Philopæmenem principem, ulatione gloriæ in bello Laconum, infeſtum viſumq; eſſe Quintio credebant.* victus vero tiſſimum eſt Antiochus, quòd copiæ ſius majores eſſent, quam ut commode uti poſſet. Non inconvenienter de eo lorus lib. 2. cap. 8. *Hic rex* (inquit) *incre-bile dictu, quibus auxiliis, quibus copiis con-derat. trecenta millia peditum; equitum fal-torumque curruum non minor numerus. E-phantis ad hoc immenſæ magnitudinis, auro, rpura, argento, & ſuo ebore fulgentibus, a-em utrimq; vallaverat. Sed hæc omnia præ-dita magnitudine ſua.* Scilicet omnibus in ebus ſuus definiendus modulus. Et bene Tiberius exercitum ſuum, *cum eum majo-em, quam ut imperari poſſet, neque habilem ubernaculis cerneret, dimittere ſtatuit,* ut lo-uitur Vellei l. 2. c. 113. ita & legimus Pa-egyrico dicto Conſtantino Conſtantii fi-o c. 5. *Magnus Alexander, cum præter Ma-edonas ſuos, cunctæ Græciæ, univerſo Illyrico nnumerabilem dilectum poſſet indicere; nun-uam majores quadraginta millium copias uxit: inhabile regimini ratus, quicquid exce-leret, & turbam potius quam exercitum.* Nec oc prætereundum, quod Florus l. d. addat *Antiochū ſua luxuria debellatum eſſe.* Studens nim amoribus in Eubœa, iiſq; ut & delitiis ntēpeſtive vacans, vincendum ſe Romanis rębuit. Adeo vere dictum eſt ab Aug. Imp. pud Dionem Caſſium l. 50. *Fieri non poteſt,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

qui luxui & mollitiei muliebri indulget, *aliquid dignum conſulat vel agat*. Nec convenienter Gnoſander cap. 9. Strat-ci : *Blandimenta* voluptatum aſſiduo ferociſſima quoque pectora enervant, que abſumunt. Ut pateat quoque ratio li Ætolici (illud geſſit M. Fulvius No lior Cos. cum Gn. Manlio Vulſone) de lo ut agit fuſe Liv. lib. 38. ſic memoria gna ſunt, quæ de eodem habet Juſtinu veſtibulo lib. 32. *ubi ita*: Ætoli, qui Ant chum in bella Romana impulerant, vi eodem, ſoli adverſus Romanos, & viril impares & omni auxilio deſtituti, rema ſerunt : Nec multo poſt victi, libertat quam illibatam adverſus dominationem thenienſium & Spartanorum, inter tot Gr ciæ civitates ſoli retinuerant, amiſeru Quæ conditio tanto amarior illis, quan ſerior fuit, reputantibus tempora illa, qu bus tantis Perſarum opibus, domeſticis v ribus reſtiterant, quibus Gallorum viole tiam, Aſiæ Italiæque terribilem Delphi bello fregerant. Quæ glorioſa recordatic majus deſiderium libertatis augebat. *H. Juſtinus*. At hi ipſi, quondam in terra Gr cia uſq; adeo celebrati, & fortitudinis op nione inſignes, temerario & precipiti cor ſilio tantum exitium ſibi accerſiverun Quod cum diſtincte referat Polybius in Ex cerpt. Legat cap. 26. hic videtur ad ſuffra gium vocandus eſſe. Ita vero ibid. *per in*

terpre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

rpretem: Rex Athamanum Amynander, ecuperata poſſeſſione tuta, ut rebatur, ſui egni, legatos Romam miſit, & ad Scipio-es in Aſiam: adhuc enim Epheſi mora-antur: partim excuſans ſeſe, quod per Æ-olos in regnum eſſet reſtitutus: partim hilippum incuſans. præcipuè verò Ro-nanos rogabat, ut ſe in ſocietatem recipe-ent. Ætoli oportunum tempus nactos ſeſe ati, ad recuperandam Amphilochiam, & Aperantiam; expeditionem in ea loca ſuſ-ipiunt. Itaq; poſtquam exercitum ex uni-erſo populo Nicander Prætor congregaſ-et, in Amphilochiæ fines impreſſionem aciunt. Quum plerique horum voluntati e dedidiſſent, in Aperamtiam tranſierunt. a quoque ultrò ſe dedente in Dolopiam luxerunt. Hi aliquandiu ſpeciem oſtende-unt hominum qui eſſent reſtituri, fide Regi Philippo ſervata: cæterum poſtea-quam ob oculos ſibi poſuerunt quæ Atha-manibus acciderant, & Philippi fugam; citò pœnitentia ducti, Ætolis ſe conjun-xerunt. Ubi Ætolis cuncta ex animo pro-ceſſiſſent, Nicander exercitum domum re-duxit; adjectione harum gentium & loco-rum, ſecuritati Ætoliæ probè conſultum exiſtimans: ita ut hoſtiliter in ejus fines incurſionem facere nemo poſſet. Vix hæc erant peracta, quum Ætolis ſucceſſu re-rum ſuarum ferocientibus, fama affertur de pugna in Aſia pugnata totis viribus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

qua eſſet penitus ſuſus Antiochus: quæ
eorum animos vehementer iterum terr.
Mox ut Damoteles ab Roma rediit,&
nere ipſis bellũ renuntiavit, Marcum q
que Fulvium Conſulem jam cum exerc
belli gerendi cauſa trajeciſſe: tum er
vero inopia conſilii laborare, & qua ra
ne imminentis belli molem ſuſtiner
anxii dubitare. Viſum igitur ipſis facie
dum, ut ad Rhodios & Athenienſes mit
rent, eosque rogarent & hortarentur,
legatos ſua gratia Romam mittendos, c
Romanorum iram deprecati, inſtantib
malis Ætoliam aliquo modo liberarent.
pſi quoque à ſe pariter Romam proficiſ
legatos juſſerunt, Alexandrum cognom
ne Iſium, & Phæneam: cumque his Ch
ropem, nec non Alypum Arabracienſen
& Lycopum. *Hæc Polybius*. quis vero even
tus hujus intercesſionis fuerit, idem dein
ceps docet Excerpt. 28. unde ſubſequent
ex re *fuerit annotaſſe*: Damoteli vero &
Phaneæ (*hi pro Ætolis, ſub titulo legatorum
intercedebant*) ſuggeſſit aliquis, C. Valerium
impenſius colerent. hic M. Levini filiu
erat, qui primus cum Ætolorum gente ſo
cietatem pepigerat: Marci conſulis frate
matre genitus eadem; juvenis alioquin
gnavus atque eximiè induſtrius; quo præ-
cipue nomine apud Cos. gratia pollebat:
qui rogatus à Damotele, ſuique maximè
operis id eſſe ratus, ſibique convenire,
us

Ætolorum patrocinium ſuſciperet; o-
ne ſtudium atque contentionem animi
hibebat, quo eam gentem tot malis cir-
mſtantibus eriperet. eſtque tandem id
gotium omnibus acriter connitentibus
exitum perductum. Ambracienſes enim
Rege compulſi, Romano Conſuli ſe per-
iſerunt, & pacti ut ſine fraude abirent
toli, urbem tradiderunt: id primum ab
s eſt exceptum, fidem erga ſocios ſervan-
bus. Marcus vero certis legibus pacem
um Ætolis fieri conſenſit. *Hæc iterum Po-*
bius. Non mirum vero, Ætolos cum hiſce
milibusque difficultatibus luctatos fuiſſe,
iam ante adventum Romanorum in Grę-
am, ſiquidem, ut quisque ſuę fortunę fa-
er eſt, ita ipſi hæc adverſa omnia, nullis,
iſi ſibi imputare debuerunt. De iis ita i-
em Polyb. l. 4. c. 67. *Ætoli neq; pacis neq;*
lli leges norunt. ſed utroq; tempore contra jus
ntium & omnium hominum inſtituta, quod
mel deſtinaverunt, perficiunt. atq; iterum de
ſdem l. 2. c. 45. *Ætoli ſtimulati invidia ob*
ſitam illorum ingeniis improbitatem, & dite-
endi malis artibus cupiditatem, &, quod præ-
puum erat, ſpe diſſolvendi conjunctas invicem
rbes, ut olim acciderat, &c. Interim com-
endanda eſt prudentia Fulvii Nobilioris,
ui ut totam gentem Ætolorum uno qua-
ictu frangere poſſet ab Ambracia, gentis
etropoli, initium fecit. Inde Florus lib.
. cap. 9. *Hic protinus,* (Fulvius ſcil.) *caput*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

gentis Ambraciam, regiam Pyrrhi mac... quatit. Sequuta deditio eſt. Tanti refert i-mariam in regione aliqua urbem ex-gnaſſe! Flor. l.2. c.13. *Scordam* (dicit) *c... gentis deleſſe, ſufficit.* Item Livius lib... de Hannibale: *Cartegam* (inquit) *urbem... put gentis expugnat diripitque, quo metu ... culſæ civitates minores, ſtipendio impoſito, ... perium acceperunt.* Sed omiſſis Ætolis, ... Achæos redeamus, qui *tertio* cum arma... Aſiam quoque à Romanis adverſus An... chum promota fuiſſent, adjutores iiſ... fuere, ut & in Gallogræciam, regibus Ma-donum, Pergamenis, Bithyniæ eidem ſ... neri implicantibus, juvandi nempe Ro-nos, adverſus Antiochum; quo à Scipio... bus fratribus inducti fuerant, propo... aliorum Regum exemplo, quorum ma-ſtas tantum abeſt à Romanis imminu... ut contra adaucta fuiſſet: Antiocho co... dicente, apud Liv. lib. 37. *venire Roma... ad omnia regna tollenda, ut nullum uſp... orbis terrarum niſi Romanorum imperium... ſet: & ut quisque proximus ab oppreſſo e... velut continens incendium pervaſurum.* ... vatem, verum magis quam Apollinem ... lum Delphicum! Et tamen ſurdis hęc ... canebantur: Achęique in amicitia Ro... norum, & tum, & deinceps ſtetêre: ... tantum quoque ſive adulationis, ſive p... jectæ ſervitutis, ut publico aliquando ... creto Macedonibus finibus ſuis interdi...

ren...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

nt, ne forte à fide populi Romani diſtra-
i crederentur ut refert Livius lib. 36. ſub
nem.

CAPUT X.

iſtincte, variis experimentis prolatis, ex Hiſtoria aſcenditur, quis fructus fuerit pudendi ſervitii Achæorum, qui ſe ultro Romanis vendiderant.

AMbitioſiſſimi mortalium Romani, qui omni occaſione ſolliciti fuerunt de imerii finibus extendendis, non potuerunt on, hanc projectam Achæorũ ſervitutem, ore ſuo in eorum convertere exitium. ogarat quidem eos Antiochi legatus apud iv. lib. 37. *Ut memores rerum humanaum, & ſuæ fortunæ moderarentur, & aliam urgerent. Finirent Europa imperium. id uoque immenſum eſſe. Parari ſingula acquindo facilius potuiſſe, quam ut univerſa teeri poſſe. quod ſi Aſiæ quoque partem aliuam abſtrahere vellent, dummodo non dubiis gionibus finiant; vinci ſuam temperantiam omana cupiditate, pacis & concordiæ cauſregem paſſurum.* verum hæc parum poere apud homines imperii, & potentiæ vidos, quorum à primis imperii, neglecti uoque, incunabulis, hæc unica cura fuit, , quo jure quaque injuria imperii ſui rminos quam longiſſime & latiſſime exnderent. Interim, ne obliti noſtrorum chæorum, abripiamur, atque ad locum com-

communem, quod neutiquam in arc
eſt, deflectamus; notemus, haut quaqu
mirum haberi debuiſſe, ſi Romani, fel
bus undique, per ipſos Achæos, victo
ſibi procedentibus, pro imperio apud
paulatim agere inſtituerint, vimque a
majeſtatemque imperii Romani oſten
verint, certiſſimo eorum, quæ deinc
acciderunt, niſi Achæis mens omnino
va extitiſſet, augurio atque præſagio.
multis, quæ ratione hiſtoriæ Achæos co
cernentis, hic proponi, & diſtincte at
minutatim excuti poſſent, pauca ſolu
delibatum ibo. Meſſenii ab Achæis ad
tolos defecerant, quo tempore Antioc
bellum gerebat: hos, Antiochico be
confecto, miſſis legatis, ad concordiam
chæi revocare ſtuduerant, verum Meſ
nii legatis ſine reſponſo dimiſſis bellu
moverant: ſed obſeſſi, trepidique jam
rum ſuarum, legatos ad T. Quinctium m
ſere, ceu auctorem libertatis, qui nunc
rent, *Meſſenios Romanis non Achæis & a
rire portas & urbem ſuam dedere para*
Auditis Legatis, extemplo profectus Qui
ctius Magolopolim ad Prætorem Achæ
rum miſit, exercitum à Meſſene reduc
ret, atque ad ſe veniret. Dicto par
Prætor, ſolutaque obſidione Quinc
occurrit: Et cum cauſas oppugnatio
exponeret, Quinctius caſtigatum, *Qu
tantum re ſine auctoritate ſua conatus eſſ*
dimi

mittere exercitum juſſit, neve pacem
nnium bono partam turbaret; Meſſe-
isque imperatum, exules reducerent, &
hæorum concilii eſſent: ſi quæ habe-
nt, de quibus aut accuſare, aut in poſte-
m cavere ſibi vellent, Corinthum ad ſe
nirent, Prętoremque concilium Achęo-
m extemplo ſibi prębere juſſit. Quem-
modum hæc adverbum propemodum
mmemorat Livius. lib. Hiſtoriarum
5. circa quæ priuſquam quædam ob-
rvare inſtituimus, operæ pretium o-
nino fuerit, unum alterumve ſpeci-
en Achaici ſervitii exhibere. *Secundo*
go quum T. Quintius per Diopha-
em Achęorum Prætorem Concilium
nſecutus fuiſſet, ea acciderunt, quæ.
lib. 36. Livius *ſubſequentibus verbis*
mmemorat: Ibi de Zacyntho intercepta
er fraudem inſula quæſtus; (*T. Quintius*
il.) poſtulavit, ut reſtitueretur Ro-
nanis. Philippi Macedonum regis Za-
ynthus fuerat: eam mercedem Animan-
ro dederat, ut per Athamaniam du-
ere exercitum in ſuperiorem partem Æ-
oliæ liceret. qua expeditione fractis ani-
nis, Ætolos compulit ad petendam pa-
em. Animander Philippum Megalopo-
tanum Inſulæ præfecit: poſtea per bel-
um, quo ſe Antiocho adverſus Roma-
os conjunxit, Philippo ad munia bello
evocato, Hieroclem Agrigentinum ſuc-
ceſſo-

ceſſorem miſit. Is, poſt fugam ab Th
mopylis Antiochi, Animandrumqu
Philippo Athamania pulſum, miſſis u
ad Diophanem prætorem Achęorum n
ciis, pecuniam pactus, inſulam Ach
tradidit. Id præmium belli ſuum eſſe,
quum cenſebant Romani. non enim M
nium Acilium conſulem legionesque R
manas Diophani & Achæis ad Therm
pylas pugnaſſe. Diophanes adverſus h
purgare interdum ſeſe, gentemque:
terdum de jure facti diſſerere. quidam
chæorum & initio eam ſe rem aſper
tos teſtabantur, & tunc pertinaciam i
crepitabant prætoris: auctoribusque
decretum eſt, ut T. Quintio ea res p
mitteretur. Erat Quintius ſicut adv
ſantibus aſper, ita, ſi cederes, idem p
cabilis. Omiſſa igitur contentione v
cis vultusque, *Si utilem*, inquit, *poſſeſſ*
nem ejus inſulæ cenſerem Achæis eſſe, a
tor eſſem ſenatui populoque Romano, ut ea
vos habere ſinerent. cæterum ſicut teſtudine
ubi collecta in ſuum tegimen eſt, tutam ad
mnes ictus video eſſe; ubi exerit partes aliqua
quodcumque nudavit, obnoxium atque infi
mum habere; haud diſſimiliter vos Achæi cla
ſos undique mari, quæ intra Peloponneſi ſi
terminos, ea & jungere vobis, & juncta tue
facile. ſimul aviditate plura amplectendi hi
excedatis; nuda vobis omnia, quæ extra ſin
& expoſita ad omnes ictus eſſe. Aſſentien

om

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ni concilio, nec Diophane ultra tende-
euſo, Zacyntæus Romanis traditur. *Hus*
ne eo loco Livius. Urebant hæc quidem
nmum illum Philopœmenem, qui cum
ucis Achæorum adhuc naſum habebat
bolypo liberum, proſpiciendo quo con-
la Romanorum ſpectarent. Sed non au-
us fuit vir egregius, aliorumque conſi-
prępeditus fuit, quo minus patriæ li-
rtatem tutari potuerit. Cujus rei quum
æclarum documentum occurrat apud
utarchum in vita Philopœm. haud abs re
erit eum audire. Ita ergo *per interpretem*:
um victo (*inquit*) Antiocho Romani, ma-
jam Gręcis rebus incumberent, Achæ-
que potentia ſua circumvenirent, orato-
bus ultrò ipſis concedentibus, cumque
n omnis vis fortunam ſequeretur, fi-
sque fato deſtinatus propè adeſſet: ibi
bernatorem navis bonum imitatus Phi-
pœmen, fluctui pro viribus obluctans,
ſi quędam concedere, & tempori obſe-
ui cogebatur, pleraque tamen uti retine-
t, eos, qui dicendo aut agendo valerent,
trahere ad libertatis ſtudium contende-
at. Traditum eſt, Ariſthnetum Mega-
politam, magnæ inter Achæos potentiæ
rum, cum Romanis maximè cuperet,
que in conſilio cenſuiſſet, non debere
s reluctari, aut ingratos eſſe Achæos, à
hilopœmene tacente, indigneque ejus
erba ferente, auditum: atque hunc ira ad
extre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

extremum victum in hæc verba erup
Quid ita properas Ariſtænete, Græci
videas fatum? *Hæc Plutarchus per inter*
tem. Ita aliquando oneri in repub.
magni viri; quando ſcil. fatale ei eſt
in præcipitium ruat. Circa excelſum i
Virtutis nomen, (M. Catonem innuo)
Romæ quoque, cum Cæſar dominari
ciperet, animadvertere licuit. Quo re
ciens Senec. ep. 14. eleganter dicit: *Q*
aliud quam vociferatus eſt Cato, & miſi
ritas voces, cum modo per populi lavatus
nus, & obrutus ſputis & portandus extra
rum traheretur, modo de Senatu in carce
traheretur? At quid faciat tamen in tali
ceſſitatis articulo Magiſtratus, cui non
nus conſcientia, quam reip. ſalus curæ e
Reip. videt ſe non poſſe proſpicere, im
velit, periculum ſibi creat. Conſcientia
tem non permittit, ut ad omnia connive
Si non omnia expedire queat, aliquid
men conabitur, committendo eventu
quod ad reliqua, Deo. Exemplo præit Ph
lopœmen: de quo loco dicto ſic deince
Plutarch. *Cum M. Acilius Glabrio* (inqu
Romanus conſul victo Antiocho peteret ab
chæis, ut reditum exulibus Spartanis concede
rent, idemque Quinctius poſtularet: Philop
men, non quod eſſet exulibus infenſus, ſed
ipſi & Achæi hoc ſua voluntate, non in Qui
ctii Romanorumque gratiam facerent; imp
divit: atque poſt ipſe prætor hoc impediv

A

lii vero viri boni, quibus licet procul à
pub. vivere, neutiquam ſe immiſceant
triæ ruinæ, ſed potius ſilentio ætatem
am tranſigere laborent. Præit exemplo
o laudatiſſimus ille eques *Romanus*,
omponius Atticus, de quo ita Cornel.
epos *loquitur*: In Rep. ita eſt verſatus,
ſemper Optimatum partium & eſſet &
iſtimaretur; neque tamen ſe civilibus
uctibus committeret; quod non magis
s in ſua poteſtate exiſtimabat eſſe, qui
iis dediſſent, quam qui maritimis ja-
arentur, honores non petiit, cum ei
terent propter vel gratiam, vel dig-
tatem; quod neque peti more majo-
m, neque capi poſſent, conſervatis le-
bus, in tam effuſis ambitus largitioni-
s, neque retineri ſine periculo, corru-
is civitatis moribus. *Hactenus Nepos*. Cę-
rum, ut ad Achæos oratio redeat, hæc
uca, quæ commmemorata à nobis, ha-
ri poſſunt, velut manifeſta præludia
vitutis Romanæ, indies magis atque
agis invehendæ. Et tamen hæc velaban-
r dulci pacis & libertatis nomine. Sic
n tantum *ſervitus miſera, falſò pax vo-*
ur, ſecundum Tacit. lib. 4. Hiſt. c.17.
rum etiam ut plurimum locum inve-
, quod idem Scriptor eod.lib. c. 73. di-
: *Servitium alienum & dominationem ſibi*
ud quiſquam concupivit, ut non libertatem
alia ſpecioſa nomina uſurparit. Suo vero

 ju-

jumento, licet Achæi hoc malum ſibi
cerſiverint, dum nimium quam oport
Romanis credunt, obliti aureæ illius
monitionis, quam habet Plin. lib. 6.
22. *Plurimum tibi credas, nec cuiquam ſ*
fidas: Nihilominus tamen ad cauſſam
periorem aſcendendum eſt, atque ce
credendum, Deum, qui omnibus impe
certos definivit terminos, corrupiſſe co
ſilia, quæ pro retinenda hujus reip. lib
tate inibantur. Ita ſecundum Luc
lib. 5.

Uſque adeo res humanas vis abdita quæd
Obterit, & pulchros faſces, ſævasque ſecu
Proculcare, ac ludibrio ſibi habere videt

atque, ut eleganter poëta Chriſtianus P
dentius canit lib. poſt in Symmach.

---- Sicut variæ naſcentibus -
Contingunt, pueris animæ, ſic urbibus aſ
Hora, diesq; ſuū, cum primū mœnia ſurgu
Aut Fatum, aut Genius.

CAPUT XI.

Lacedæmon, quam ſingulari abſtinentia p
bata, Achaicæ ſocietati adjunxit Philop
men, per improvida ejuſdem conſilia
Romanos deferit; via ſtrata ad Achæor
excidium.

At, de his infra peculiari capite agendu
erit, conſiderata Repulica Veientiu
Proxime deſpiciendem, quomodo in pr
cipitium ruerit Acheorum reſpublica:
ru

inæ occaſionem præbuit *Lacedæmonius:*
uod, ut liquido cognoſcatur, paulo altius
nnia accerſemus, initio relaturi, quo-
odo Lacedæmon, æmula à multis ſecu-
urbs, Achaicæ ſocietati juncta fuerit.
efert hoc præ aliis diſtincte Plutarchus,
Philopœmenis vita, *ita per interpretem*
uens: Rebus (*inquit*) Lacedæmone tur-
tis, Philopœmen arrepta occaſione cum
ercitu accurrit, Spartaniſque partim in-
tis, partim in ſuam ſententiam addu-
is, urbem capit, Achæorumque reipu-
icæ inſerit. Id verò facinus mirificè
oriam ejus apud Achæos illuſtravit, qui-
is tantæ autoritatis atque potentiæ ur-
m adjeciſſet: neque enim parum erat,
aitam Achaiæ partem fieri. Optimi
oque Lacedæmoniorum ipſi acceſſerunt,
ſtodem ſe eum libertatis habituros rati.
que etiam domum & facultates Nabi-
cum vendidiſſent, & centum ac vigin-
alenta inde coëgiſſent, ſtatuerunt, eam
pecuniam, miſſa ad hoc legatione, do-
dare. Tum vero integritas viri effulſit,
i non videretur modo, ſed eſſet etiam
timus. Primo enim nullus fuit Sparta-
rum, qui cum eo viro de accipiendo do-
colloqui vellet: ſed omnes munus illud
tuentes atque ſubterfugientes, hoſpiti
ilopœmenis Timolao negocium man-
erunt. Et verò Timolaus ut Megalo-
im venit, convivio exceptus à Philo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

pœmene, cum ejus in converſando gra-
tatem, victus frugalitatem, eosque m
perſpexit, qui neque adiri pecunia, ne
capi facile poſſent, doni mentionem il-
lam fecit: ſed alia ſui adventus cauſa p
lata, re infecta domum rediit. Iterum
inde miſſo idem accidit. Tertio profect
vixque auſus colloqui, ſtudium tand
civitatis erga ipſum expoſuit. Philop
men delectatus eo judicio, ipſe Spartan
contulit. ibi civibus conſilium dedit,
bonos amicos vellent muneribus delin
qui gratis virtutem ſuam ipſis utendam
rent: malos potius, &, qui incuria civ
tem factionibus exagitarent, ea pecu
redimerent & corrumperent, donisque
rum ora obturarent, quo minus ab iis e
turbarum: præſtare enim licentiam ini
corum, quam amicorum libertatem to
re. Tam alto Philopœmen animo pecu
am ſprevit. Cum vero Diophanes Acha
rum dux audiviſſet, Lacedæmonios co
lia novandarum rerum agitare, eosque p
nire vellet, ii contra bellum molien
Pelopenneſum perturbarent: placare D
phanem, iramque ejus mitigare cona
eſt Philopœmen. eam eſſe temporis iſt
conditionem docens, ut quia Antiochus
Romani magnis copiis in Græcia bellu
gererent, eo præſertim principi ſit reſ
ciendum, potiusque diſſimulanda qu
dam ſuorum peccata, quam res domeſti
co

ommovendæ, id conſilium cum non admitteret Diophanes, ſed adſcito in ſocietatem Quinctio, ſtatim in Laconicum agrum invaderet, rectaque ad urbem duceret, indignatione motus Philopœmen, ingens facinus, quod neque legib. neque jure ſtrictè accepto defendi potuiſſet, magno animo patravit. Profectus enim Lacedæmonem, privatus ipſe prætorem Achæum, & Romanum conſulem urbe a excluſit: tum ſedatis inteſtinis Spartæ tumultibus, civitatem rurſus Achæorum reip. adjunxit. *Hæc Plutarchus.* Non poſſumus; quin commendemus ante omnia hic raram Philopœmenis abſtinentiam, qua adæquavit Epaminondam, laudatiſſimum illum Thebanorum Ducem, *de quo ſic Cornel. Nepos in Vita:* Tentata (*inquit*) eſt ejus (*ſcil. Epaminondæ*) abſtinentia à Diomedonte Cyziceno. Namque is, rogatu Artaxerxis, Epaminondam pecunia corrumpendum ſuſceperat. Hic magno cum pondere auri Thebas venit, & Micythum adoleſcentulum quinque talentis ad ſuam perduxit voluntatem, quem tum Epaminondas plurimum diligebat. Micythus Epaminondam convenit, & cauſam eidem adventus Diomedontis oſtendit. At ille Diomedonte coram, Nihil, inquit, opus pecunia eſt. Nam ſi ea rex vult, quæ Thebanis ſunt utilia,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

gratis facere ſum paratus : ſin autem co-
traria, non habet auri atque argenti ſa
namque orbis terrarum divitias accipe
nolo pro patriæ charitate. Te, qui me i
cognitum tentaſti, tuique ſimilem exiſ
maſti, non miror. tibi ignoſco. Sed egred
re propere, ne alios corrumpas, quum r
non potueris. Tu Micythe, argentu
huic redde, aut, niſi id confeſtim facis,
go te tradam magiſtratui. *Hactenus ille.* I
tamen abſtinentiſſimus Philopœmen, v
ctoria de Lacedæmoniis parta, haut be
uſus fuit. Nam ſi tempori ſciviſſet ſerv
re, quod præ cæteris neceſſarium erat, i
tempeſtive, atque præter Quintii Cos. ſe
tentiam, locum Concilii Achaici alio no
tranſtuliſſet. Agit de eo Liv. lib. 38. *ſ*
loquens : Ægium à principio Achaici con
cilii ſemper Conventus gentis indicti ſun
ſeu dignitati urbis id, ſeu loci opportuni
tati datum eſt. hunc morem Philopœme
eo primum anno labefactare conatus, le
gem parabat ferre, ut in omnibus civita
tibus quæ Achaici concilii eſſent, invi
cem conventus agerentur, & ſub adven
tum conſulis Demiurgis civitatum, qu
ſummus eſt magiſtratus, Ægium evocan-
tibus, Philopœmen (prætor tum erat) Ar-
gos conventum edixit. quo cum apparere
omnes ferè conventuros; conſul quoque
quamquam Ægienſium favebat cauſſæ,
Argos venit: ubi quum diſceptatio fuiſſet;
&

rem inclinatam cerneret, incæpto deſtitit. Lacedæmonii deinde eum in ſua certamina averterunt. *Hæc quoque Livius.* Cogitare autem debuiſſet, vir alias cordatus & prudens Philopœmen, quod prudenter monet Ulpianus IC. leg. 2. ff. de Conſtit. Princ. *In rebus novis conſtituendis, evidens utilitas eſſe debet, ut recedatur ab eo jure, quod diu æquum viſum eſt.* Tot per ſecula Ægii fuerat Concilium, præter evidentem rationem, maxime hoc tempore, ſive Argos, ſive alio transferri non poterat. Appoſite Maximinus, Cornelii Galli nomine editus verſ. 355.

Eventus varios res nova ſemper habet.
Nonne placet melius certis confidere rebus?

Graviorem ſolœciſmum politicum, idem Philopœmen commiſit, dum libertati aſſuetis Lacedæmoniis durius imperat, quam liberi populi ratio pateretur, metum amplius ab exulibus objiciendo quaſi à ſe reducendis. Hiſtoriam ſummatim lib. dicto complectitur T. Livius, *ſic deinceps loquens:* Sollicitam (*inquit*) eam civitatem (*Lacedæmona*) exules maxime habebant. quorum magna pars in maritimis Laconicæ caſtellis quæ omnis adempta erat, habitabat; id ægrè patientes Lacedæmonii, ut aliquem liberum ad mare haberent aditum, ſiquando Romam, aliove quo mitterent legatos, ſimulque, ut emporium & receptaculum peregrinis mer-

cibus ad neceſſarios uſus eſſet; nocte ad-
ti vicum maritimum, nomine Lan, i-
proviſo occupavere. Vicani, quique
exules habitabant, primo inopinata re
riti ſunt: deinde ſub lucem congrega-
levi certamine expulerunt Lacedæmon
terror tamen omnem maritimam or
pervaſit: legatosque communiter, &
ſtella omnia vicique, & exules quibus
domicilia erant; ad Achæos miſerunt. P-
lopœmen prætor, jam inde ab initio ex-
lum cauſsæ amicus, auctor ſemper Ach-
minuendi opes & auctoritatem Lacec-
moniorum, concilium quærentibus dec-
decretumq; eo referente factum eſt, *Quu-*
in fidem Achæorum tutelamq; T. Quintius
Romani Laconicæ oræ caſtella & vicos tra-
diſſent, & quum abſtinere his ex fœdere La-
dæmonii deberent, Las vicus oppugnatus eſſ-
ædesq; ibi factæ; qui ejus rei auctores affin-
que eſſent, niſi dederentur Achæis, violat-
videri fœdus. Ad expoſcendos eos, leg-
extemplo Lacedæmonem miſſi ſunt.
imperium adeo ſuperbum & indignu-
Lacedæmoniis viſum eſt; ut ſi antiqua c-
vitatis fortuna eſſet, haud dubiè arma ex-
templo capturi fuerint. maxime aute-
conſternavit eos metus, ſi ſemel prim-
imperiis obediendo jugum accepiſſent,
id quod jam diu moliretur, Philopœme-
exulibus Lacedæmonem traderet. Furen-
tes igitur ira, triginta hominibus ex fa-
ctione

one, cum qua conſiliorum aliqua ſo-
tas Philopœmini atque exulibus erat,
erfectis, decreverunt renunciandam ſo-
tatem Achæis: legatosque extemplo Ce-
aleniam mittendos, qui conſuli M.
lvio quique Romanis Lacedæmonem
derent: orarentque eum, ut veniret in
loponneſum ad urbem Lacedæmonem
fidem ditionemque populi Romani ac-
piendam. *Hæc iterum Livius.* Nos ante-
am filum hiſtoricæ narrationis perte-
re progrediamur, tria hinc notemus. 1.
cens divictas gentes mollius eſſe haben-
s, ne ab impoſito jugo reſiliant: nam ſi
perius habeantur, imitabuntur Lacedę-
onios. Prudentius equidem conſilium
cedux Boſtari apud Liv. lib. 22. ſugge-
t: *Itaque, quos metus non teneat, beneficio
gratia devinciendos eſſe.* Eademque de
usâ legimus lib. ejuſdem Livii 22. de
aliæ populis: *Nullus terror, cum omnia
llo arderent, fide ſocios dimovit, videli-
t, quia juſto moderatoque imperio regeban-
r.* Ut ergo tales perpetuò maneant,
uos viciſti; præſcribendæ iis initio
onditiones commodæ; ſed nec ſeve-
ius urgendæ. Jucundum quidem lege-
e, illud de Traſibulo Valerii Maxi-
ni libro 4 cap. 1. *Inſignem*, inquit,
*deinde reſtitutione libertatis victoriam, cla-
iorem aliquanto moderationis laude fe-
it. Plebis ſcitum enim interpoſuit, ne qua*

 præ-

præteritarum rerum mentio fieret. hæc [...] *vio, commiſſum & labentem civitatis ſta*[...] *in priſtinum habitum revocavit. Sive i*[...] *Juſtini lib.* 15. In quo multo major I[...]lomæi moderationis gloria, quam ip[...] victoria fuit. Siquidem & amicos De[me]trii non ſolum cum ſuis rebus, verum [e]tiam additis inſuper muneribus dim[iſit], & ipſius Demetrii privatum omne [in]ſtrumentum ac familiam reddidit: adje[cto] honore verborum, non ſe propter p[ræ]dam ſed propter dignitatem iniſſe bellu[m]. *Hactenus Juſtinus.* præ cæteris dulce eti[am] auditu quod adfirmat Aſdrubal, Livii [li]bro 30. *Populum Romanum eo invictum* [eſ]*ſe, quod in ſecundis rebus ſapere, & conſu*[lere] *meminerit. Et hercule mirandum fuiſſe,* [ſi] *aliter facerent. Ex inſolentiâ, quibus no*[va] *bona fortuna ſit, impotentes lætitiæ inſan*[ire]: *populo Rom. uſitata ac propè jam obſoleta* [ex] *victoria gaudia eſſe, ac plus penè parcen*[do] *victis, quam vincendo imperium auxiſſe.* L[e]gimusq; ſumma animi faventiâ de Aci[lio] Conſ. Liv. l. 36. *Et ceteræ urbes in Eubœa ſi*[ne] *certamine traditæ, paucosque per dies om*[ni]*bus perpacatis ſine ullius noxa urbis, exerci*[tus] *Thermopylas reductus: multò modeſtior p*[oſt] *victoriam, quam ipsâ victoriâ laudabili*[or]. Applaudimus vero etiam manibus The[o]doſio, *ubi audimus ei dici à Latinio Paca*[to]: Clementia, Imperator, tua, quo cœlo, q[uo] pigmento, quo ære aurove ducetur, q[...]

ſius victoriæ victor ita omnem cum
s iram depoſuiſti, ut ceciderit nemo
bellum, certe nemo poſt Maximum?
cis Maurorum hoſtium, quos ſecum
t quodam materno ſinu clauſit. Nul-
bona publicata, nullius mulctata li-
as, nullius præterita dignitas imminu-
emo affectus nota, nemo convitio,
deniquè caſtigatione perſtrictus, cul-
capitis, aurium ſaltem moleſtia, luit.
cti domibus ſuis, cuncti conjugibus
iberis; cuncti denique, quod eſt dul-
, innocentiæ reſtituti ſunt. Vide Im-
ator, quid hac clementia conſecutus
Feciſti ut nemo ſibi victus te victo-
ideatur. *Hæc Latinius Pacatus.* Uti-
n tu Philopœmen hæc non ſolum per-
cta habuiſſes, (habuiſti dubio procul)
um etiam obſervaſſes, non ruiſſent
cipites res Achæorum! 2. Lacedæ-
nii videntes ſe aut ſervituros Achæis,
opprimendos eſſe per exules, quos ad
nandos liberos ſpiritus reducere medi-
atur Philopœmen, omnino decreve-
nt ſequi conſilium ſapientiſſimi hiſto-
orum Thucydidis, ſecundum quem
. I. in Orat. Legar. Concyræor. Δεῖ
ἐπιβουλεύειν μᾶλλον, ἢ ἀντεπιβου-
ύειν, ſimulque tempeſtive imminens
alum, dum ſupereſſet adhuc locus re-
edio, prævertere. Siquidem ut Niceph.

Gregor.

Gregor. lib. 5. hiſt. Byzant. cap. 5 ...
denter monet: Oportet eos, qui citra peri-
lum velint vivere, antevertere, & oc-
rere malis impendentibus: &, ſi in
ſentia creſcentis plantæ radicem facile
cidere poſſis; non eſt cunctandum, n
exſpectandum, ut acceptam injuriam
periculo ulciſcaris: cum adverſarii
cogitantis conatus opprimere licet. *Hæ*
Interim, (3) dum Lacedæmonii ad Ro-
nos mittunt ſuos legatos, conqueſtu
injuriis ab Achæis ſibi illatis, quid
fecerunt, quam ut ſecundum proverb
(utitur eo Herod. lib. 3. & Thucyd. lib
laborarint *κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι*, *malum*
ſanare. Nam Romani non minus Pelo-
neſiacæ, quam Achaicæ libertati inſi-
bantur. Sed male ſanum hoc conſilium
ſuggeſſit deſperatio. Majori interim i
dia digni Achæi, quod per aſperius eor
imperium, & vix Barbaris tolerabile,
cedæmonii ad extremum hoc conſili
adacti ſint. Similiter, ut Juſtin. loqu
lib. 8. cap. 1. *Factum Phocenſium, tam*
omnes execrarentur propter ſacrilegium,
tamen invidiæ Thebanis, à quibus ad h
neceſſitatem compulſi fuerant, quam ipſis
tulit. Sed; *dum* (verba ſunt Juſtini l.
Græciæ civitates imperare ſingulæ cupi
imperium omnes perdiderunt: quippe in
tuum exitium ſine modo ruentes. Nam an

r

n cognovere ſe miſeras eſſe, quam cum, meſticis certaminibus defatigatæ, veſent in Romanorum poteſtatem. Idem Britannis Tacit. in Agric. cap. 12. afmat: *In commune non conſulunt: rarus abus tribuſve civitatibus ad propulſandum mmune periculum conventus. Ita dum ſinli pugnant, univerſi vincuntur.*

Caput XII.

chæi dum defectionem Lacedæmoniorum ulciſci parant, dubio Romani Conſulis reſponſo deluſi, Lacedæmonem quidem occuparunt: ſed, poſtea cum illis colliſi, ſe mutuo in gratiam Romanorum perdiderunt.

Expendamus porro quis fructus fuerit hujus legationis, à Lacedæmoniis cona Achæos diſtinatæ ad Cos. Romanum. e eo ita porro Liv. lib. 38. *loquitur:* Id bi legati ad Achæos retulerunt, omnium vitatum, quæ ejus concilii erant, conmſu, bellum Lacedæmoniis indictum eſt. e extemplo gereretur, hyems impediit. ncurſionibus tamen parvis, latrocinii mais quam belli modo, non terra tantum, ſed tiam navibus à mari fines eorum vaſtai. Hic tumultus conſulem in Peloponneum adduxit. juſſuque ejus Elin concilio indicto, Lacedæmonii ad diſceptanlum acciti: Magna ibi non diſceptatio modo, ſed etiam altercatio fuit. cui Conſul,

quum

quum alias, ſatis ambitioſe, parte[m u-]
tramque fovendo, incerta reſpondiſſe[t, u-]
na denunciatione, ut bello abſtiner[ent,]
donec Romam legatos ad ſenatum m[iſiſ-]
ſent, finem impoſuit. Utrimque leg[atio]
miſſa Romam eſt. exules quoque Lace[dæ-]
moniorum ſuam cauſſam legationem[que]
Achæis injunxerunt. Diophanes & [Ly-]
cortas Megalopolitani ambo, princ[ipes]
legationis Achæorum fuerunt. qui d[iſſi-]
dentes in repub. tum quoque minimè [in-]
ter ſe convenientes orationes habueru[nt.]
Diophanes ſenatui diſceptationẽ omni[um]
rerum permittebat; eos optime controv[er-]
ſias in Acheos ac Lacedæmonios finitu[ros]
eſſe. Lycortas ex præceptis Philopœm[e-]
nis poſtulabat, ut Achæis ex fœdere & [le-]
gibus ſuis, quæ decreviſſent, agere licer[et,]
libertatemque ſibi illibatam, cujus i[pſi]
auctores eſſent, præſtarent. Magnę auc[to-]
ritatis apud Romanos tum gens Acheoru[m]
erat: novari tamen nihil de Lacedęmon[iis]
placebat. cæterum reſponſum ita perpl[e-]
xum fuit, ut & Achæi ſibi de Lacedæm[o-]
ne permiſſum acciperent: & Lacedæm[o-]
nii non omnis conceſſa iis interpretare[n-]
tur. hac poteſtate immodice Achæi ac ſu[-]
perbe uſi ſunt. Philopœmeni continua[-]
tur magiſtratus, qui veris initio exercit[u]
indicto caſtra in finibus Lacedęmonioru[m]
poſuit. *Huc uſque Livius.* quod vero iden[m]
author, multa particularia immiſcend[o]
prolixu[s]

lixus admodum ſit in referendis illis,
poſtea acciderunt, ſuffecerit ex eo-
ſumma duntaxat capita delibaſſe:
o poſitis caſtris in finibus Achæorum,
ti ad Achæos miſſi ſunt, qui depoſce-
t defectionis authores, cum pollicita-
ne eos indicta cauſſa nihil paſſuros eſſe:
rum impetu ab exulibus Lacedæmo-
rum, qui cum Achæis erant, in Lace-
monios facto, ſeptendecim primo inter-
ti, mox tres ſupra ſexaginta, à quibus
etor primum vim arcuerat, damnati
ue ad ſupplicium traditi fuerunt: ſic
uaginta in univerſum ad Compaſium
ſi: exinde pulſis ſeditionis auctoribus,
tractisque aliquot ſervitiorum milli-
s, muri Spartæ diruti, & Lycurgi leges
rogatę ſunt. Acrius hinc irritatis Lace-
moniis, res ad Romanos frequentibus
rimque legationibus relata eſt, Lacedæ-
oniis querentibus Achæos Romanorum
thoritatem contemnere, Romanis vero
gidam ſubdole ſuffundentibus, quo poſ-
nt Achæos per Lacedæmonios atterere.
ecte vero judicii calculum ponit Juſti-
s, quando lib. 34. cap. 1. *ſic loquitur:*
chęi nimis potentes Romanis videban-
r, non propter ſingularum civitatum
mias opes, ſed propter conſpirationem
niverſarum. Namque Achæi, licet per
vitates veluti per membra diviſi ſint,
num tamen corpus, & unum imperium
ha-

habent; ſingularumque urbium peri-
mutuis viribus propulſant. Quærent
igitur Romanis cauſſas belli, tempeſ
fortuna querelas Spartanorum obtu
quorum agros Achæi propter mutuum
dium populabantur: Spartanis à ſenatu
ſponſum eſt, *legatos ſe ad inſpiciendas re*
ciorum, & ad injuriam dewendam, in Gr
am miſſuros: ſed, legatis occulta manc
data ſunt, utcorpus Achæorum diſſol
rent, ſingulasq; urbes proprii juris facer
quo facilius ad obſequia cogerentur: &
quę urbes contumaces eſſent, frangerent
Hæc Iuſtinus. Ex pluribus, quæ hinc obſ
vari merentur, ſequentia, tanquam ad r
pręſentem & inſtitutum noſtrum cump
mis facientia notemus. 1. Quemadmodu
in Græcia duæ factiones, Achaica ſcil.
Lacedæmonia commune accelerarunt e
tium; ita alias duæ quoq; in rep. notari
lent factiones, per ſummam imprudentia
eodem vergentes. Exſerte Julius Cæſar li
1. de B Gall. dicit, *Galliæ totius factiones*
ſe duas. Duas quoque in Theſſalia fuiſſe
dem Cæſar libb. de bel. civ. teſtatum r
liquit. Totidem obſervat Athenis Æm
Probus, ſeu potius Cor. Nepos in Phoci
ne. Sunt autem *factiones*, hominum cœtu
& tanquam catervæ inter ſe diffident
Cæſar. li. 6. *qua ex re factiones diſſenſione*
que oriuntur. Partes ſæpe vocat Cic. & Sa
luſt. *partium ſtudia* Jugurt. Quę civitatib

Re

bus publicis, & totis provinciis quantæ
t pernicei, imo exitio; aurea extat Livii
tentia l. 3. Hiſt. quam & veram, pro do-
, hoc ſæculum experitur! *Fuere eruntque*
tiones pluribus populis magis exitio, quam
a externa, quam fames, morbive, quæque
a in Deum iras veluti ultima publicorum
lorum vertunt. Teſtantur & Marii &
llæ, Cæſaris & Pompeji bella civilia, ab
o etiam Horatio deplorata. Utinam Bel-
m fœderatum ſecurum eſſe poſſet Cle-
ntiſſimus Deus, ante hac Liceſtrenſi fa-
one cum Ordinibus, Mauritiana cum
llandica commiſſa, bono publico ſer-
e compulit cauſſam, quę religioni & li-
tati videbatur addictior: at quis ſpera-
auſit, toties irritatum Deum, è tenebis
em producturum eſſe, in gratiam eo-
m, à quibus publice ludibrio habetur?
Viderunt interim Romani ſe ſuperio-
non fore Græcis, niſi iiſdem diviſis:
od vel ſolorum Achæorum ratione erat
ceſſarium, quum ex mente laudatiſſi-
eorundum Prætoris Arati, Plutarchus
Vit. *ſic diſſerat:* Exiſtimabat Aratus
bes ſingulatim imbecilles mutuo ſerva-
tanquam illigatas publico commodo:
quemadmodum membra corporis vi-
ntia & conſpirantia, propterea quod
vicem innata ſibi hærent, ſi quod eo-
n avellatur & à cæteris ſeparetur,
n alitur amplius; ſed tabeſcit: ita

urbes cenſebat ab iis quæ rempub. div
lerent, perdi, augeri autem unam ab
& omnes mutuo, cum veluti magni
cujus corporis partes communem ha
rent procurationem. *Hæc eo loco Plutarc*
3. Ne vero aut Achæi, aut alii Græciam
veterent apud Romanos ſe haberi velut
amantes, quorum pluſquam chalybea
rities ſoli eorundem pulveri cedit, finxe
Romani ſe affici ſenſu inteſtinorum m
tuum, quibus jactabantur: incerta inter
reſpondendo, legatosq; ad eoſdem com
nendos mittendo; quibus tamen occu
ſed contraria, data ſunt mandata. Sim
exemplum habet Tacit. Annal. lib.
cap. 47. Caſperius centurio Roman
miſſus ad Pharaſmenem expoſtulatum
injuria, qua filius illius Rhadamiſtus M
thridatem Armeniæ regem afficiebat,
ctatus eſt miſere ab ipſo Pharaſmane, q
ut acer Scriptor loquitur: *Propalam inc*
ta, & ſæpius molliora reſpondens, ſecretis nu
tiis monet Rhadamiſtum, oppugnation
quoque modo accelerare. 4. Romani, q
Græci conſumerentur, tantum abeſt,
inteſtinos eorum motus compoſuerin
illos flabellis occultæ tolerantiæ exuſci
runt. Sic Quadratus apud eundem Tac
lib. 12. Ann. cap. 48. conſulit: *Semina*
diorum jacienda, ut ſæpe principes Rom
Armeniam ſpecie largitionis, turbandis Ba
barorum animis præbuerint. 5. Hoc qu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ue hiſce contentionibus inter Achæos & aced^æmonios intervenit, quod utrimque o iis qui rebus ſuis ſtudebant, quibusque rivata ſtimulatio, vile autem decus pu-licum erat, faces fuerint additæ. Utinam odie idem non poſſet obſervari, omnes-ue, qui ad clavum reip. ſedent, cogita-nt illud, quod Dion Caſſius dicit lib. 38. *Privatim*, inquit, *nemo omnium ita poteſt bus lætis uti; ut non idem cum Republica rruente pereat: at Reſpublica, ſi proſpero ucceſſu utatur, etiam privatorum omnes ca-mitates poteſt ſuperare.* Pulchro Elogio udatur à Vell. Paterculo Scipio Naſica, *atriam cognationi præferens & quicquid, ublice ſalutare non eſſet, privatim alienum ſtimans.* Enimvero *peſſimum veri affectus enenum ſua cuique utilitas*, ait Tac. lib. 1. iſtor. & queritur Salluſt. bello Jugurth. *onum publicum, ut in plerisque negotiis ſo-et, privata gratia devictum. Semper enim res rivatæ offecère officientque publicis conſiliis*, it T. Livius lib. 2. Annal. 6. Extremæ chæorum amentiæ imputandum eſt, uod tempeſtive non occurrerint ſurgenti acedæmoniorum dominationi. Si, aut pud Romanos eos prævertiſſent, aut una um iis contra Romanos ſe muniiſſent, rimisve eorundem querelis quadantenus atisfeciſſent, plurima prævertere potuiſ-ent incommoda. Aureum eſt monitum Hyperidis: *Incipientibus vitiis* (inquit) *ob-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ſtruendæ ſunt viæ, cum vero ſemel radicem [egerint], *& inveteraverint, ſicut coalita æg*[ri]*tudo, difficilis eſt extinctu.* In eandem ſ[en]tentiam M. Tullius Philipp. 5. *Omne m*[a]*lum naſcens facile opprimitur, inveterat*[um] *fit plerumque robuſtius.* itemque Corn. T[ac.] 14. Annal. *Sæpe modicis remediis primi* [mo]*tus conſedere:* Sera tunc remedia, cum v[ulnus] jam ad extremum halitum pervene[rit].

CAPUT XIII.

Achæi non modo cum Lacedæmoniis comm[iſſi], *ſed domi quoq; ſeditionibus diſtracti, d*[einde] *Romanos admittunt arbitros, miſſis R*[o]*mam quoque ad Senatum legatis, liber*[ta]*tis naufragium fecerunt.*

Eleganter Agath. lib. 4. hiſt. *cum du*[m] (inquit) *in diverſas ſententias ſunt ſe*[cti,] *atque alii hanc, alii aliam probant, nihil* [e]*rum quæ conſuluntur, peragitur, ſed un*[uſ]*quisque ægre ferens ſuam ſententiam non v*[a]*luiſſe, negligentius ad rem gerendam ac*[ce]*dit.* Nam ut Cicero auctor eſt Verr. [...] *Nullæ majores inimicitiæ, quam contrar*[iæ] *ſententiæ, ac diſſimilitudines ſtudiorum* [ac] *voluntatum.* Exemplo eſſe poteſt vel ſo[la] Achæorum reſp. quam hoc ipſo tempor[e] quo contendebat cum Lacedemoniis, a[r]bitrantibus Romanis, domi quoque ſubi[it] exitialis diſcordiarum fomes: aperte quip[pe] ipſi Achæi inter ſe diſſentire, atque i[n] partes factionesque diduci: pars quipp[e]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

manę potentię magnitudiniſque admi-
ione capti, mollioribus deinceps conſi-
agendum, Romaniſque controverſiæ
ceptationem permittendam, imperata
nique facienda cenſere: Pars contra pa-
ę amantes palàm obnuntiare, hoc facto,
haiæ Græciæque fatum accelerari, ſuis
nique legibus ex fœdere litem hanc di-
nendam contendere. Acceſſit & iſtuc
li, quod exules nonnulli hoſteſque pu-
cè ab Achęis judicati, eadem ipſa tem-
ſtate Romam profecti, Romanorum a-
mos cum maxime in Achęos commove-
nt, & vel omnium facillimè: hinc ſcili-
ita natura ferente, ut miſeris atq; in fi-
m ſuam confugis in tempore ſubveniſſe,
o major quiſq; eſt, ita vel maximè velit,
fluctuantibus ſtationem ſe prębere fe-
net. Omiſſis aliis hiſtoriis, convenienter
o continuando filo hiſtoriæ, exhibere
et Pauſaniam, in Achaicis *ſic loquentem*
interpretem: Metellus tunc cæterique
ati, non eſſe Lacedęmoniorum quere-
contemnendas cenſuerunt, quare ab
chæorum magiſtratibus dari ſibi conci-
m poſtularunt, quo ſcilicet, pro con-
one, jure æquiore cum Lacedęmoniis
endum, Achæis perſuaderent. At enim
i pernegare aut illis, aut aliis quibusvis
ncilium ſe daturos, qui de qua re miſ-
eſſent, Senatus decretum non attuliſ-
nt. Metellus, & collegæ, quod Achæi

ſe dicto audientes non præbuerunt,
rius accepere: ac Romam reverſi, m
de illis ad invidiam conflandam, neq
mnino vera omnia, ad ſenatum d
lerunt. Sed invidioſius multo Ac
criminarunt Areus & Alcibiades L
dęmonii: illi quidem apud ſuos ex
matione ſumma, ſed in Achæos ini
ores. nam cum eos Nabis ejeciſſet, a
Achæos exularant; moxque ab iiſd
Nabidi mortuo, in patriam contra po
lare Lacedæmoniorum decretum re
cti fuerant. verum & ipſi tunc in ſe
tum Romanum intromiſſi, in magn
invidiam Achæos vocarunt. Qua la
ſiti injuria Achęi, ſimulac *ex urbe*
mam diſceſſiſſe eos audierunt, clarigatio
ti eſſet, edixerunt? Romani Appium *Cl*
dium, & alios legatos miſerunt, qui in
Achæos & Lacedæmonios diſceptare
Sed minime fuit eorum adventus Ach
gratus. ſecum enim illi Areum & Al
biadem, quos hoſtes Achæi judicavera
adduxerunt. Illud certe homines mu
gravius offendit, quod in Achęorum co
ventum Romani iracundius, & mini
ad perſuadendum accomodate verba fe
runt. In eo conventu erat Lycortas M
galopolitanus Arcadum facile princep
& qui amicitia Philopœmenis fretus, a
mum paulo elatiorem ad ſententiam
cendam afferebat. Is cauſam Achęoru
ſumm

mma libertate dixit. & Romanos etiam
atione ſua nonnihil pupugit. Legati Ly-
rtę dicta quaſi illudentes pro nihilo ha-
re: quin Areum & Alcibiadem, ſenten-
a ſua, nihil grave in Achęos commiſiſſe
clararunt: & Lacedęmoniis, ut Romam
gatos mitterent conceſſerunt, cum ta-
en per fœderis conditiones cautum fuiſ-
t, ne civitas ulla, quę cum Achęis face-
t, ſeorſum ab univerſo conſilio legatos
ittendi liberam facultatem haberet. Miſ-
etiam ab Achęis contraria legatio eſt.
um multis utrinque diſceptationibus in
enatu res agitata fuiſſet, eoſdem iterum
gatos Romani miſere, ejusque legationis
rincipem Appium, cum liberis mandatis
e Achęis & Lacedęmoniis, quod viſum
ſſet, ſtatuendi. In primo ſtatim adven-
u, & quos Achęi exilio multaſſent, Spar-
am reduxerunt, & damnatos ab Achæis,
ntequam ipſi de criminibus cognoſcerent,
mni ſcelere & pœna liberarunt. Immu-
itatem præterea omnium, quæ in com-
nune pro conſilio obeunda eſſent, mœ-
niorum, Lacedæmoniis dederunt. Judicia
ræterea capitis, ab externis ut homini-
bus fierent, decreverunt, leviorum cauſa-
rum, cum Spartanis ipſis, tum Achęorum
reip. cognitione relicta. Novo denique
murorum ambitu Spartanum oppidum
muniendum curarunt. Recepta exules
patria, conſilia ſua ad Achæos exagitan-
 dos

dos omnia contulerunt, quocirca, ho
illos pacto probe ulciſci poſſe ſperan
Meſſeniis omnibus iis, Achæis etiam,
eo crimine hoſtes judicati fuiſſent, qui
conjurationis, qua Philopœmen occiſus
erat, conſcii eſſent, perſuaſere, ut Rom
querelas ad Senatum deferrent. Et iis q
dem cum & ipſi adfuiſſent; haud mag
negotio reditum confecerunt. Favente
nim ſummo ſtudio Lacedæmoniis App
Achæorum vero cauſam acriter inpugna
te, ea Senatus decrevit, quæ maxime v
luerunt Meſſenii & Achæi exules. Mi
itaque Athenas & in Ætoliam literæ, *qu*
bus imperabant Romani, ut Meſſeniis &
chæis exulib. ſuum unicuique jus, ſuaq
bona reſtituerentur. *Huc uſque Pauſani*
Quę ut illuſtriora ſint, non pigebit parte
concionis Lycortæ, prout occurrit apu
Liv. lib. 39. hic exhibere. *Hæc ergo ille in*
ter alia dixerit: Scio ego, Appi Claudi
hanc orationem, qua ſum adhuc uſus, ne
que ſociorum apud ſocios, neque liber
gentis eſſe: ſed ſervorum verius diſceptan
tium apud dominos. Nam ſi non vana ill
vox præconis fuit, qua liberos eſſe omni
um primos Achęos juſſiſtis, ſi fœdus ratum
eſt, ſi ſocietas & amicitia ex æquo obſer-
vatur; cur ego quid Capua capta feceriti
Romani, non quæro, vos rationem repo-
ſcitis, quid Achæi Lacedæmoniis bello
victis fecerimus? Interfecti aliqui ſunt;

finge,

gè, à nobis. Quid? vos ſenatores Cam-
nos ſecuri non percuſſiſtis? Muros di-
mus. vos non muros tantum, ſed ur-
n & agros ademiſtis. Specie inquis,
uum eſt fœdus apud Achæos, re pre-
ia libertas: apud Romanos etiam im-
ium eſt. Sentio, Appi: & ſi non o-
rtet, non indignor, ſed oro vos, quan-
nlibet interſit inter Romanos & A-
æos, modo ne in æquo eſſent, nos ſe-
nus, quum leges iis noſtras dedimus,
um ut Achæi concilii eſſent, effeci-
s. Parum eſt victis, quod victoribus
is eſt. plus poſtulant hoſtes, quam ſo-
habent. Quæ jurejurando, quæ mo-
mentis literarum in lapide inſculptis,
æternam memoriam ſancta atque ſa-
ta ſunt, ea cum perjurio noſtro tolle-
parant. Veremur quidem vos, Roma-
, & ſi ita vultis, etiam timemus: ſed
us & veremur & timemus Deos immor-
es. *Hæc Lycortas apud Livium.* Quę Ly-
rtæ oratio quamvis cordata admodum
erit, nec ſuis caruerit aculeis Romanos
ngentibus, parum tamen profuit, Ro-
anis certo perſuaſis, Achæos commiſ-
s cum Lacedæmoniis conſumptum iri.
o non dubitavit, teſte eodem Scripto-
Appius dicere, *ſuadere ſe magnopere A-
eis, ut, dum liceret voluntate ſua facere,
atiam inirent, ne mox inviti & coacti fa-
ent.* Cum ratione vero addit Hiſtoricus:

Hæc vox audita quidem cum omnium ge-
eſt, ſed mecum injecit imperata recuſandi.
paruerunt Achæi, ut modo è Pauſania
dicimus, & pluribus commemorat
loco dicto: atque hoc primum fuit li-
tatis publicæ naufragium, quod per Ro-
nos, ſuos quaſi amicos fautoresque, Ac-
fecerunt. Quis non exclamet cum Di-
Caſſio lib. 39. hiſt. *Facillimo momento*
tantur animi hominum: uſque venit,
quibus ſe vel adjutum vel læſum iri quis
ſtimet, eos longe alios experiatur. In Ro-
nis vero, hoc tempore, quod utile fo-
negligentibus Achæos, quos antea viſi f-
rant, præ omnibus aliis ſociis æſtimare
juſdem Dionis monitum recognoſcan-
completum fuiſſe, qui ita lib. 41. *per*
terpretem loquitur: Diverſæ ſententiæ ſu-
& actiones eorum, qui rem aliquam
petunt, eorumque, qui ea potiti jam ſu-
quando initio iis, qui reſiſtere inceptis
rum poſſunt, acceptiſſima quæque p-
mittentes, re, quam conſequendam p-
poſuerant, perfecta, neque pollicitoru-
meminerunt, & ſuis viribus, contra
ipſos, à quibus eas accepêre, utuntur.
Dion Caſſius. Ut vero, quemadmodum a-
tea notatum fuit, in multis graviſſime
liquerunt per imprudentiam Achæi;
hujus præ cæteris arguendi ſunt, qu-
Romam ſuas querelas detulerint, atque
profitendo ſuam infirmitatem, pariter
ca-

ana reipub. inſidiatoribus ſuis expoſue-
int. Contentiones hæ in ipſaGræcia com-
oni & ſopiri debuiſſent, ut olim Mace-
onum reges, Græcis licet imperarent,
bſervari voluerunt. Signanter Pauſa-
ias in Achaicis: *Neque enim* (inquit) *aut*
hilippus Amyntæ filius, aut Alexander, qui
Macedoniæ regum longè potentiſſimi fuere,
dverſarios unquam ſuos è Græcia in Mace-
oniam diſceptandi cauſa mitti poſtularunt;
d facile paſſi ſunt, quibus de rebus ambige-
etur ab Amphictyonibus cognoſci. Amphi-
tyone autem, cujus meminit Pauſanias,
rat ſupremum Græcorum tribunal, ad
uod ut duodecim gentes ſuos legatos mit-
ebant; ita ibi expendebantur & definie-
antur lites publicæ, ſeu graviores cauſſę,
nter civitates populosque controverſæ.
Utinam à Philippo quoq; civitates & pro-
inciæ inſtar Achaicæ ſocietatis conjun-
ctæ, adigi poſſent, ut controverſias ſuas
libi non paterentur terminari, quam co-
am conſeſſu, cujus eadem tum ſanctitas
um exiſtimatio foret, atque Concilii Am-
phictyonici!

CAPUT

CAPUT XIV.

*Romani Achæos relinquentes intercutaneis in-
ſidiis, & omnibus poteſtatem facientes di-
cedendi à ſocietate illorum, viam ſibi in-
nuiverunt ad totius Græciæ imperium.*

QUo magis gliſcentes Achæos, Roma
exterminare poſſent libertatis ſuæ p
ſeſſione, conſenſerunt, non quidem p
modum imperii, ſed tolerantiæ, ut pop
li, ſocietati eorundem conjuncti, à fed
poſſent recedere. Quo cum faciat exim
prę cęteris Polybii locus, eum hic exhib
Ita ergo per interpretem Excerp. LI. De r
bus Peloponneſi hæc retulerat Marciu
Achæos nihil ad Senatum referre velle; ſ
ſublatis ſpiritibus, id agere, ut omnia p
ſe adminiſtrent, hos ſi in præſentia negl
genter ſolum audirent, & ſignificatione
quamvis levem darent, ſibi facta illoru
diſplicere; extemplo Lacedæmonem
Meſſenen conſenſuras. quod ſi accideret
cum multis precibus Romam, velut a
perfugium ſuum, venturos Achæos affi
mabat. Idcircò Patres legationi Lacedęmo
niorum, cujus princeps erat Serippus quun
exſpectatione ſuſpenſam civitatem illa
vellent relinquere, reſponderunt: Se ill
antea omne ope adjuviſſe: nunc vero it
exiſtimare Senatum, ad curam ſuam i
negotium non pertinere. Petentibus A-
chæis, ut ſi fieri poſſet, auxilia ſibi ſecun

dum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

m fœderis leges mitterent, adverſus
ſſenios; ſin hoc nollent, providerent
tè, ne quis ex Italia, arma, frumentum-
, Meſſenam importaret: neglectis hiſce
ſtulatis, reſponderunt: Etiamſi Lacedę-
onii aut Corinthii, aut Argivi ab iis ſe
jungerent, mirari Achęos non debere, ſi
hil ad ſe eam rem pertinere Patres duce-
nt. Hoc edito reſponſo, quod inſtar prę-
nii fuit, ſi quis vellet ab Achæorum con-
io recedere, ut per Romanos id ſibi ſci-
t licere, legatos Romę detinuerunt, avi-
exſpectantes, quem exitum Achæi ha-
turi eſſent, eorum quæ contra Meſſenio
rabant. *Hactenus eo loco Polybius.* Note-
us ex his tria duntaxat. 1. Quoniam Ro-
ani ad exteros hoſtes opprimendos, am-
ius non indigebant Achæis, atque La-
dæmonii oppreſſi ut cunque erant, ſe-
ri gratiæ utrorumque, parum ſolliciti
erunt de auxiliis alterutris præſtandis:
gregie Thucyd. lib. 1. Bel. Peloponeſ.
acile eſt (inquit) *petere defenſionem àb il-*
, qui antea beneficium acceperunt, aut
m quibus eſt vetus ſocietas. Sed hæc ubi
ſunt, oſtendendum eſt ſocietatem fore u-
em iis, à quibus defenſio petitur, aut cer-
non damnoſam. Deinde defenſos etiam fir-
am gratiam habituros eſſe. Hæc ſi quis non
monſtret, non graviter ferat, ſi nihil impe-
at. 2. Quod Tacit. l. 3. Hiſt. cap. 3. diſſe-
, jam olim Patribus Romanis perquam
gnarum

gnarum fuit. Scil. *Incerta plerique di-*
runt, huc illuc tracturi interpretationem, p
ut conduxerit. 3. Quandoquidem Ro-
nis certum erat, non minus Achæis, qu
reliquis Græcis ſervitii jugum impone
permiſerunt iis diſcordias, quo iis ſe m
tuo attererent, & conſumerent. Ita aſ-
tiſſimus Principum Tiberius Germanic
per literas monet: apud Tac. Ann. 2. P
Cheruſcos, reliquasque rebellium gentes, int
nis diſcordiis relinqui.

CAPUT XV.

Achæi amplius proditi fuerunt, per ſu
Callicratem hominem peſſimum, qui
conſilia ſuæ gentis ſolitus erat
Romanis prodere.

Ad hæc omnia mala, quæ Achæis i
cumbebant, acceſſit proditio. Inſign
vero præ aliis proditor *Callicrates* mem
ratur: cui cum patriæ defenſio Romæ a
verſus Lacedæmonios mandata fuiſſe
clàm, eam, ejusque jus optimum prodidi
Romanis omni ope Achæos concitat
unde vafra Senatus Rom. conſilia, ca
ſam Lacedæmoniorum contra Acheos, q
hactenus ſocietatem cum Romanis ex a
quo coluerant, ſuſcipientis: Et poſt omn
tamen, Callicrates ipſe munerum largitio
ne corruptus, tanquam bonus civis, cuj
conſiliis pareret, patrię remiſſus commen
datusque, ſummo mox Præturæ honor

onis Achæis, hujus rei ignaris, auctus
. Quum vero hanc Callicratis prodi-
nem, quæ jugulum præcidit reip. A-
orum, præ aliis ſignanter notet Poly-
s, operæ pretium fuerit eundem ad-
xiſſe. Ita ergo ille Excerpt. 58. *per inter-
tem loquitur:* Ad hunc uſq; diem, Achæi
ietatẽ ea æquo cum Romanis aliquo ſal-
modo colebant: quoniam ex quo ſectam
p. Rom. ceperunt ſequi, fidem conſtanter
mporibus maximè inſignibus ſervave-
t: tempore dico bellorum, quæ Phi-
pus & Antiochus geſſerunt. Quum igi-
gens Achæorum, ab iis temporibus
e hiſtoria noſtra complectitur, pręcla-
inſtitutis uſa, incrementa aſſiduè acce-
ſet; per Callicratis audaciam factum, ut
deterius mutare inciperet. Nam Ro-
ni etſi pro ſua humanitate, magnitudi-
animi, & honeſto propoſito, omnium
ortuniis moveri ſolent, & omnibus o-
m ferre qui ad pręſidium ipſorum con-
giunt, enituntur: ſi qui tamen expertę
ei ſocii juris ſui illos admoneant, ut plu-
num ad ſeſe confeſtim redeunt, & ſecius
miſſa pro virili corrigunt. At Callicra-
legatione ad populum Rom. ea tempe-
te functus, ut cauſam Achęorum tue-
ur: quum plane contrarium ejus feciſ-
, cujus cauſa miſſus fuerat; quum etiam
eſſeniorum negotium acciviſſet, licet
nomine querela Romanorum nulla un-
rever-

quam fuiſſet audita;ubi in Achaiam eſ
verſus; metum P.R. omnibus incuter
renuntiatione legationis ſuæ omnes te
re: univerſæ denique multitudinis ani
dejicere. Itaque ergo,quod nihil quidqu
eorum populus ſciret, quæ revera ipſ
Senatu dixerat,primum quidem Prętor
creatus: homo, ut cætera ſileam vitia,
am munerum largitione corruptus, dei
poſtquam Magiſtratum iniiſſet,exules
cedæmoniorum & Meſſeniorum in ſu
quemq;patriam reſtituit. *Hactenus Polyb*
Quis non deteſtetur hunc nequam hom
nem? atq;, ut Prętorianus miles apud T
cit. lib.2. Hiſt.cap.44. fremit, *prodition*
victum, non virtute : ita eadem ratione
machari licuiſſet Achæis, proditione un
ſcelerati Callicratis, ſe cum libertate p
ſumdari. In hoc vero Callicrate diſcan
quam verum eſſe, quod Salluſtius dicit
Conjur.Catilin. *Avaritia fidem,probitate*
cæterasque artes bonas ſubvertit; probis ſup
biam, crudelitatem, deos neglegere, omnia v
nalia habere docuit. Criſpo conſonat Cicer
quando Oratione pro Quintio *ſic loquitu*
Qua ex re intelligi ſatis potuit,nullum e
officium tam ſanctum atq; ſolemne, qu
non avaritia comminuere ac violare ſole
Etenim ſi veritate amicitia, fide ſocieta
pietate propinquitas colitur: neceſſe eſt
ſte qui amicum, ſocium, affinem fama
fortunis ſpoliare conatus eſt, vanum ſe

pe

rfidioſum & impium eſſe fateatur. *Hæc*
ero. Subvertit quidem Romanus, corru-
pecunia Callicrate, homine avariſſimo,
hęos; cęterum poſtea iiſdem artibus per-
us eſt à Jugurtha. Ex re eſt audire Flo-
n, qui lib. 3. Hiſt. c. 1. *ſic loquitur:* Rex
lidiſſimus populum Romanum armis
lytum & invictum opibus aggreſſus eſt.
um in Acherbatem ſe convertiſſet, is-
Romam profugiſſet, miſſa per lega-
pecunia, traxit in ſententiam ſuam
atum. Et hæc fuit ejus de nobis prima
oria. Miſſos deinde qui regnum inter
m Adherbalemque dividerent, ſimili-
aggreſſus, quum in Scauro ipſos Ro-
ni imperii mores expugnaſſet, inchoa-
nefas perfecit audacius. In Numi-
m Calpurnius Beſtia Conſul immit-
r: ſed rex, peritus fortius adverſus
manos aurum eſſe, quam ferrum, pa-
emit. Sequens ultio mandatur Al-
o. Sed hujus quoque (proh dedecus!)
corrupit exercitum, ut voluntaria
rorum fuga vinceret Numida, ca-
que potiretur. Addito etiam turpi fœ-
in pretium ſalutis, quod prius e-
at, dimiſit exercitum. *Huc uſque Flo-*
Multa poſſemus notare. Sed quid
ficeremus? vix tantundem atque ce-
atiſſimus ille Diogenes Cynicus, qui
prolixam (*teſte Laertio*) de virtu-
concionem habuiſſet, eandem cantu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

obſignavit. Suffecerit Ciceronis verba a
duxiſſe ex lib. 2. Off. *ubi ita illibatus i*
flos Romanæ Suadæ loquitur : Utinam i
quit C. Pontius Samnis , ad illa temp
ra me fortuna reſervaviſſet , & tu
eſſem natus , Quando Romani accipe
dona cœpiſſent? non eſſem paſſus, diuti
eos imperare. Itaque quod Apollo Pythi
oraculum edidit , Spartam nulla re al
niſi avaritia perituram, id videtur non ſ
lum Lacedęmoniis , ſed & omnibus op
lentis populis prędixiſſe. *Hæc iterum Ci*
ro. Ut vero proditione Callicratis, Achę
rum libertas ſubverſa eſt hoc tempore;
alias quoque , Gręcis fatale fuit , maxi
ſuo malo proditores experiri, prout obſ
vavit Pauſanias , quando in Achaicis
loquitur per interpretem : Neque vero ſce
hoc, ut ſemel in Gręcia uſurpari cœptu
eſt , ullum finem repetit. Dario prim
Hyſtaſpis filio in Perſis regnante; Ion
res afflictæ prope ſunt , claſſe prodita
omnibus Samiarum triremium præfect
undecim duntaxat exceptis. Poſt oppr
ſos Ionas ſubegerunt Eretriam Perſæ,cu
civitatis ſuæ principes Philagrus Cynei
lius, & Alcimachi Euphioribus , patri
ſuam hoſtibus prodidiſſent. Nam Xe
in Græciam irruenti Theſſaliam Ale
dæ ; Thebas Attaginus & Timageni
Thebanorum primores prodiderunt.
Peloponneſiaco bello , quod inter At
nie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

enſes & Spartanos geſtum eſt, Agidi
acedæmoniorum duci Xenias Eleus E-
n ipſam tradere eſt aggreſſus. Lyſandro
hinc, qui hoſpites ejus appellabantur,
nec patrias proderent ſuas, quieſcere
mquam potuerunt. Philippo vero A-
yntæ filio, ad Græciæ imperium aſpi-
nte, unam invenias proditionis immu-
m Spartam: cæteras Græcorum urbes
n magis peſtilentia ſuperiorum tempo-
m, quam proditiones deleverunt. Ale-
ndri felicitas effecit, ut nullum ma-
opere inſigne proditionis exemplum,
o res ejus adjutæ fuerint, poſſit com-
emorari. Poſt acceptam ad Lamiam
dem, cum Antipater feſtinaret in A-
m tranſmittere, converſiſque ad illud
llum opibus, facile videretur Athenien-
us pacem daturus, quod rationibus ſuis
nime alienum putabat; ſi Athenas ipſas,
ue adeo univerſam Græciam liberam
e ſineret, Demades, & alii conſiliorum
tii, homini à ſententia oratione ſua de-
cto, nihil mite aut benignum in Græ-
s cogitandum perſuaſerunt. quin cum
henienſem populum vehementer per-
refactum viderent, & Athenis, & aliis
bibus ut Macedonum imponerentur
eſidia autores fuere. Confirmat oratio-
m meam rerum eventus. Athenienſes
m etſi magnam acceperant in Bæotiis
dem, bis mille ex acie ſua captis, mille

occiſis, non continuo tamen Philippi i[illegible]perata fecerunt. Ad Lamiam vero ducen[illegible] fermè ac nihilo pluribus militib. amiſ[illegible] Macedonibus ſuccubuere. Atque ita n[illegible]lis temporibus hæc proditionum quaſi [illegible]ſtis quędam, Gręcię deſiit negotium [illegible]ceſſere. *Hæc eo loco Pauſanias.*

CAPUT XVI.

Bellum Macedonicum, quod Romani c[illegible] Perſeo geſſerunt, conducere admodum [illegible]chæis potuiſſet, modo ipſi oblata occaſione[illegible]ti ſciviſſent: ſed à Romanis pellecti in ſo[illegible]tatem belli, atque iterum proditi à Ca[illegible]crate, paſſi fuerunt eam elabi.

Quam hactenus miſerandum in modu[illegible] non tam gliſcere, quam ruere res [illegible]chęorum cęperunt, ex pręcedentibus co[illegible]ſtat: interim aliquid intervenit, quod [illegible]lutem iis & priſtinam libertatem reſtitu[illegible]re potuiſſet, modo ipſi occaſione obl[illegible] uti ſciviſſent. Scilicet, Romani iteru[illegible] impliciti fuerunt bello Macedonico, co[illegible]citato à Perſeo, cujus deſcriptionem, (e[illegible] prolixius proponit Liv. lib. 40. & ſeq[illegible] ſic exorditur Florus lib. 2. hiſt. cap. 1[illegible] *Fortiſſimum populum memoria & record[illegible] ſuæ nobilitatis agitabat: & ſucceſſerat P[illegible]lippo filius Perſes; qui ſemel in perpetu[illegible] victam eſſe Macedoniam, non putabat ex ge[illegible]tis dignitate. Multo vehementius ſub [illegible] Macedones, quam ſub patre conſurgun[illegible]*

qui[illegible]

ppe Thracas in vires ſuas traxerant: atque induſtriam Macedonum, viribus Thracum, ciam Thracum, diſciplina Macedonum aperaverunt. Si unquam hoc omnino npore Achæis evigilandum erat, cum manus ſucceſſus ſuos urgens, bella-e ex bellis ſerendo, paulatim fluminis endiive inſtar, vicina quæque lambe-vexaretque: omnibus in prędam ceſ-is, ni juncto umbone phalanges in tem-re opponerentur. Neque deerat vici-s Macedo, reconciliandæ cum Achęis tiæ; hâc tempeſtate atque hoc commu-periculo, jam ante bellum ipſum, viam quæritans. Diceret forte aliquis, fra-os Achæos, non fuiſſe eoſdem, quales o-n agnoſcebantur, atque proinde ex prę-ripto prudentia, hanc qualemcunque caſionem neglexiſſe: at, quid dicit gra-ſſimus Hiſtoricorum Thucydides lib. 3. ſtor. *Aggreſſuros aliquid juvat occaſio, æ cum ſe offert præter opinionem, etiamſi res alioqui minores ſunt, incitat ut pericu-m adeant, præcipue civitates.* Item Liv. . 35. *Rebus in aſperis & tenuibus for-ſima quæque conſilia tutiſſima ſunt, quia in occaſionis momento, cujus prætervo-t opportunitas, cunctatus paulum fueris: quicquam mox omiſſam queraris.* Roma-interim, quibus polypus æque moleſtias n exhibebat atque Achęis, ſibi à Græ-rum rebellione metuentes, antequam
Perſeu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Perſeo bellum indicerent, quam ſolli-
fuerunt, de ſociis, ſpeciatim Achæis, ſuſ-
ctantes lubricam eorundem fidem, co-
firmandis; miſſis duobus Lentulis, ſub
tulo legatorum ad illos, qui quomodo
Achæis noſtris excepti fuerint Liv. l.
42. *his verbis refert:* Lentuli circumeun-
Peloponneſi oppida, quum ſine diſcri-
ne omnes civitates adhortarentur, ut q-
animo, qua fide adjuviſſent Romano-
Philippi primum deinde Antiochi bell-
eodem adverſus Perſea juvarent; frem-
tum in concionibus audiebant: Achęis i-
dignantibus, eodem ſe loco eſſe (qui omn-
à principiis Macedonici belli præſtitiſſe
Romanis, & Macedonum Philippi bel-
hoſtes fuiſſent) quo Meſſenii atque Eli-
qui pro Antiocho hoſte arma adverſus po-
pulum Romanum tuliſſent: ac nuper i-
Achaicum contributi concilium, vel-
prę mium belli, ſe victoribus Achæis trad-
quererentur. *Hactenus Livius.* Ut ve-
laudanda Romanorum prudentia, quo
dubios ſocios tempeſtive per legatos ſu-
firmaverint, ita iterum indignor, quo
Achæi noſtri non aliter torpuerint, atqu-
ſi veterno correpti fuiſſent. Sed exiſti-
mandum eſt, eorum conſilia pro repub-
inita, Romanis prodita fuiſſe à Callicrate
qui ut avertit legatos Perſei auxilia rogan-
tis, ſimulque remittentis ſervos, qui al-
Achæis in Macedoniam fug[illegible]nt; ita pro-
didit

lit quoque prçcipuos patriæ libertatis
utores, atque in his Lycortam & Poly-
um, qui cenſuerant ex re Achæorum
re, ſi bello huic ſe non immiſcerent.
uorum conſilia ut eludi poſſent, accidit
lud, quod verbis ſubſequentibus Polyb.
xcerpt. 73. *per interpretem refert:* per i-
m tempus Aulus Hoſtilius proconſul,
berna cum copiis in Theſſalia habens,
gatos circum civitates Græciæ miſit, C.
opillium & Cn. Octavium: qui Thebas
rimò venerunt; ubi laudatis civibus, hor-
ti eos ſunt, ut in populi Rom. amicitia
anerent. Secundum hæc Peloponneſi
mnes urbes adeunt, & Senatuſconſul-
um, de quo paullo ante ſumus locuti, o-
entantes clementiam humanitatemque
enatus, ubiq; prædicant: ſimul in ſermo-
ibus ſignificationem dabant, notos ſibi
ſſe in ſingulis civitatibus, eos, qui ab ami-
itia Romanorum longius quam par eſſet
ecederent: ſimiliterque illos, qui pronis a-
imis in eam incumberent: eratque omni-
us manifeſtum, non minus offenſæ apud
pſos contrahi, ſi quis lentum ſe prçberet,
uam ſi palam factionis eſſet contrariæ.
Quæ res ſolicitos & anxios pleroſque red-
lebat, quibus dictis factiſve, ſuas rationes
d prçſentem ſtatum ſatis accommodare
oſſent. Enimvero Popilius cæterique
egati, convocato Achaico concilio, accu-
ſaturi Lycortam, Achonem, & Polybium

 dice-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

dicebantur; & probatum, alienos
eſſe à conſiliis populi *R*omani; eosqu
in præſentia quieſcere, non quod, qu
tis & publicæ tranquillitatis ſtudio d
cantur; ſed quia exitus rerum obſerver
& temporum opoitunitatibus imminear
Id tamen facere non ſunt auſi legati;
qui nihil haberent quod dictis viris cu
aliqua ſimilitudine veri objicerent. It
que poſtea quam coactum Ægii conc
lium adiiſſent, benigneque omnes ſal
taſſent, cohortatique eſſent, in Æt
liam trajecerunt. *Hæc Polybius.* Quam v
ro iidem Achæi, ſic proditi, ſic in Co
loquio publico de gradu dejecti, proper
rint ad auxilia, Romanis ſubmittenc
contra Perſeum; patet ex eodem Poly
bio, qui in iiſdem Excerpt. Exc. 78. *ſ*
loquitur: Quo tempore dicebatur Per
ſeus in Theſſaliam cum exercitu ventu
rus & probabili ratione adducti homi
nes credebant, univerſo bello finem im
poſitum iri; viſum Archoni, rebus i
pſis, ſuſpiciones & calumnias in Achæc
collatas, iterum refutare. Idcirco aucto
Achæis fuit, ut decretum facerent, d
expeditione cum univerſæ gentis copii
ſuſcipienda verſus Theſſaliam, ut omne
fortunę periculum una cum Romanis ad
irent. Hoc facto decreto, placuit Acheis
ut conſcribendi curam Archon ſuſcipe
ret, & eorum omnium parandorum

quæ

æ expeditioni eſſent neceſſaria;ad Con-
lem legati ut mitterentur in Theſſa-
m, qui de hoc Achæorum decreto cer-
rem illum facerent: & ab eo diſce-
nt, quando, & quo in loco ipſorum
pias velit Romano exercitui conjunge-
Ac ſtatim decrevêre legatum Poly-
um & alios, ſummoque ſtudio Polybio
andarunt, ut ſi placeat Conſuli mitti
ercitum, reliquos legatos extemplo mit-
ret, id renuntiaturos, ne ſerius, quam
orteret, ad illum copiæ Achaicæ veni-
nt. Interea vero proſpiceret ipſe, ut
aſcunque urbes in tranſitu aditurus eſ-
t exercitus, in iis commeatus haberet,
o ne militibus quicquam deeſſet. his
andatis acceptis, Polybius cæterique
ière. Decreverunt inſuper Achæi lega-
m Telocitum ad Attalum; qui decre-
m ei afferret, quo reſtituti erant Eu-
eni omnes honores. Per idem tempus,
um fama eſſet allata Achęis, celebrata
iſſe in honorem Ptolemęi Regis A-
cleteria, ſicut eſt moris Ægypti Re-
bus, ubi ad legitimam regnandi æta-
m pervenerunt; officii ſui eſſe exiſti-
antes, ut ſuam ob id quod geſtum e-
t lætitiæ ſignificationem darent, le-
atos decreverunt mittere; ad renovan-
am amicitiam, quę genti Achęorum erat
um Ægypti regibus. Statim igitur Alci-
hus & Perſidas ſunt delecti. At Polybius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

nactus Romanos ex Theſſalia progreſſ
& inter Azorſum ac Dolicnem ſtativa
bentes, convenire quidem illos prop
circumſtantia pericula in præſentia or
ſit, certaminum vere omnium quę in M
cedonis ingreſſu habita ſunt, fuit par
ceps. deinde, ubi jam Heracleam uſq
exercitus perveniſſet, opportunum viſu
eſt tempus Imperatoris conveniendi:
pote quum videretur Cos. partem j
maximam ſuſceptæ expeditiones con
ciſſe. Tum igitur ut primum ejus facie
di oppurtunitatem eſt nactus, decretu
Achęorum Q. Marcio tradit, & ſtudiu
Achæorum illi exponit, qui cum univ
ſis ſuis viribus certaminum ac pericul
rum omnium fieri participes decreveri
Ad hæc oſtendit, quomodo ad omnia,
quibus vel ſcripſiſſent, vel aliquod ma
datum dediſſent Romani, toto belli hu
tempore, obſequentes fuiſſent. Marci
eorum voluntate verbis magnificis laud
ta, laboris & impenſæ gratiam Achæis f
cit; quod nihil jam opus eſſet amplius
hoc bellum ſociorum auxiliis. *Hæc itern*
Polybius. Quid ad hæc dicimus? I. Qu
niam ne hoc quidem tempore Achæi, e
conſilio Taciti lib. 2. Hiſt. cap. 5. ſcive
poſitis odiis in medium conſulere, ſibi ſuæqu
reip. acceleraverunt exitium. Interim
quod idem obſervat lib. 14. Ann. cap. 3
conſilia fuerunt *turbata ab occultæ rebelli*

ni

conſciis.* Utinam ab omnibus delibera-
nibus publicis in perpetuum avertan-
r, qui Callicrati ſimiles! 2. Idem hi-
ricus lib. 16. Ann. cap. 8. notat de L.
ano, quod *exitio patrui ad præcavendum
entior fuerit.* At Achæi quibus explora-
erant ambitio & avaritia Romanorum,
quibus ob oculos verſabantur Syro-
m, Macedonum, & Ætolorum exitia,
quidem potuerunt excitari, ut ſibi
æcaverent. Beatum illum, qui cum Si-
apud Tacit. lib. 11. Ann. cap. 26. imo
m ipſo Tacito lib. 3. hiſt. cap. 40. *pe-
ulorum imminentium remedium, ipſa pe-
ula* agnoſcit! At quid dicit Polybius,
ec ſimiliaque exempla conſiderans lib.
. *Quum per eadem, & per eoſdem, cuncti
ortales decipiamur, amentiæ tamen deſinere
n poſſumus.* 3. Interim non poſſum af-
ci ſerio ſenſu miſeriarum, quas Achæi
olidi ſibi accerſiverunt, quia identidem
currit illud Flavii Joſephi lib. 2. de B.I.
b finem *His qui in inproviſa mala incide-
nt, ſupereſt ut digni miſeratione videantur:
i vero in apertum & jam ante cognitum
ſcrimen ſe injecerint, etiam opprobrium &
crepationem merentur.* Cui geminum il-
d Tertulliani ex carm. ad Senat.

---- ne forte bis unum
Incurrant lapſum: quia vere dicitur illud:
Qui pedis offenſi lapidem vitare ſecundo

Neſcit,

Neſcit, & incautus iterum vexaverit art
Imputet ipſe ſibi, nec caſibus imputet ullis

4. Quod Q. Marcius ſuſpectorum Achæo auxilia non admiſerit, imputarim ſumm illius prudentiæ. Nam auxilia non ſunt a vocanda, niſi cum cautione illa T. Li lib. 35. *ne ita externis credant auxiliis, ut n plus ſui roboris, ſuarumque proprie virium caſtris habeant.* Aliter ſi fiat, pejus vict ribus, quam victis accidet, ut Sequani qui contra Æduos ſibi in ſubſidia Germ nos mercede accerſiverat. Hinc Cęſ. lib. B. G. *Belgis inter conjurandi cauſas, quod Germanos diutius in Gallia verſari nolu rant, ita populi R. exercitum hiemare atq inveteraſcere in Gallia moleſte ferebant.* N tus apologus de cervo & equo apud Ar ſtotelem lib. 2. Rhetor. cap. 10. ex Ste chori ad Himærenſes oratione, verſibus a Horatio celebratus lib. 1. epiſt. 10. *Ce vus equum pugna melior communibus herbis &c.*

CAPUT XVII.

Confecto per Romanos bello cum Perſeo, Achæ fidam licet Romanis operam dediſſent, Callicrate domeſtico proditore accuſati fue runt, quòd Perſea juviſſent. Accuſati Ro mæ cauſſam dicere debuerunt.

CONfecto per Romanos Macedonico bel lo, tempeſtas vehementior incubi

Achæis,

chæis, dolo præſertim illius Siſyphi, jus jam antea ſæpius meminimus, ſive llicratis, qui, ut omnes eos, qui pro pa- a libertate ſtabant, perdere poſſet, fin- t, eos occultis non tam votis, quam au- liis quoque, juviſſe Perſeum: quod quo- am præ aliis quam diſtincte retulit Pau- nias in Achaicis, operæ pretium fuerit m audire, *ſic per interpretem loquentem:* um Romani Perſeum, totumque ejus gnum in poteſtatem redegiſſent, miſſi à omano Senatu ſunt decem legati ad Ma- doniæ res, uti in rem ſuam foret maxi- e, ordinandas. Eos omni obſequii, & ad ſentationem appoſitæ orationis genere llicrates circumvenire aggreſſus, ex il- s etiam unum ad juſtitiam tuendam mi- me propenſum, in conſilium produxit. frequentiſſimo Achæorum conventu iminoſe queri cœpit, à potentioribus ecunia & aliis ſtudiorum ſignificationi- us contra Romanos Perſeum adjutum: oſtulare ut capitalis rei damnarentur: ſe amnatos demum ſuo quenque nomine dicaturum. Id enimvero periniquum u- iverſæ concioni videri; contendere, ut uos diceret Perſeo faviſſe, palam nomi- aret: jus omnino non eſſe quenquam ondemnari, cujus nondum eſſet nomen elatum. Ibi Romanus, cum ab omnibus us poſtulatio coargueretur, ex compoſi- nominare non dubitavit omnes, qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

aut prętores Achęorum exercitus dux
ſent;& omnes affirmare eam noxam co
miſiſſe, quod ſcilicet Perſei partes fov
ſent. Hęc ille, à Callicrate ſubornat
Tunc Xenon non minimæ inter Acha
autoritatis vir: Quod ad hoc (inqu
crimen attinet, ipſe etiam Acha
rum rei prętui: ſed neque ulla unqu
Romanos in re læſi, neque ulla mihi
mnino fuit cum Perſeo amicitia: atq
hujus quidem crimines, vel in Achæoru
conventu, vel in ipſo Romanorum Ser
tu non dubitarim judicium ſuſtiner
Hoc à Xenone dictum, ex ignorant
conſcientia fidenter, arripuit Roman
tanquam accommodatum fraudi ſuæ co
ſilium. quare quoſcunque in prodition
crimen Callicrates vocarat, eos omn
Romam ad cauſam dicendam mitti imp
rat. *Hæc Pauſanias.* Ex quibus brevit
ſequentia obſervamus. 1. Alias *libert*
unius, *aliorum ſilentium rumpere ſolet*,
Tacit. lib. 6. Ann. cap. 9. loquitur:
hic, libertatis patrię memor Xenon, ſol
loquitur, & ab omnibus aliis deſtituitu
qui ſi pariter in Callicratem cum Xenon
inſurrexiſſent, ut interceſſerant capita
ſententiæ, ruborem pariter legatis Roma
norum incuſſiſſent. Certe apud Tacitur
lib. 14. Ann. cap. 49. tempore æque pe
riculoſo, unius *Thraſea libertas ſervitium*
aliorum rupit. 2. Quid poſſint delatores
hin

c diſcamus? Vere Tacit. lib. 4. Ann. *atores genus hominum publico exitio re-um, & pœnis quidem nunquam ſatis coër-m.* Eleganter Lautrecus, ſapiens ille lus, apud Arnold. Ferron. lib. 5. hiſt. *iciſſe*, inquit, *videor à majoribus, quo vius ſit crimen, id quod oſtenditur eſſe um, hoc majorem ab eo fieri injuriam qui ingat. Paratus eſt enim gravitate crimi-ita occupare animos ejus qui audiit, ut cilis aditus defenſioni relinquatur.* Quid o acciderit bonis Achæis Romam de-ratis, deinceps docet Pauſanias, *loco o ſic loquens:* At Romani tunc Achęo-n quencunque, cujus modo nomen licrates detuliſſet, nocentem innocen-nve, Romam edicto ſuo deduci impe-unt. Fuerunt qui deducti ſunt, plures quam mille: quos Senatus, quaſi A-eorum prejudicio damnatos, in publi-cuſtodias per Hetruriæ oppida diviſe-nt. Alios deinde ſuper alios, ab Achæis ſſos legatos deprecatores, nihili omni-fecerunt. Poſt ſeptimum ac decimum num annum, tercentos ferme viros, at-e eo etiam pauciores, qui ex omni A-eorum numero reliqui erant in Italia, uſtodiis dimiſerunt, ſatis jam eos pœ-rum dediſſe rati. At eos qui effugere nati ſunt, vel ex ipſo itinere, antequam omam perducerentur, vel ex iis in quas egati fuerant urbibus, à fuga retractos,

nulla

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

nulla accepta excuſatione, capitali ſup-
cio affecerunt. *Hæc iterum Pauſanias.*
que ſic viris patriæ amantibus, quibus
munimentis & columnis reſp. nititur,
hauſta Achaia, proditoribus relicta eſt
portuno tempore ceſſura Romanis, que
admodum infra liquebit. Qui defenſo
libertatis reip. eripit, eam inſidiis q
rumcunque exponit. Facit huc quod l
bet Plutarchus in vita Demoſthenis:
léxander (inquit) *Athenas miſit, qui dec*
ſibi oratores dedi juberent. Cum quidem f
bulam de ovibus canes lupis dedentibus re
rens Demoſthenes, ſe & reliquos oratores c
nibus pro populo propugnantibus compara
Alexandrum autem Macedonem lupum ſo
tarium appellavit. Addidit etiam hoc, Que
admodum videmus mercatores in macello ſp
cimen tritici circumferentes, paucis granis
niverſum vendere: ſic vos non intelligitis pa
cis nobis dedendis vos omnes dedere.

CAPUT XVIII.

Aſtu Callicratis Romanis ſtudentis, Ach
violant fedus quod cum Ægypti regibus &
Rhodiis hactenus coluerant, quibus neque
auxilia, ut oportebat, miſerunt.

QUi in Achaia remanſerant, interim
non omnia, ſaltem aliqua pro libe
tate experiri voluerunt, *more anguium, q*
obtrito capite, poſtremum cauda minantur, u
Florus loquitur lib. 3. cap. 5. ſed præpe
di

i fuerunt per unum Callicratem, cujus
ra denegata non minus fuerunt Ægyp-
egibus, quam Rhodiis auxilia: adeoque
tis federibus labefactata reſpublica. De
arte Callicratis agit Polybius excerpt.
g. 89. & 91. fuit autem longa delibera-
circa negotium Ægyptiacum: Lycorta
n ſuis cenſente; Ægypti regibus auxilia
mittenda: Callicrate vero pertendente;
gatos oportere mitti ad pacem inter Re-
& Antiochum faciendam. Sed cum hic
eret ſe non poſſe perrumpere, numero
valente Lycorta, fecit illud, quod Ex-
pt. 91. his verbis *per interpretem refert*
ybius: Perſtiterunt aliquandiu Andro-
as & Callicrates in ſuſcepta ſententia;
denda, de pace inter Reges facienda: ſed
m ipſis nemo ſe adjungeret, aſtu ad-
ſarios aggrediuntur. Inductus eſt enim
heatrum recta ab itinere, tabellarius li-
s Q. Marcii afferens: quibus Achæos
tabatur, ut Romanorum voluntatem
ti, conciliare in vicem Reges cona-
ur. Nam & Senatus legationem miſe-
cujus princeps erat Nemeſius ad paci-
ndum inter Reges. Hoc verò aliud ni-
rat, niſi prætextus quidam. Titus e-
quum eos conciliare non potuiſſet, re
tus infecta, Romam redierat. Tum
bius, reſpectu Marcii, contradicere
olæ nolens, publicarum rerum cura
dminiſtratione ſe abdicavit. atque ita

K evenit,

evenit, ut auxiliorum, quæ petebant, ſ
Reges exciderent. Decretum igitur ab
chæis factum eſt, demittendis legatis, qu
pace agerent. ea legatio mandata eſt Arch
Ægiratæ, Arceſilao & Ariſtoni Megalo
litanis. Legati vero Ptolomæi, ſpe auxi
rum amiſſa, epiſtolam Regum, quam p
tam habebant, magiſtratibus tradideru
quibus petebant ab Achæis, ut ad bell
quod ſuſtinebant, Lycortam & Polybi
ſibi mitterent. *Hæc eo loco Polybius.* Hin
obſervemus, quod qui genti alicui pr
rare volunt exitium, non poſſint hoc c
modiori ratione agere, quam ei ſuader
reſiliat à fœderibus, quæ cum vicinis
rebuſpublicis, ſive regibus iniit: negl
enim, quod hac ratione multum vir
& auxiliorum ſubducatur, amplius f
fragi, præterquam quod ſuo tempore u
rem experientur Deum, hoc lucrantu
nemo illis in poſterum credere aut fi
velit. Certe Romani, exploratum hab
tes, quod Achæi, fedus Macedonicum,
gyptiacum, & Rhodium violaſſent,
rum aut nihil fidei iis habuerunt. A
balem Pœnum, qui toties violavera
dera cum aliis inita, admiſit quidem I
Antiochus, ſed voluit *expertem eſſe*
conſilii, imo *veluti hoſtem proditoremq; ſ*
odiſſe cœpit, ut lib. 31. cap. 4. Juſtinus
quitur. 2. Callicrates homo aſtutus, c
modo quis in deliberatione poſſit eſſe

pe

rior, ſuo exemplo docet. Cui proroga-
r tempus, ejus ſententia vincit, etiam-
pro tempore nullos ſuffragatores ha-
at. *Tempus* ſiquidem, ſecundum Plu-
chum in Pericle, *omnium conſiliariorum*
optimum; atque, ut idem teſtis in Ser-
io; idem illud *omnem ſuperat, exſcin-*
que potentiam. 3. Idem Callicrates, quo
ſſet voti reddi compos, Concilio me-
m à Romanis incuſſit, ſimulque trium-
avit. Ita verum, quod dicit Procop.
. 2. de B. Perſ. *Timor mentem agens at-*
itam, non ſinit utiliora decernere. Inte-
n obſervent conſiliarii; immo qui Pa-
æ patres habentur, id, quod monet
utarch. in Comp Niciæ & Craſſi: *Ni-*
in republ. timiditas viri ad omnem ſtre-
um expaveſcentis, nihil audentis, peſſimis-
ſeſe ſubmittentis, graviſſimas meretur re-
henſiones. Ut enim dicit prudentiſſimus
icciardinus lib. 1. Hiſt. *Non minus ad*
eraria conſilia timidus deſperatione, quam
erarius ſua temeritate convertitur. 4. Sed,
Polybius recte fecit, quod hoc tempo-
articulo, quo efflagitabat ejus conſilium
m maxime reſpub. ſe eidem ſubduxerit?
ſalva alias eſſe queat res communis, li-
Conſiliario redire ad vitam privatam,
bi non niſi difficultates privatim, ab
illove creandas videat: quomodo te-
Pate c. lib. 2. M. Agrippa *ſub ſpecie mi-*
eriorum principalium profectus in Aſiam,

ob tacitas, ut fama loquebatur, cum Marc
offenſiones, præſenti tempori ſe ſubduxit. Al
ſi laboret patriæ ſalus, haut magis aliq
ex Patribus, ſe ſubducere poteſt, atq
nauclerus oborta tempeſtate: Hic, ſi vecto
res in tali temporis articulo deſerat, p
curat iis exitium; ille vero, in tanta vi
rum prudentum atq; & fortium egeſta
& tanta improborum multitudine, ſi n
quidem detrimentum rei communi ac
leret, minimum indignis, harpyis, & p
ditoribus eandem dilacerandam tradit, a
ut ut videatur conſuluiſſe, communi i
plicabitur exitio, quod ſi in ſtatione ma
ſiſſet, ex parte ſaltem avertere potuiſſet.

CAPUT XIX.

Amplius, dolo Romanorum Ætoli à fœd
Achæorum ſeducti ſunt, ipſique Achæi i
pliciti bello, quod Athenienſibus cum O
piis intercedebat. De Certamine Callicr
& Menalcidæ.

PEr idem quoque tempus, Ætoli arti
Romanorum ab Unione ſunt ſejunc
ipſiq; Achæi bello non neceſſario immi
ti, quod intercedebat Athenienſibus cu
Oropiis: quod quia præ aliis diſtincte
tulit Pauſanias in Achaicis, *lubet ejus ver*
exhibere: Miſerunt, *inquit,* Romani ad
rimendas inter Lacedæmonios & Argiv
de finibus controverſias, ſenatorium
rum Sulpicium Gallum; qui multa &

it & fecit inſolenter, & plane utramque
vitatem ludibrio habuit. namque rerum
ſtarum gloria aliquando floruerant, quę-
ue de agrorum finibus magno & diuti-
 bello certaverant, eas tunc dignas non
tavit, quarum cauſam cognoſceret,
m & Philippum antea Amyntæ filium
ſceptatorem habuiſſet: ſed eam Gallus
tam cognitionem ad Callicratem impu-
ſſimum hominem, cunctæque Græciæ
fenſiſſimum, rejecit. Præterea cum Æ-
li è Pleurone ad eum venientes, ſejungi
ab Achæorum concilio poſtulaſſent, eis
rmiſit ut ſuis propriis auſpiciis legatos
omam mitterent. Eſt vero Senatus auto-
ate eorum ab Achæis defectio compro-
ta; & Sulpicio mandatum, ut quam poſ-
 plurimas civitates ab Achæorum con-
ntu disjungeret: quod ille impigre effe-
m reddidit. Interea cum Athenienſes e-
ſtate potius, quam libera voluntate im-
lſi, ſociam civitatem Oropum diripuiſ-
nt, nempe qui Macedonico bello rebus
ciſis, Græcorum jam prope omnium
ent egentiſſimi; Rom. Senatum Oro-
 appellarunt. qui cum injuriam factam
is cenſuiſſet, Sicyonios juſſit ab Athe-
enſibus multam petere, quanti ſcilicet
atam Oropiis injuriam ipſi æſtimaſſent.
cyonii, cum diem judicii non obiiſ-
nt Athenienſes, multam illis talentum
ingentorum irrogarunt. Recuſantes

eam pendere Athenienſes, ad Senatum
provocarunt; cujus decreto omnis ea mu
ta ad C. duntaxat talenta redacta eſt: qu
ipſum etiam non eſt perſolutum. quin
ropios cum promiſſis, tum munerib. c
linitos adduxerunt Athenienſes, ut ob
dibus datis prȩſidium intra oppidum ac
perent; ea tamen lege, ut ſi novæ factȩ
ſent ab Athenienſibus injuriæ, & præ
dium quod impoſuiſſent ultro deducere
& obſides redderent. Non ita multo p
à præſidiariis in oppidanos injuriæ fact
quo circa legatis expoſtulatum Athen
miſſis, contendebant Oropii ut ex pac
convento, & præſidium deduceretur,
obſides redderentur. Verum non eſſe p
blicas illas populi injurias Athenienſes
ſponderunt, ſed paucorum qui in præ
dio eo fuiſſent; & illos, quam comm
ruiſſent pœnam, ſuſcepturos. At Oro
Achæorum auxilium implorarunt. qu
cum illi ferendum non cenſerent, ami
tiam, quæ ſibi cum Athenienſib. interc
debat, veriti, Menalcidæ homini Spart
no quidem, ſed qui tunc copiis Achæ
rum imperabat, x. talenta ſe daturos p
licentur ſi Achæorum ſibi auxilium pr
ſto ut eſſet, effeciſſet Menalcidas cum i
telligeret magnas eſſe, propter Roman
rum amicitiam, inter Achæos Callicra
opes, cum illo æqua parte precium co
municat. Porro conjunctis ſtudiis ef

ciun

ſunt ut Oropiis adverſus Athenienſes au-
xilium decernatur. Id cum reſciſſent A-
thenienſes, quanta maximè potuerunt ce-
leritate, Oropium adorti, prædæ ſuperio-
ris reliquiis, ſi quę forte ſupererant, aſpor-
tatis, præſidium deducunt. Achęis, cum ſe-
rius quam oportuerat auxilium miſiſſent,
perſuadent Menalcidas & Callicrates, ut
Atticam terram hoſtiliter invadant: verum
cum & ex aliis Græciæ partibus, & è La-
cedæmone ad hoſtem repellendum auxilia
convenisſent; exercitum Achæi tum do-
mum reduxerunt. Ab Oropiis certe, etſi
nulla ex parte ad eorum ſalutem quicquam
profecerat Achæorum ſocietas, promiſſum
tamen Menalcidas precium exigit. Quo il-
le accepto, alienum omnino rationib. ſuis
putavit, quæſtus participem Callicratem
facere. quare hominem primum expecta-
tionibus eludere, mox dolo circumvenire;
poſtremo aperte etiam fraudare. *Hæc Pau-
ſanias.* Ex iis ſequentia obſervemus. I.
Quemadmodum Callicrates, bipedum peſ-
ſimus & ſacerrimus, acceptiſſimus fuit
Romanis; ita inſidiatoribus alicujus reip.
illi in ea, præ cæteris chari eſſe conſue-
verunt, quorum fides venalis eſt, quique
neſcii ruinæ, quam ſibi per patriæ interi-
tum ſtruunt, hoc ſolum agunt, ut fim-
brias ſuæ potentiæ dilatent, unctioribus-
que fortunis affluant. His ipſis quoque a-
lii in delitiis non ſunt, quam eorundem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ſcelerum aut conſortes aut capaces, ju
illud Juvenal. ſat. 3.

Charus erit Verri, qui Verrē tempore, quo v
Accuſare poteſt.

II. Verum illud Liv. lib. 39. de iis q ſtant pro reip. libertate: *Major eorum pud ſuos, quam exteros gratia.* III. In ſceleratos facile convenire non ſolum p vatim, ſed publice quoque, patet ex C licrate & Menalcida, qui licet occul odii ſtimulis ſeſe invicem fodicarent, pr dæ tamen pariter inhiantes patriam libe tatem prodere non dubitarunt. Uterq autem probitate ficta & ſpecie juſtitia antea authoritatem ſibi quæſiverat int cives & ſocios. Adeo verum eſt, *quod d cit Lactant. lib. 6. Divin. Inſt. cap. 6.* Qu dam probitate ficta viam ſibi ad potentia muniunt, faciuntque multa, quæ bon viri ſolent; eo quidem promtius, quo fallendi gratia faciunt. Utinam tam faci le eſſet præſtare, quam ſimulare bonita tem! Sed ii cum eſſe cœperint ſui pro poſiti ac voti compotes, tum vero ſimu latione depoſita mores ſuos detegunt, ra piunt omnia, vexant, eosque ipſos bo nos, quorum cauſam ſuſceperant, ſe quuntur, & gradus per quos aſcenderunt amputant, nequis illos contra ipſos poſſi imitari. *Hæc ille. Sic Marius in Jugurthino* Scio ego, Quirites, plerosque non iiſdem

artibu

tibus imperium à vobis petere, & poſt-
iam adepti ſunt, gerere; primo indu-
rios, ſupplices, modicos eſſe, dein per
naviam & ſuperbiam ætatem agere. *Ita*
ſarius. Denique Senec. Epiſt. 42. At odit
s, qui ſubita & magna potentia impo-
nter utuntur. Idem faciet, cum idem
terit. Multorum, quia imbecilla ſunt,
ent vitia: non minus auſura, cum il-
vires ſuæ placuerint, quam illa quę
n felicitas aperuit: inſtrumenta illis
plicandę nequitię deſunt. Sic tuto ſer-
ns etiam peſtifera tractatur, dum riget
gore. Non deſunt tunc illi venena, ſed
rpent. Multorum crudelitas, & ambi-
, & luxuria, ut paria peſſimis audeat,
rtunæ favore deficitur. Eadem velle eos
gnoſces; da poſſe quantum volunt. *Ha-*
nus Senec. 4. Deploranda illa reſp. in
a proditoribus, nec non peculatus &
petundarum reis, paratum eſt patroci-
um, per eos, qui iiſdem deformati ſunt
gitiis. Menalcidas, Diæo offerendo ra-
nę partem, evadit. Verres dum Romæ
culam prędam diſtribuit, Ciceronis ful-
ina eludit. Quid vero procurat hęc im-
nitas? *illecebram peccandi*, ut prudenter
cero diſſerit Orat. pro Milone.

CAPUT XX.

Diæus ut eximi poſſet judicio, Achæos cum La-
cedæmoniis commiſit: inde Romam legati m
ſi fuerunt ab utriſque. Oreſtes nomine Ron
norum cum dixiſſet, Lacedæmonios ab Ach
ſejungendos eſſe, Achæi, omnes, qui ex La
dæmoniis aderant, in carcerem conjeceru
atque ex conſilio Critolai non modo Lace
moniis, ſed & Romanis bellum indixeru

Menalcidas pro tempore quidem ſe li
raverat; at in luto hęrebat quam p
fundè Diæus, qui, quo eximi poſſet, eti
eo ſeculo gnarus fuit artium, pręſenti æ
te exerceri ſolitarum, quarum ſumma
quentibus verbis loco dicto *comprehenſa*
à Pauſania: Ea res cum Diæo publice
privatim, magno eſſet probro, homo va
avertendæ invidiæ cauſa ad majorum n
gotiorum cogitationes, & ſecundarum r
rum ſpem, Achæorum animos erigit. L
cedæmonii ſuas de finibus agrorum co
troverſias ad Rom. Senatum detulerant
Senatus omnia omnium rerum, præte
quam capitis, judicia, ad Achæorum co
ventum rejecerat. At Dięus gratioſo me
dacio multitudinis animos mulcens, ju
cio Achæorum, capitis etiam crimina pe
miſſa comminiſcitur. Et Achæi quide
cum ei fidem habuiſſent, de Spartanoru
capitalibus cauſis, judicia facere aggre
ſunt. Recuſabant Lacedæmonii, & me

dac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

i Diæum arguentes , rurſus Rom. Se-
um ea de re ſe per legatos conſulturos
bant. At Achæi, hoc ipſum arripere, &
rimen vocare , cum dicerent , earum
ium quæ ſecum facerent , nullam o-
ino ſui eſſe juris , aut poſſe earum ali-
m privatim ſine publico univerſi con-
decreto Romam legatos mittere. Ex
concertationibus belli cauſæ inter A-
os & Lacedæmonios extitere. Satis in-
igebant Spartani, multo ſe eſſe Achæis
bus inferiores. quare dimiſſis per ur-
, quæ Achaicæ ditionis erant, ad ipſum
am Diæum privatim legatis , bellum
recabantur. A Civitatibus reſponſum
ere , cum jam prætor ſuus, ut juventu-
n armatam educerent , denunciaret , o-
rtere ſe dicto audientes eſſe : Prætor ipſe
ęus non Spartę ajebat ſe, ſed iis qui ejus
itatis otium turbarent , bellum illatu-
n. Ac rogante ſenatu quotnam eſſe pu-
et otii & tranquillitatis hoſtes, optima-
n ille viginti quatuor nomina edidit. In
rerum trepidatione probata eſt Agaſiſ-
nis ſententia, hominis clari etiam prius
honorati , ſed ad cujus laudes ex hoc
o civibus ſuis dato conſilio, magnus ac-
ſit cumulus. Perſuaſit illis ipſis primo-
us , quos Diæus Achæis dedi poſtula-
, ut voluntario exilio, belli in patriam
am conflati incendium reſtringuerent :
urum enim ut, ſi Romam confugerent,

primo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

primo quoque tempore à Romanis re tuerentur. Cum itaque exilii cauſa ſo vertiſſent, abſentes capitis à Spartanis mnati ſunt. *Hæc iterum Pauſanias.* N mus hinc 1. quod facillime commove multitudo, ſi ei objiciatur aut ſpes libe tis, aut perſuadeatur, libertatis poſſeſ nem plene non concedi. Diæus non c citaſſet Achæos in Lacedæmonios, ne bellum hoc civile in ſuum commod convertiſſet; niſi vulgo perſuaſiſſet, ini cum nomine Achaico actum iri, ſi ei r permittantur judicia capitalia. Adeo rum illud Taciti lib. 16. Ann. cap. 22. *imperium evertant, libertatem præferunt perverterint, ipſam aggredientur.* & iter lib. 4. Hiſt. cap. 78: ſic diſſerit Cereali *Eadem ſemper cauſſa Germanis tranſcende di in Gallias, libido, atque avaritia, & m tandæ ſedis amor: ut relictis paludibus & ſo tudinibus ſuis fæcundiſſimum hoc ſolum, v que ipſos poſſiderent. Cæterum libertas & ſp cioſa nomina prætexuntur. nec quiſquam al num ſervitium & dominationem ſibi concup vit, ut non eadem iſta vocabula obſervaret.* Multi civile bellum amant cum Diæo, q ſcelerum impunitate gaudere poſſint. In illud Egeſippi lib. 4. cap. 7. *Ideo ad bell proſiliunt, ne in judicium vocentur: in bello nim contentus furor eſt, in pace veritatis ex minatio.* 3. Agaſiſthenis hæc media ſente tia, quanquam probata fuit ab iis, à quib

pericu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

culum grandius averti videbatur; non
en per omnia oportuna fuit. Siquidem
xules, poſtea incentores belli fuerunt,
d Romani Achæis moverunt. Notum
m ex Plutarcho, quantum mali Romæ
ię ſuę procurarit unus Coriolanus exul.
& majores noſtri cum è ſuo exularent
gio, Philippo II. Hiſpaniarum Regi bel-
machinati ſunt. Poſtea contigit à par-
chæorum Diæum & Callicratem (qui
en Rhodi poſt paulo morte ſua defun-
s eſt) à parte vero Lacedæmoniorum
nalcidam Legatos deſtinari Romam,
quaſi cauſæ componi & lites dirimi
ſent; ſed Menalcidas, mortuo ſuo Cal-
ate, cum deſperaret ſe conficere poſſe,
e animo deſtinarat, *epoto veneno* (ut lo-
tur Pauſanias) *mortem ſibi conſcivit.* In-
a ſupervenerunt ab Urbe legati, quo-
n caput erat Oreſtes, contigeruntque,
ę ſubſequentibus verbis *narrat l.d. Pau-*
ias: Corinthum (*inquit*) cum magi-
tus Achaiæ civitatum ſingularum ve-
ſent. Et in primis Diæus, Oreſtes re-
nciavit Senatum cenſere, neque La-
æmonios, neque Corinthum ipſam
hæis contribuere ſe debere: Argos prę-
ea: Heracleam quæ ad OEtam eſt,
chomenios Arcadici nominis, ab A-
æorum concilio ſe jungendos. Neque
m his eſſe populis ullam cum Achæis
gnationem; & eas civitates cœpiſſe
cum

cum illis ſecius facere. Hæc dum Or
exponeret, Achaici magiſtratus priu
tiam quam ille peroraret, è diverſ
Oreſtis exiverant, & convocarunt r
ad concionem multitudinem. Ea co
ta Romani ſenatus ſententia, repent
Spartanos eos qui forte Corinthi era
impetum fecit; omneſque quos vel
tonſura, vel ex calcatu, & reliquo
ſtitu Lacedæmonios eſſe vel agnoſceba
vel ſuſpicabantur, ſpoliavit: quin eo
tiam qui ſe fugientes in diverſorium
reſtę recepiſſent, ut inde extractos v
larunt. Legati furorem illum compe
re conati, monere identidem & que
ab ipſis prioribus injuria ſe & contun
lia laceſſitos. Paucis poſt diebus Lace
monii omnes, qui deprehenſi captiv
fuerant, in carcerem ab Achæis conjec
dimiſſis iis quos non eſſe Laconici n
minis conſtitiſſet. Miſſi deinde Rom
& alii primores, & Theridas legatio
princeps. Ii cum in via aliis legatis,
Romanis, eadem de cauſa poſt illam
reſtis legationem miſſis, obvii facti
ſent, pedem retulerunt. Jam Dięus im
perii ſui tempus expleverat, ei ſucceſſ
rat Critolaus. Huic acris & in conſider
ta inceſſerat cupiditas cum Romanis be
landi. Quocirca cum novi jam adeſſe
à Romanis miſſi arbitri occurrit illis qu
dem ad Tegeam Arcadię urbem. Ne v

in publico Achæorum concilio man-
a exponerent, arte cavit. Nam legatis
idem audientibus edici concilium juſ-
: clam vero per literas conſiliariis de-
nciavit, concilii diem ne obirent. Con-
ntu in diem dictam fruſtra expectato, ſe
ane eluſos Romani intellexerunt, præ-
tim vero cum aliud Critolaus juberet,
atos certum & ſtatum concilium in
enſem ſextum expectare, neque enim
s eſſe agendi ſibi ajebat, de rebus publi-
s alibi, quam in concilio. Legati igitur
m eluſos ſe cognoviſſent, domum redie-
nt. Critolaus, edicto Corinthum con-
lio, Achæis pro concione perſuadet,
artanis bellum inferant, atque ut aper-
contra Romanos arma capiant. *Hæc ite-
m Pauſanias.* Ratione Menalcidæ note-
us hic 1. homines ſceleratos, ſi pœnam
agitiis eorum debitam, alii non infli-
ant, eam ſibi ipſis infligere: quod non
m demum faciunt; quando cum Me-
alcida, in ſemet manus convertunt, ſed
mulac delinquunt. Eleganter Senec. ep.
7. *Maximum ſcelerum ſupplicium in ipſis*
t. Erras ſi illa ad carnificem ſeu carcerem
iffers. Statim puniuntur dum facta ſunt,
mo dum fiunt. Itaque, quiſquis es

Patiare potius ipſe, quam facias ſcelus,
Senec. Thebaide.

. Unius Critolai temeritas, quæ non in-
com-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

commoda Achæis procuravit? Homo l
gloriam è bello dum venatur, remp. & c
mum ſuã perdidit. Tu, qui ſapis, illud Th
l. 1. cogita: *Quicquid præter opinionem even*
re poteſt, priuſquam bellum ingrediare, cogi
Videtur vero Critolaus bellum optaſſe, n
ut patriam liberaret, ſed ut poſſet, rebus A
chæorum turbatis, facilius dominari. Na
ut vere Tac. l. 1. Hiſt. c. 54. *Facilior inter m*
los conſenſus ad bellum, quam in pace ad co
cordiam. rationem reddit l. 4. Hi. c. 1. *In tu*
bas & diſcordias peſſimo cuiq; plurima vis, pa
& quies bonis artibus indigent. Extimulav
quoq; eum glorię cupido, juxta illud Cic.
2. Off. *Multi bella quæſiverunt propter glori*
cupiditatem. Poſſumus convenienter quoq
ei applicare, illud Dionis Caſſii ex lib. 45
Semper poſteriores priorũ conatus excedere cu
piunt, ac ſimilia priorum facinoribus facinora
vilia jam, propter quod jã antea viſa ſunt, eſſ
cenſent: inaudita autem tanquam ſola ipſis di
gna, propter novitatem ſibi proponunt. Nullu
ex priorib. Pretorib. Acheis bello auſus fue
rat laceſſere Romanos, hũc Critolaũ ſi exci
pias, ambitioſum & belli inexpertũ virum

CAPUT XXI.

Achæi Corinthi congregati indignis modis le-
gatos à Romanis miſſos excipiunt, atque,
incentore Critolao, his bellum moliuntur.

UT vero liqueat, quam ſtolidum unius
hominis conſilium, præſumpta victo-
ria excæcati, atq; per artes quaſdam edocti

plebem

ebem effaſcinare, univerſæ genti ſtruere
ſſit exitium, Critolaum prӕludentẽ ex-
lio Achæorum hic exhibebimus, *de quo*
ec. ult. ita per interpretem Polybius: Critolaus
itates omnes per hiemem circumiens,
pulum ubique in concionem vocare: in
eciem quidem, ut quæ acta cum Lace-
emoniis eſſent, & cum aliis qui Tegeam
nvenerant, exponeret: re autem vera, ut
omanos accuſaret, omnia illorum dicta
deterius interpretans qua ratione effi-
ebat, ut vulgi turba promiſcua inimici-
s atque odium ingens Romani nominis
nciperet. Simul cum magiſtratibus egit,
exigendi nomina jus nulli eſſet, neve
centem ſequi ęris alieni gratia neceſſe
ſet, ad belli finem uſque debitorum ſo-
tione dilata. His artibus delinitæ ple-
s, quicquid ille diceret, pro certo habe-
quicquid imperet, velle exſequi. Quip-
multitudo futuri improvida, pręſen-
ejus beneficio, & commodo, quod in-
capiebat ineſcabatur. Q. Cæcilius Ma-
doniæ Pręſes cognito quam pravis con-
iis, & quam perturbatè res in Pelopon-
ſo adminiſtrareneur, Cn. Papirium &
pionem Africanum juniorem legatos
iſit; & una cum his Aulum Gabinium
C. Fannium. Hi quum Achęorum con-
ium Corinthi celebraretur, forte & ipſi
dem tempore illuc adveniunt: pro-
ſtique ad populum, ſingulari huma-

 nitate

nitate conditos ſermones habent: iis pl
geminos quibus ante Sextus fuerat uſ
ſummo ſtudio impedire contendentes,
Achæi vel propter diſcordias, quę illis c
Lacedęmoniis, vel propter alienatam m
tem à populi Romani amicitia, odium
lius penitus ſuſciperent. Hæc turbæ qu
audirent, continere ſe nequiverunt:
legatos ſubſannantes cum tumultu ac
more concione ejecerunt. tanta enim
minum in officinis degere aſſuetorum,
ſordidas artes exercentium multitudo c
venerat, quanta vix temere alias, & qu
omnes tunc civitates, ſtultitia quaſi po
lari quadam tenerentur; Corinthior
tamen præ cæteris publica extitit am
tia inſignita. Pauci quidam fuêre, q
bus legatorum oratio adprime placebat
Critolaus occaſionem nactus qualem
mè poterat optare, concionem etiam
riter ſecum furentem, & alienatam m
te, adverſus magiſtratus cœpit inſur
re, eos quoque irridens, qui à ſe in R
diffidebant: tum autem Romanos le
tos licenter appellabat, & amicos quid
velle ſe habere Romanos dicebat. ſin
minos ſibi ipſe acciviſſet, nunquam in
acquieturum. hortari denique Achæ
ac dicere, ſi viri eſſent, ſocios non de
turos: ſin autem ſemiviri, dominos. m
ta item alia in eam ſententiam proprii
cri cauſſa jactans, & ad fallendum co

mi

iniſcens, hominum fæcem commove-
at, atque concitabat. Quinetiam ex di-
is factisque ſuis intelligi volebat, non
merè hæc ſe moliri; verum & Regum
onnullos, & quaſdam etiam Reſpub.
onſpirare ſecum in eodem propoſito. &
uum reprehendere ipſum Senatus vellet,
ne ejuſmodi ſermones haberet impedi-
, manu militari ſuccinctus, ad vim fa-
endam ſe comparabat; jubens magiſtra-
um ut accederet, appropinquaret ſibi,
deret aliquis vel chlamydem ſuam at-
ngere. Poſtremò dixit, quum perdiu ſe
ontinuiſſet, ægre temperare jam ſibi non
oſſe, quo minus animi ſui ſententiam
periret: debere Achæos, non tam de La-
edæmoniis aut Romanis ſollicitos eſſe,
uam de civibus qui cum hoſtibus face-
ent. eſſe enim nonnullos, qui Romanis
Lacedæmoniis magis quam ſuæ Reip.
veant. ejus vero certo certius argumen-
um eſſe dicebat, quod Evagoras Ægien-
s, & Strategius Trithæenſis omnia quę
rcano dicerentur, in conventibus magi-
ratuum, Gnęo renuntiarent. Strategio
erò, locutum quidem ſe cum Roma-
is fatente, & poſt hac etiam locuturum
onfirmante; utpote qui amici ac ſocii
entis Achęorum eſſent; ſed renunciaſ-
e quicquam illis eorum quę in conven-
bus magiſtratuum eſſent dicta, cum ju-
ejurando pauci fuêre qui fidem illius

 verbis

verbis haberent; plures proni auribus c
lumnias admiſerunt. Critolaus vero cr
minatione iſtorum multitudine concit
ta, Acheis perſuaſit, ut denuo bellum d
cernerent, verbis quidem adverſum L
cedæmonios: revera adverſus Romanc
hoc amplius, iniquum alterum decretu
expreſſit; ut quæcunque aliquis loca e
peditione iſta cepiſſet eorum dominus
ſet. *Hæc Polybius.* Sequentia breviſſin
ex jam dictis obſerventur. 1. Unus h
mo, imprudens, & malis moribus n
minus præditus, quam artibus inſtructu
modo ſui opinionem concitarit apud pl
bem, quàm facile eandem concitare po
ſit, in hoc Critolao videre licet. Ita & S
luſtius de Catilina: *Boni complures præ*
dium in eo putabant. atque de L. Vitell
Tacitus lib. 3. Hiſt. cap. 38. *L. Vitell*
quamvis infami, inerat induſtria: nec virt
tibus, ut boni, ſed, quomodo peſſimus quiſq
vitiis valebat. 2. Quo poſſet plebem obæ
ratam, & jam pronam ad conſpirandu
(notum illud Cicer. ex lib. 5. ep. Fami
ad Sext. *Itaque nunc me ſcito tantum habe*
æris alieni, ut cupiam conjurare, ſiquis m
recipiat.) in ſuam pertrahere ſententia
atque concitare, novas non tam tabul
(hoc poſtea teſte Sall. fecit. Catilina) pr
miſit Critolaus, quam ad tempus proh
buit, ne cum ſacco ſuos debitores credit
res interpellarent. His ſtimulis dominan

t

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

s plebem ad res novas ut plurimum im-
ellere ſolent. Livius lib. 32. de Nabi
acedæmoniorum prefecto, Corintho per
hiloctetem Philippi Maced. prætorem
adita: *Concione deinde advocata rogationem*
romulgavit, unam de tabulis novis, alteram
agro virium dividendo, duas faces novan-
bus res ad plebem in optimates accedendam.
em lib. 42. de altero quodam: *Confudit*
- miſcuit omnia in Theſſalia Perrabiaque
e novarum tabularum, ut manu debitorum
noxia ſibi, optimates opprimeret. 3. Quan-
o turbidus hic homo, in turbida, atque
uno digna, concione, mentionem facit
ciorum, qui quaſi nomen parati fuerint
are in temerarium hoc bellum, cogite-
us ita uſu venire, ut oblata qualicun-
ue occaſione aſſerendi remp. avide eam
mplectantur omnes illi, quibus ad recu-
erandam libertatem, nihil deeſſe viſum
uit præter occaſionem. Teſtis quoque Ci-
ero Orat. de Haruſp. reſp. ſic loquens: *Ineſt*
nquit) *hoc tempore haud obſcurum odium,*
que id inſitum penitus, & inuſtum animis
minum ampliſſimorum: diſſident principes:
ptatur occaſio: qui non tantum opibus valent,
eſcio quã fortunam ac tempus expectant. Hæc
il. ratio fiduciam Critolao, iisque, qui ab
lo ſtare videbantur, addidit. 4. Quod
ritolaus ratione belli neutiquam neceſ-
rii, & cæco impetu ſuſcepti fecit;

prudens Magiſtratus, etiam quando b
lum per omnia neceſſarium ei aut incu
bit, aut ingruit, ſequatur. Scil. fam
quam amplam tum ſuorum apparatuu
rum auxiliorum concitet. Nam ut v
Alex. apud Curt. lib. 8. *Fama bella c*
ſtant, & ſæpe etiam, quod falſò credit
eſt, veri vicem obtinuit. ſimiliter Cato ap
Liv. lib. 34. *Sæpe vana pro veris, max*
in bello, valuere. Nec abludit, quod D
nyſ. Halicarnaſ. lib. 3. Ant. Rom.
mente quaſi Metii Suffetii differit: *P*
rimum autem in bello valet vel vana de
ciorum perditione, aut de novorum hoſti
adventu, opinio, multosque jam ac mag
exercitus, non tam ullo caſu adverſo, qu
inani metu funditus deletos novimus. 5. I
terim improvidus hic conſiliarius, qu
bellum non neceſſarium concitarit, al
noque tempore geſſerit, patriam ſua
perdidit. Ita Cic. lib. 3. de Nat. Deo
mecum judicat: *Critolaus* (inquit) *ever*
Corinthum: Carthaginem Aſdrubal: hi a
illos oculos oræ maritimæ effoderunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

CAPUT XXII.

Romani oblatam belli cauſſam avide amplexi fuerunt, putantes bellum juſtum piumque eſſe, quod ſui legati adeo male habiti eſſent ab Achæis. Eoque Corinthum per Mummium obſederunt: Critolao, ut belli inexperto, multiplicem ſolæciſmum committente, atque in voragine ſubmerſo.

DEveniendo tandem ad cauſſam proximam excidii Achaici, de ea ita loquitur *lib.* 34. *Juſtinus:* Quærentibus igitur Romanis cauſas belli, tempeſtive fortuna querelas Spartanorum abtulit, quorum agros Achæi propter mutuum odium populabantur. Spartanis à ſenatu reſponſum eſt; legatos ſe ad inſpiciendas res ſociorum, & ad injuriam demendam in Græciam miſſuros. Sed legatis occulta mandata data ſunt, ut, corpus Achæorum diſſolverent, ſingulasque urbes proprii juris facerent, quo facilius ad obſequia cogerentur. Igitur Legati omnium civitatum Principibus Corinthum evocatis, decretum Senatus recitant, quid conſilii habeant aperiunt. Expedire omnibus dicunt, ut ſingulæ civitates ſua jura & ſuas leges habeant. Quod ubi omnibus innotuit; velut in furorem verſi, univerſum peregrinum populum trucidant: Legatos quoque ipſos Romanorum violaſſent, niſi audito tumultu trepidi fugiſſent. *Hæc Juſtinus.*

An vero vere violati Romanorum leg
fuerint in incerto eſt. quia Romani occ
ſionem captabant evertendi Achęos, illi
quoque ſpeciem arripuerunt. Cic. Or
pro lege Manil. duntaxat dicit, *propter*
gatos ſuperbius appellatos, Corinthum eve
ſam eſſe. Florus ſuo more circumſpect
lib. 2. cap. 16. contentus eſt dicere de ſ
lo Critolao; *Legatosque Romanos, dubiu*
an & manu, certe oratione violavit. reſp
ciunt vero qua Juſtinus qua Florus ill
quæ ſuperiori capite è Pauſania rela
ſunt. Ut ut ſit, neutiquam legatos, min
me eos, qui à Romanis miſſi erant, ſiv
Critolaus, ſive, qui alii Achæorum teme
rare debuiſſent. Convenienter M. Tulliu
Verr. 1. *Legati nomen ejuſmodi eſſe debet*
quod non modo inter ſociorum jura; ſed etiam
inter hoſtium tela incolume verſetur. Hin
juſta & acerba illa Hannonis querela apu
T. Livium lib. 21. Annal. *Legatos à ſocii*
& pro ſociis venientes bonus Imperator veſter
in caſtra non admiſit, jus gentium ſuſtulit.
quo ſcilicet jure legatos ſacroſanctos & in-
violatos etiam in hoſtibus eſſe plurimis
veterum auctorum teſtimoniis docet JC.
pręcipuus Jacob. Cujacius ad l. 5. D. *de*
pactis. unde & *hoſtium jus* Tacitus appellat.
lib. 1. Annal. *hoſtium quoque jus*, inquit, *&*
ſacra legationis & fas gentium rupiſtis. Nam
ut dicit Cæſar lib. 3. B. G. *Vel ipſum legati*
nomen apud omnes nationes ſanctum inviola-

tumque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

mque ſemper fuit. Ut ut ſit, hæc legato-
m quaſi violatio male habuit Romanos,
que ne diu quæſita belli occaſio elabere-
, Mummium deſtinarunt ad bellum
haicum, invidente licet Metello, qui ei
eripere gloriæ materiam laboravit, *ut*
bſequentibus verbis Pauſanias refert: Me-
lus accepto de ſucceſſore nuncio, omni
dio contendebat bello finem impone-
, ne Mummius ejus ipſe glorię com-
s fieret. Per nuncios itaque Achæis e-
cit, ut Lacedæmonios, & alias omnes
itates quæ ſe in Popul. Rom. cliente-
n tradidiſſent, ab Achaico conſeſſu di-
dere æquo animo ferrent: id ſi facere
n recuſaſſent, priſtinæ in Romanos
ntumacię veniam pollicebatur. Eodem
npore in Macedoniam per Theſſaliam
ter Lamiacum ſinum ducit. Critolaus
tum abfuit ut ullam orationem quę ad
ncordiam ſpectaret habuerit; ut Hera-
am recuſantem Achæis parêre, cir-
mſeſſam magnis Achæorum copiis te-
re auſus fuerit. Cum audiſſent è ſpe-
latoribus Metellum cum exercitu Sper-
ion tranſiiſſe, Scarpheam, Locrorum
urbs eſt, confugit: neque, cum poſſet
quæ ſunt inter Heracleam & Ther-
opylas anguſtiis conſiſtere, Metellum
ſus eſt expectare: ſed tanto pavore con-
ernatus eſt, ut ne ex ipſa quidem
ci commoditate in meliorem ſe ſpem

erigere potuerit: cum ex eo tamen l
Lacedæmonii contra Perſas, & cor
Gallos Athenienſes præclara dediſſent v
tutis documenta. Fugientes prius qu
Scarpheam ſe reciperent, Metellus aſſe
tus, maximum eorum numerum cecid
viri haud minus mille capti. Critol
neque vivus uſpiam poſt pugnam, ne
inter cadavera repertus, Quod ſi fort
cœnoſam maris ſub OEta monte palud
ſe demiſit, mirum nihil fuit cœca & p
funda voragine abſorptum evanuiſſe.
alia etiam de ejus morte conjici poſſu
(Liv. Epit. lib. 52. *Critolaus veneno*
mortem conſcivit.) Arcadum cohors lecti
morum hominum circiter mille, qui cu
Critolao ad bellum exierant, Elatéam
Phocidem contenderunt, in eam urbe
cum propter veterem neſcio quam cogn
tionem recepti fuiſſent, paulo poſt Cri
lai & Achęorum clade, eos inde Phoce
ſes excedere juſſerunt. In Peloponneſu
retrocedentes, in Metelli exercitum
Chæronem inciderunt. ibi ad internec
nem cæſi, divinitus ſcelere ſuo dignas d
diſſe pœnas videri poſſunt, eo potiſſimu
loco à Romanis oppreſſi, quo Gręcos cu
Philippo Macedonum rege acie dimica
tes deſeruerant. *Hæc Pauſanias.* Vel h
ſpecimina hujus belli improvide ſuſcep
imprudentius, ſi non ſtolidius geſti, (
fuſior deſcriptio, quę apud Pauſaniam c

curru

arruit, docet) evincunt, recte calculum poſuiſſe M. Tullium Ciceronem, cum lib. 1. de Off. ſic loqueretur: *Expetenda magis eſt decernendi ratio, quam decertandi fortitudo.* & Orat. pro A. Cæcinna: *Conſiderati hominis eſſe qua de re jure decertari oportet, armis non contendere.* Atherbal apud Salluſtium Jugurt. *prius omnia pati decrevit, quam bellum ſumere.* nam ut auctor eſt idem Salluſt. *Omne bellum ſumitur facile, ceterum acerrime deſinit. non in ejuſdem poteſtate initium ejus & finis eſt. incipere cuivis etiam ignavo licet, deponere, cum victores velint.* Enimvero prudentis Imperatoris & Principis eſt, certam pacem, etſi non ſpecioſam, quam incerta belli præoptare. &, quod Thucydides auctor eſt libro quarto, *Pax tuta cuivis bello etiam juſto eſt præferenda:* Itaque merito laudatur magnus ille Auguſtus, qui uſque *adeo turbas, bella, ſimultates, exſecratus eſt, ut niſi juſtis de cauſis nunquam genti cuiquam bellum intulerit. Jactantisque eſſe ingenii & leviſſimi dicebat, ardore triumphandi, & ob lauream coronam, id eſt, folia infructuoſa, in diſcrimen per incertos eventus certaminum, ſecuritatem civium præcipitare,* Ut in ejus vita refert Sex Aurel. Victor. & Suet. cap. 21. At, quando furibundo populo ſtolidus dux contigit, tam temere bellum incipitur, quam totius reip. clade terminatur. tum armis quid pro libertate experiundum fuiſſet,

cum

cum in armis eſſent Antiochus & Perſe
2. Mirum vero, quam cito Critolai ej
que militum animi minori quoque cl
fracti, ſi non plane projecti fuerint, qui
alias per cladem, generoſi ducis anim
non tam dejici, quam augeri conſueve
De C. Mario Florus lib. 3. cap. 21. *Re*
ab Africa Marius clade major. & apud J
ſtin. 27. cap. 2. Seleucus *lætus malis ſu*
& damnis ditior redditur; & ejuſdem M
thridates ita victus eſt, *ut major clariorq*
in reſtaurando bello reſurgeret, damnisq
ſuis terribilior redderetur. lib. 38. cap.
quibus non ſine ratione accenſueris an
quos illos Saxones, quibuſcum negotiu
fuit Carolo Magno. At, ut Deus bel
præſidet; ita exiſtimandum eſt, eum ne
tiquam benedixiſſe armis à fedifragis no
amore patriæ, ſed proprii commodi erg
expeditis. 3. Altercatio, quæ Metell
cum Mummio interceſſit, ex parte ſuffl
minavit proſperum curſum armorum Ro
manorum, ſimulque nos docet, reip. m
niſtros, ſi non tam publico commodo ſtu
deant, quam propriæ aut gloriæ, aut emo
lumento, aliis quoque rerum bene geſta
rum famam invidere. Tac. l. 1. hiſt. c. 26
Laco conſilii, quamvis egregii, quod non ip
afferret, inimicus, & adverſus peritos pervi
cax. & Juſtin. lib. 31. cap. 7. agens d
Annibalis ſententia, quam dixerat apu
Antiochum: *Huic ſententiæ obtrectatore*

omnis

ici regis erant, non utilitatem rei cogitan-, ſed verentes, ne probato conſilio ejus, imum apud regem locum gratiæ occuparet. Sed, ut Critolaus temerario conſilio llum auſpicatus fuit & geſſit, ſic ſpe-tim ſuam ſtoliditatem prodidit, quum gligeret occaſionem, ad Thermopylas m præclare gerendi. Nam occaſionem bello obſervandam eſſe, non ſine ra-one Scriptores monent. Polybius lib. 9. *let in omnibus rebus & pollet occaſio, ſed axime in bellicis.* Livius libr. vigeſimo uinto, *Si in occaſionis momento, cujus præ-tervolat opportunitas, cunctatus paullum fue-s, nequicquam mox omiſſam querare.* Veget. b. 3. de re milit. *Occaſio in bello amplius let juvare, quam virtus.* Itaque ſolent op-mi duces, ut Cæſar ait, lib. 1. de bello ivil. *occaſione & beneficio fortunæ ad oppri-endos hoſtes uti.* 6. Speciatim gravius ad-uc impegit Critolaus, quod Thermopy-s non occuparit, ad quas cum ſuis tre-entis olim, contra Xerxis nubes non ſo-um ſubſtiterat, ſed parum quin victor e-aſerat, decantatiſſimus ille Leonidas, (vi-eantur Juſt. l. 2. Herod. l. 7. Diod. Sicl. b. 11.) & ad quas teſte eodem Juſt. l. 8. hilippus Macedo Græcos oppreſſerat. Paulus Æmilius apud Agellium lib. 13. apite tertio docere ſolitus, *perraro bo-num imperatorem ſignis collatis decerta-e, niſi ſumma neceſſitudo, aut ſumma ei*

occaſio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

occaſio data eſſet. quod ita extulit. Veg
libro tertio de re milit. cap. vigeſim
ſexto : *Boni duces publico certamine nu*
quam niſi ex occaſione , aut nimia neceſſit
confligunt. Magnam autem partem victor
teſte eodem Veget. cap. decimo tertio, *i*
locus in quo dimicandum eſt, poſſidet. Hirti
de bello Alexand. *multum* , inquit , *adj*
vante natura loci. quem idcirco in præ
diſpiciendum monet idem Veget. cap.
Hinc Datames (quod in ejus vita refe
Cornelius Nepos) *ut inferior copiis , ita ſ*
perior omnibus præliis diſcedebat , quod nu
quam manum confereret , niſi adverſarios l
corum anguſtiis clauſiſſet. & paſſim apu
Jul. Cæſar. hæc occurrunt libro ſecund
neque noſtros in locum iniquiorem progre
pugnandi cauſſa viderunt. libro quinto :
rat magni periculi res cum tantis copiis in
quo loco. 7. Quantum momentum ſit i
Duce , & quomodo eo ſalvo ſalvus ſit ex
ercitus , occumbente vero eodem , hic fa
cile profligetur, videre eſt in Critolao. Li
vius libro 30. Annal. *donec ſtetit ante ſign*
Mago, gradum ſenſim referentes ordines ten
rem pugnæ ſervabant : poſtea quam femor
transfixo cadentem, auferrique ex prælio pro
pe exanguem videre, extemplo in fugam omn
converſi. Horatius lib. 4. Ode 4.

--- *Occidit , Occidit.*
Spes omnis & fortuna noſtri
Nominis, Aſdrubale interempto.

Teſti

ſtis eſt enim T. Livius lib. 26. Annal.
nibalem Aſdrubalis capite conſpecto,
noſcere ſe fortunam Carthaginis, dixiſ-
Quippe verum eſt quod Hegeſippus
ibit lib. 5. c. 30. *In milite unius ſors eſt, Imperatore univerſorum.* cui, ut ſcribit
xt. Aurel. Victor in Juliano, *ſalus pro-a cum ſemper ad ſecuritatem omnium, tum xime in bello conſervanda eſt.*

CAPUT XXIII.

pta per Mummium Corintho, non modo ſo-cietas Achæorum diſſoluta, ſed eorum quoque nomen everſum fuit.

Æterum bellum, ut ſolet dulce eſſe inexpertis, amarum vero iiſdem, poſt-am cladem acceperunt; ita Critolai at-e Diæi tumultuario exercitu difflato r Metellum, Mummius occupata Co-ntho, nomen Achaicum non tam ever-, quam ſepelivit. Unum Florum ſuffe-rit adduxiſſe, qui ita lib. 2. cap. 16. *Hic* empe Mummius) *alterius ducis Diæi late ercitum ſub ipſis Iſthmi faucibus fudit, ge-inoſque portus ſanguine infecit. Tandem ab colis deſerta civitas, direpta primum, dein-tuba præcinente deleta eſt. Quid ſignorum, id veſtium, quidve tabularum raptum in-nſum atque projectum eſt? Quantas opes & ſtulerit & cremaverit, hinc ſcias, quod icquid Corinthii æris toto orbe laudatur in-ndio ſuperfuiſſe comperimus. Nam & æris*

notam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

notam precioſiorem ipſa opulentiſſima ni
fecit injuria: quia incendio permiſtis pluri
ſtatuis deque ſimulacris, æris, auri, argen
que venæ in commune fluxere. Nec ſola C
rinthus periit, verum etiam cum ea
mnium Græcorum, (Lacedæmonior
quoque, nedum Achæorum tantum)
bertas. Sic enim Pauſanias l. d. *loqui*
Aliarum urbium, quæ contra Roman
bellum ſuſceperant, muros Mumm
dejecit, arma civibus ademit. atque h
omnia egit priusquam ab urbe mittere
tur, quorum conſiliis in Græciæ rebus o
dinandis uteretur. Ubi vero adfuerunt
li, ſtatim omnem è civitabus populare
adminiſtrationem ſuſtulit: Magiſtratus
cenſura inſtituti: tributa univerſæ Græc
impoſita: locupletibus extra fines ſuos
gri poſſeſſione interdictum: cõcilia omn
ſingularum Achaicę nationum ſive in Bo
otia, ſive in Phocenſibus haberentur, a
olita. *Hæc ille.* Omiſſis aliis, quæ obvi
notemus à parte Romanorum, eos val
prudenter ſciviſſe, vitiis, maxime inteſti
na Græcorum diſcordia, uti. Inde Galg
lus apud Tacit. Agr. cap. 32. de iiſdem
Noſtris illi diſſenſionibus clari, vitia hoſtium
in gloriam exercitus ſui vertunt. Didicerun
alii à Romanis. Idem Tacit lib. 4. Hiſt
c. 34. *Civilis non minus vitiis hoſtium, quam*
virtute ſuorum fretus. & Flor. de Mithric
l. 3. c. 5. *Spem ac fiduciam dabant noſtra viti*

atqu

que iterum apud eundem l. 4. c. 2. filius
ithridatis, magis diſcordię Romanę *fidu-*
, quã ſuæ virtutis, bellum cœpit. 2. Quæ
tio arbitrorum potentiorum, in litibus
nperiorum dirimendis eſſe ſoleat; hinc
ſcamus. Qui Græcorum litem dijudicare
buiſſent, iis jugum imponunt, ſimiles
oniÆſopico in partienda præda. De Ma-
donum rege Philippo ſic Juſtin. l. 8 c 4.
uitur: Philippus, more ingenii ſui, ad
dicium veluti ad bellum, inopinantibus
atribus inſtructo exercitu ſupervenit: &
gno utrumq; non judicis more ſed fraude
tronis ac ſcelere ſpoliavit. *Hæc Juſtinus.*
Quod non minus Lacedæmonii, quam
liqui quoq; Gręci, communi exilio cum
chæis per Romanos fuerint involuti, ex-
bet non minus Romanorum ingenium,
ibus ſolemne erat ſecũdum Tacit lib.
Hiſt. 17. *quærere provinciarum ſanguine*
ovincias; quam omnes docet, ne qua ra-
one patiantur ſe collidi inteſtinis diſſi-
is, ſive cum ſociis ſive quacunque alia
tione domi. Externus ſiquidem aut ho-
s, aut etiam ſocius, qui fomenta &
ateriam huic diſſidio ſuppeditat, labo-
t *ex ipſo bove lora ſumere*, (ut alibi ele-
nter Plut. loquitur) atque omnibus ex
quo enectis ſervitii jugum imponere,
emadmodum ſuo tempore deplorant il-
, qui pro ſperata libertate, cum Græ-
s hoc loco, omnibus ſuis privilegiis &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

immunitatibus mulctantur. Superiori ſæ-
culo (videantur Sleid. lib. 24. & Thuan.
lib. 2. Hiſt.) Carolus V. Imp. mira verſu-
tia Principes Proteſtantes in Germania in-
ter ſe commiſit, atque privatas Alberti &
Joannis Brandeburgicorum contra Heſſum
ſimultates, & occulta Mauritii Saxonis in
Joannem Fridericum odia & ambitio-
nem, in ſuam convertit utilitatem; eôque
illos furore cæcos adegit, ut religioni,
quam pariter profitebantur, & libertati
Germanicæ ſpreto periculo, arma pro pa-
tria contra communem hoſtem expedien-
da, in ſeſe ipſi ſtrinxerint. Ipſe certè
Mauritius (conſulatur omnino Sleidan.
d.) ita ſe circumſcriptum ad poſtremum
agnovit, editoque publico programmate
coram univerſo orbe ſerio conqueſtus fuit.
Utinam, utinam, ſapiatis omnes Prote-
ſtantes tum Principes tum reſpublicæ:
apud vos (ut cum Seneca loquar lib. 2. de
Ira cap. 23.) *plurimum mali credulitas fecit*,
tantoque vobis hic pernicioſior eſt error,
quanto ſunt (Tacit. Germ. cap. 21.) ad-
quas Papana fraude, toties licet deluſi, vo-
agi patimini, *periculoſiores inimicitiæ juxta*
libertatem: hanc tueri non poteſtis, niſi
junctis animis & viribus. Lapidem in
Scyro inſula (videatur Plin. lib. 36. cap.
17.) integrum fluctuare tradunt, eun-
dem comminutum mergi. Qui ſimplex
& ſolus, infirmus eſt: *triplicatus* autem

funi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

funis ægre rumpitur, ipſo Salomone teſte Eccleſ. 4. com. 12. Agite ergo, atque, ut invicti ſubſiſtatis, adverſus conſilia, quę Babylone cuduntur, in veſtram perniciem, *unum omnes ſentite ac probate*, Cęſ. lib. 5. B. Gal. cap. 30. 4. Ideo Corinthus, celebratiſſima illa Urbs à Romanis everſa fuit, quòd loco commodiſſimo poſita, cuivis, dominationis duntaxat avido, occaſionem prębere poſſet inchoandarum novarum rerum. Cic. lib. 1. de Off. *Quare ſuſcipienda quidem bella ſunt*, inquit, *ob eam cauſam, ut ſine injuria in pace vivatur; parta autem victoria conſervandi ſunt ii, qui non crudeles in bello, nec immanes fuerunt; ut majores noſtri Tuſculanos, Æquos, Volſcos, Sabinos, Hernicos in civitatem etiam acceperunt: at Carthaginem & Numantiam funditus ſuſtulerunt. Nollem Corinthum: ſed credo illos ſecutos oportunitatem loci maxime, ne poſſet aliquando ad bellum faciendum locus ipſe adhortari.* Ita Cicero ſcapham ſcapham vocans. Noluerunt tamen hanc cauſſam everſę Corinthi publice agnoſci. Nam teſte Liv. l. 52. in Epitome, Memmius *omni Achaia in deditionem accepta, Corinthum ex Senatuſconſulto diruit; quia ibi legati Romani violati erant.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

CAPUT XXIV.

Concluditur, atque ſerio in omnibus imperii ſtudium Concordiæ urgetur. Speciatim in fœderato Belgio haud abſimili Achæorum ſocietati. Arceantur Imperiorum ſpeculatores, domi caſtigentur δωρόφαγοι, nec qui ſapiunt, ſocios opprimi patiantur, ne illis everſis, ipſi victoris præda fiant.

ATque ſic hactenus, aſpirante Dei Opt. Max. gratia, poſt ſummos viros, conſideravimus, aliquanto diſtinctius, quam ab iis factum, remp. Achæorum. quoniam propoſitum nobis fuit, preſſe hiſtoriæ inhærere, omniaque ad uſum transferre, multa occurrerunt, quæ notare potuiſſemus in iis, quæ viri illi celeberrimi negligentius annotarunt, ſed, non libuit laureolam in muſtaceo quærere. Quòd verò huic celebratiſſimæ apud antiquos reip. in plurimis reſpondeat fœderati noſtri Belgii ſtatus, ut à plurimis jam diu annotatum, noſtrum inſtitutum fuit proponere ſpeculum, quod ſi omnes, non minus qui cum imperio ſunt, quam quibus obſequii gloria relicta eſt, diligenter intuerentur, mala (quæ certo brevi ingruent, & jam magno paſſo ad nos properant) minimum prævideri, ſi non etiam præcaveri poſſent. Quoniam vero *primo Diſcordia*, illa fatalis rerumpublicarum peſtis, Achæos perdidit, temperare mihi non poſſim (quod meo

Bel-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ſelgas in Achæis mihi repreſentem) quin-
terum monſtro illi occurram. Senecę ver-
um eſt Epiſt. 27. in fine: *Nunquam nimis*
icitur, quod nunquam ſatis diſcitur. Qui-
ſdam remedia monſtranda, quibuſdam in-
lcanda ſunt. atque iterum ep. 94. *Quæ-*
nque ſalutaria ſunt, ſæpè agitari debent, ſæ-
verſari: ut non tantum nota ſint nobis,
d etiam parata. Non enim repoſita illa eſſe
ortet, ſed in promptu. Certe ſi talia hæc in
romtu habuiſſent multę florentiſſimę
entes atque Reſpublicę: ſi *memoriam ſi-*
multatum, patriæ (Liv. lib. 9.) *remiſiſſent:*
Nec ſe ſiviſſent *odii privati pertinaciâ* (Ta-
it. 1. Hiſt.) *in publicum exitium ſtimulari,*
non coacti fuiſſent, iſto Bucolico planctus
nimium ſerò (Virg. Eccl. 1.) damnare ſtul-
titiam ſuam:

----- *en quo diſcordia cives*
Perduxit miſeros! en queis conſevimus agros!

Hoc enim uſuvenire ſolet, ut ſuſpicionis, (Po-
lyb. l. 5.) *rixæ, omnia plena ſint, cum in-*
epta noſtra deſerunt ſucceſſus: cumque pu-
blica aliqua clades imminet, tum ut Lu-
can. lib. 7.

Dira ſubit rabies: ſua quiſque ac publica fata
Præcipitare cœpit.

Exempla pauca ut proponamus, Quid Ita-
liæ ruinam acceleravit aliud, niſi Guelpho-
rum & Gibellinorum illa celebratiſſima
factio? Numquid Armeniacorum Burgun-
dorumq; in Gallia diſcidium olim occaſio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

nem præbuit Anglis, per annos complures potiendi Galliâ? Quid mali non adduxit illa, tempore Caroli Burgundionum Ducis, ſtultiſſima, ſed omnium pernicioſiſſima diſſenſio, omnibus in duas factiones diviſis, quarum alteri nomen erat *ab hamo*, alteri *à piſce aſello*? Pugnabat civitas cum civitate, vicus cum vico, domus cum domo, ſæpe quos idem lectus jungebat, factio diverſa ſegregabat, & fratrem à fratre ruptis naturæ vinculis, diſtrahebat; paſſim latrociniis, jurgiis, cædibus, rapinis, fervebant omnia. Quid Athenę? Magna illa urbs, lateque rerum domina, poſt cladem Siculam in ſociorum defectione, & hoſtium multitudine, ſubſtitit tamen, (Thuc. lib. 2.) *neque adeo prius collapſi ſunt cives, quam inteſtinis diſcordiis in ſua viſcera ſævientes, ſe præcipitarent.* Imo quid univerſæ Græciæ ab ea causâ acciderit, adſcripto magni autoris integro loco demonſtrabimus, *obviâ* in plerisque (Tacit. lib. 4. Annal.) *ſimilitudine, ab iiſdem cauſis pares exitus animo præcepturi*: vel potius *inde nobis noſtræque Reipub. capturi*, (Liv. pręf.) *fœdum inceptu, fœdum exitum, quod vitemus.* Ergo ſic de Philippo Mag. Demoſth. Ph. 3. *Neque Græcia, neque Barbaria, hominis avaritiam capit. Quæ quum Græci omnes & audiamus, & videamus; non alii legatos mittimus ad alios: non indignamur: ſed adeo ſumus amentes, atque*

oppida-

idatim, tanquam foſſis interjectis & val-
, ſeparati, in hunc uſque diem neque ra-
ibus noſtris conſulere quicquam, neque of-
o ulla ex parte fungi poſſumus: neque ini-
concordiam: neque ſocietatem auxilii & a-
citiæ ullam facere: ſed incrementa potentiæ
ilippi ſecurè negligamus; idque tempus,
m alius pereat, unuſquisque in lucro depu-
: non de procurandâ Græcorum ſalute, co-
ationis aliquid laborisque ſuſcipiat: eodem
do, quo qui grandinem ſpectant, optat
isque, ne in ſuos agros deferatur: prohibere
atur nemo. Atqui eum, tanquam conver-
nem atque acceſſionem febris, aut alterius
ali, etiam in illum, qui ſibi procul à peri-
lo nunc abeſſe videtur, invaſurum, nemo
qui neſciat. Hęc Demoſthenes Græcis
gerebat: ſed ſurdis, ut ajunt, fabulam.
aque (Herodian. lib. 3.) *æmulatione, con-*
ntione, invidiàque inter ejuſdem gentis ho-
ines funeſtiſſima invicem attriti, captivi
ius Macedonum, dein mancipia quoque Ro-
anorum facti ſunt. Tale malum ô Deus
vertas! Tu facias, ut in Rep. noſtra com-
atur illud Salluſtii: *Jurgia, diſcordias,*
as, ſimultates cum hoſtibus exercebant; ci-
s cum civibus de virtute certabant. Ratio-
em reddit Polybius lib. 6. δυοῖν ὄντοιν
ὧν σώζεται πολίτευμα πᾶν, καὶ τῆς
ὸς τοὺς πολεμίους ἀνδρείας, καὶ τῆς πρὸς
φᾶς αὐτοὺς ὁμονοίας. *Cum duobus his*

omnis civitas contineatur, fortitudine adve
ſus hoſtes, conſenſuque inter cives. Secun
quum improvidi, inteſtiniſque diſcord
parum quin efferati Achæi, viam com
pendioſam ad ruinam reip. ſtraverint, ad
mittendo Romanos velut quotidianos
ctuum ſuorum ſpeculatores; optandum
foret, quam diligenter à talibus Status in
ſidiatoribus,(non refert ſocii an hoſtes ha
beri velint) reſp. ſibi caveret. Ludovicu
XI. teſte Comin. lib. 8. XVI. millia Co
ronatorum quotannis minimum erogaba
ut ſecreta Angliæ regum conſilia cogno
ſceret: at pro dolor! multas notare e
reſp. & civitates, ubi vix ſedecim ei flo
renis Imperialibus ſit opus, qui cupit ar
caniſſima Patrum patriæ conſilia cogno
ſcere; quæ non poterunt non publice pro
palari, quam diu, ridente Agamemnon
(videatur Homer. lib. 8. Odyſſ.) uſque
ad convitia muliebria inter ſe Achilles &
Ulyſſes contendent. Utinam Carthagi-
nenſes non haberent poſteros, in quibus
Punicum ingenium agnoſci poſſet! alias
illis familiare erat hoſtium pariter & ami-
corum *ſpeculari conſilia*; ut poſt Juſtinum
lib. 18. cap. 2. notat Frontin. lib. 1. Stra-
tag. cap. 2. n. 3. & 4. *Tertio*, optandum
non minus foret, perſuaderi poſſet, brevi
ruituram eſſe illam rempubl. in qua, ſive
Callicrati, ſive aliis, qui ejus ingenium re-
ferunt, contra leges impune dona accipe-

e licet. Crepent licet venales hi domini
ro roſtris, in Conciliis, & inter ſuos li-
ertatem, quia ſtipendiarii aliorum ſunt,
s, quibus clancularium ſacramentum
ixerunt, eandem operam exhibebunt,
uam (videatur Diod. Siculus lib. 16. cap.
4.) Laſthenes & Euthycrates dederunt
Philippo Macedonum regi, qui Juvenali
ſat. 12. *Callidus emptor Olynthi* dictus. Sed
oſtremo, quum prima ſcaturigo calamita-
um reip. Achaicæ merito cenſeatur, quod
compreſſis ſedendo manibus, & ſomnicu-
loſis inertibuſque oculis connivendo, vio-
ata inſuper (ut vidimus) federum religio-
ne, alienam calamitatem, nec non vicino-
um ſociorumque ſuorum interitum, ſe-
ura & quaſi defæcata mente ſpeculari
potuerit; viderint cognatæ reſpubl. ne hac
n parte pariter delinquant. non exau-
diendo aut preces, imo ſæpe obteſtationes
ſociorum, aut falſo ſibi perſuadendo, illos
dominationi ſuæ terminos ad fines ſter-
entium definituros eſſe, qui deſertos vici-
nos undiquaque impune depopulantur.
Recte Thebanorum legati apud Juſtinum
lib. 9. cum Græciam oppidatim occupa-
ret Philippus, diſſeruere: *Communem*
hoſtem communibus viribus ſubmovendum,
neque enim ceſſaturum Philippum, ſi pro-
ſpere prima ſucceſſerint, niſi omnem Græ-
ciam domuerit. atque ut verba Thucy-
didis librum ſextum immutem: *Belli*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

pericula cum vicinis communia nobis ſun *& pro certo habendum eſt, ſi nos vicinos n* *gligamus, extemplo, poſt quam illi conflagr* *verint, ad nos incendium trajecturum.* I lubens, otium gratum, maxime merca tibus eſſe. Sed vere Sall. in Catil. *Otium* *divitiæ, optandæ, aliis oneri miſeriæque fu* *re:* atque iterum in Jugurth. *Quod in a* *verſis rebus optaverant otium, poſtquam a* *epti ſunt, aſperius acerbiusque fuit.* Sed ab rumpendum eſt. finio ergo cum Thucy lib. dicto: *Exiſtimate Remp. ſi ocio indu* *geat, ipſam ſuis opibus attritum iri, ut quæl* *bet alia, & futurum, ut omnis diſciplin* *conſeneſcat: ac per certamina quotidie in ex* *perientia profecturam, & uſum, quo non ver* *bis, ſed factis potius, hoſtes propulſare poſſi* *adepturam.* Tu, ô Deus, interim miſere tui populi, eorumque qui ex fide te in vocant. Tibi, qui es unicus imperiorur Stator, atque (Pacuvius in Peribęo ver 200.) *Regum imperator, æternûm morum* *ſator*, ſit laus & gloria in ſempiterna ſecu la, AMEN.

MAR

MARTINI SCHOOCKII DISSERTATIO DE VEJENTIUM REPUBLICA,

CAPUT I.

De Vejorum antiquitate, ſitu, atque potentia.

OPeræ pretium me facturum exiſtimo, ſi Vejentium Rempubl. quæ ante Romam conditam, in Italia potentiſſima fuit, ſuis coloribus delineaverim, difficilemque il-us luctam, cum ſubdolis non minus, am fortibus Romanis, aliquanto accu-tius expenderim. Quod, quo rite atque dine præſtare queam, Rempubl. hanc à imis antiquitatis (cujus vix tamen ve-igia apud Hiſtoricos ſuperſunt) incuna-lis deſcribere inſtituam. Beroſo An-ano, quem cum ratione viri docti ſup-ſititium authorem eſſe cenſent, ſi qua des deferenda eſſet, Vejentes à plauſtris, ibus omnia ſua more Scytarum circum-rre, munitionesque in oppidi formam mponere ſolent, appellationem traxiſ-

ſent;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ſent ; annoque tertio Jovis Belli , filii Sa-
turni, Comerus more Scythco unde ve-
rat , docuiſſet ſuos Italos urbem curri-
componere: Vejique appellati fuiſſent v-
cabulo Sago , qui Vejas plauſtrum app-
labant , & urbem ex his compoſitam ,
parva eſſet, Veitulam, ſi magna Uſurdu
ſi metropolis Cyocholam. Quamvis a
tem aliquando exiſtimaverim cum V. C
Dionyſio Godofredo , non omnia , q
ſub antiquiſſimorum qua Græcorum, q
Latinorum ſcriptorum nomine ab Ann
Viterbienſi orbi erudito ſunt oblata ;
eodem confiɛta fuiſſe : Sed potius ab h
mine, Latine, Græce, atque Hebraice d
ɛtiſſimo , ad hoc ingenioſiſſimo , quęda
antiquæ Hiſtoriæ monumenta in quoda
angulo alicubi inventa fuiſſe, quibus pr
ſcripſerit antiquorum Authorum , atq
in vulgus notorum nomina , quo maj
eum applauſu exciperentur : re tamen c
ligentius poſtea examinata , nihil veri
Annianis commentis deliteſcere , ind
bitato argumento didici. Ut ut ſit , V
diu ante Romam conditam floruere , a
ſi Catoni credimus, cujus fragmentum c
tat Servius ad VII. libr. Æneidos , co
didere eos in Hetruria Capeni , auxilio r
gis Propertii , de quo , cum altum ap
reliquos ſcriptores ſit ſilentium , nih
amplius adferri poteſt. Obiter hic & qu
ſi in tranſitu obſervare licet , quod hom

num

rum, idem urbium ac Rerump. fatum eſ-
. Multæ ex iis ignorantur, quia ſcripto-
m, à quo commendarentur poſteritati,
on invenerunt. Cum ratione Flaccus lib.
Od. 9.

Vixere forte ante Agamemnona
Multi: Sed omnes illacrymabiles
Urgentur, ignotique longa
Nocte; carent quia vate ſacro.

Interim potens fuit Reſpubl. Vejen-
ium, ſiquidem graviſſima ac diuturna
ontra Romanos geſſit bella, obſeſſaque
er integrum decennium, duceque Ca-
nillo tandem expugnata, Urbem magis
ocupletavit, quam omnes victoriæ per
CCL. annos de variis populis per Romuli
entem partæ; ut Liv. lib. 5. docet. Ver-
o notemus, nihil ſub ſole eſſe ſtabile, ac
roinde maximarum urbium & poten-
iſſimorum regnorum, æque atque homi-
num, ſua fata eſſe. Senec. epiſt. 71. O-
mnes quæ uſquam rerum potiuntur, urbes,
quæque alienorum imperiorum magna ſunt
decora, ubi fuerint, aliquando quæretur, &
vario exitii genere tollentur, alias deſtruent
bella, alias diſſidia paxque ad inertiam ver-
ſa conſumet, & magnis operibus exitioſa res
luxus. Cicero in aurea illa epiſt. 5. lib. 4.
Fam. epiſt. *Servius Sulpitius ex Aſia redi-*
ens, cum ab Ægina Megaram verſus navi-
garet: Cœpit regiones circum circa proſpicere:

Poſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Poſt ipſum fuit Ægina, ante Mœgara, a[…] tra Paræcus, ſiniſtra Corinthus, quæ opp[…] quodam tempore florentiſſima fuerunt: T[…] proſtrata & diruta ante oculos jacuer[…] Sic itaque ſecum cogitavit. Hem, nos […] munculi indignamur, ſi quis noſtrum inter[…] aut occiſus eſt, quorum vita brevior eſſe de[…] cum uno loco tot oppidorum cadavera proje[…] jaceant! Ipſa Urbs vero, quam incolu[…] Vejentes, *ſita erat in excelſa & præru[…] rupe, Athenarum magnitudine*, ut teſtis […] Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 2. Ut nihil […] neque ad ſalubritatem, neque ad mu[…] mentum, neque etiam ad celebritate[…] defuerit. Loco ſaluberrimo poſitam fu[…] ſe, evincit ejuſdem altitudo. Sic quip[…] Vitruv. lib. 1. cap. 4. *Locus ſaluberrim[…] erit, excelſus, & non nebuloſus, non pruin[…] ſus, regionesque cœli ſpectans neque æſtuoſ[…] neque frigidas, ſed temperatas.* Eadem alt[…] tudo ad munitionem quoque faciebat, […] recte enim Plato lib. 6. de LL. cenſe[…] quo locus eſt ſublimior, eo eſt munitic[…] Quicquid enim aliis rei Architectonic[…] conſultis viſum fuerit, loci eminent[…] plurimum ad illius robur confert. Am[…] plitudo ex eo colligi poteſt, quod ab a[…] curatiſſimo Hiſtorico cum Athenis com[…] ponatur. Plutarch. in Romulo addit, […] conjunctam fuiſſe magnam ditionem, p[…] Hetruriam ſcilicet, quam quæſitam mag[…] authoritate, quam armis crediderim: r[…]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

es quippe bellandi, horum latifundio-
um poſſeſſores fuiſſe, poſtea liquebit.
bſervemus obiter; quod quemadmodum
agni piſces minores deglutiunt, ſic ma-
res urbes municipia atque oppida, ſibi
t Marte, aut mercimoniis, aut authori-
te mancipare. Una Roma teſtis eſſe po-
ſt, quæ ſub Romulo quoque, quadrata
cet, cum ſolito major, pluribusque mu-
mentis inſtructa eſſet, non ſolum Ita-
æ, ſed ipſi quoque orbi inſidiari vide-
atur.

CAPUT II.

t Vejentes cum Romulo quoque contendere cæperunt, ita infeliciter rem geſſerunt. Quatuor vero ſolæciſmos quâ politicos, quâ militares commiſerunt.

VEjentes porro cum Romanis, ſuper-
ſtite etiamnum æternæ Urbis condi-
ore Romulo, contendere cœperunt. At
arum auſpicato. Quatuor ſiquidem er-
ores illos commiſiſſe in primo, quod in
iſtoriis Romanis refertur, bello, ſi omnia
ccuratius expendantur, liquet. *Primo.*
uanquam plurimum per Hetruriam po-
rant, omnesque prope per Italiam po-
ulos amicos ſociosque habebant, non ta-
en Romanis, qui initio facile opprimi
oterant, conjunctis viribus obviam ive-
. Idem error vulgo notatur in Chriſtia-
is Principibus. Surgenti Turcæ ſi con-
junctis

junctis viribus occurriſſent, nunquam
tantum faſtigium Muſulmanica poteſ
perveniſſet, aut gravis Europæ fuiſſet.
hoſtis initio neglectus, trophæa de ſocc
dibus ſtatuere ſolet. Utinam omnes, qu
rum intereſt, non ſolum contra externo
ſed domeſticos hoſtes, motusque, aureu
illud Taciti monitum obſervarent ex li
14. Ann. cap. 6. *Modicis remediis prim
motus conſediſſe.* Item alterum illud Ale
andri lib. 6. apud Curt. *Sicut in corporib
ægris nihil quod nociturum eſt medici reli
quunt, ſic nos, quicquid obſtat imperio, rec
damus.* Prudenter in hunc ſenſum diſſ
runt Campanorum Legati apud Liv. lib
9. *Pugnavimus verbo pro Sidicinis, re p
nobis, cum videremus finitimum populum n
fario latrocinio Samnitium peti, & ubi con
flagraſſent Sidicini, ad nos trajectum in cen
dium eſſe. Secundo.* Non minus turpiter de
liquere, quod injurias Fidenatibus, ſoci
ſuis illatas, tum demum ultum ivere, cu
eorum urbs à Romulo jam occupata, ipſi
que aut deleti, aut ſubacti eſſent. Cum ra
tione de his ipſis Plutarch. in Romulo
*Id vero non injuſtum modo erat, ſed & rid
culum, eos, qui Fidenatibus in periculo ver
ſantibus, belloque preſſis opem non tuliſſent
ſed pereuntes neglexiſſent, urbem jam agrum
que ab aliis occupata, ſibi poſtulare.* Etenin
Parthorum legati prudenter in Senatu Ro
mano diſſerunt apud Tacit. lib. 12. Ann
cap

ap. 10. *Subveniendum ſociis virium ætho-is, cedentibuſque per reverentiam.* Sed, ſic æpe accidit; ſocii negliguntur, aut per ncuriam, aut quod digni qua caſtigatione ideantur, aut denique, ut ſic placeatur licui Regi, à quo plura, ſed ſæpe fruſtra, xſpectantur. Prudentiores longe Romai fuere, de quibus ipſe Cicero in libb. de Rep. publice profitetur, eos *juvandis ſociis ptum terrarum orbem occupaſſe*: qua de re icet nos aliquoties in Rep. Achæorum gerimus, hic tamen lubet quædam ſinularia exempla adjicere, ut conſtet, uam promovendæ Romanorum potentiæ ſociorum nomen ſervierit. Atque nitio quidem (videatur Flor. lib. 2. cap. .) ſpecie Mamertinos juvandi per Apium Conſulem, Meſſenam & Syracuſa: uerunt aggreſſi, claſſemque Carthaginenum deleverunt: quę cum fuerit primi elli Punici cauſſa, non dubitat graviſſinus Hiſtoricorum Polyb. lib. v. Romaos violati fœderis, cum Carthaginenſius percuſſi, arguere. Tertii belli Punici, uo Carthagini aratrum inductum, occaonem Maſiniſſa præbuit, quem, ut ſoum ſuum, à Carthaginenſibus injuria fectum fuiſſe, iidem Romani arguent, Oroſ. lib. 4. cap. 23. Non inveniſnt quoque ſpecioſam occaſionem opprindi Mithridatem Ponti regem, niſi ocrriſſet Nicomedes Bithyniæ Rex, ſo-

ejus amicusque Pop. Rom. licet non diſſi-
mulet Appian. in Mithrid. Nicomedem
clam inſtigatum fuiſſe, ut infeſtaret Mi-
thridatem, atque inde Romani, haberent
cauſſam belli pro rege amico, contra Mi-
thridatem, poſſentque Pharnaci filio ejus
parricidii in patrem reo, in ſceleris mer-
cedem paternum regnum tribuere, eum-
que ſociis ſuis aſſcribere, ut diſtincte Di-
lib. 37. docet. Hæc ſi quis diligenter con-
ſideraverit, videbit, unos, Romanos ex-
pendere ſciviſſe, quantum ſociali nomini
deferri mereatur. Adeo ut Romanis ini-
miam haut fecerit, legatus Antiochi, cuju
ad Romanos apud Livium lib. 35. Hæ
ad illos verba ſunt: *Spetioſo titulo uti vo*
Romani, Græcarum civitatum liberandarum
video: Sed facta veſtra orationi non conve-
niunt. Utinam nos, qui Chriſtiani & qui-
dem Reformati, occaſione ſociorum, non
tam potentiæ terminos dilatare ſtudeamus,
quam juſtam eorum cauſſam, quatenus
communis cenſeri debet, juvemus & aſſe-
tamus! Etenim obſervatu dignum illud
Diodori Siculi lib. 22. cap. 1. *Pulchrum e*
Epiroris, non pro patria tantum ſua decerta-
re, ſed pro amicis etiam, & belli ſociis, pericul
ſubire. Tertio. Poſtquã ſerũ jam, Fidenates
oppreſſi erant, nõ ſolũ ad arma provolarunt
Vejentes, ſed amplius contra viros belli pe-
ritos tumultuariũ exercitũ eduxere, eum-
que non caſtris concluſere, verum palantes
lon-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

onge lateque per agros proximos dimiſe-
e. Ita quippe Liv. lib. 1. de iis : *In fines Ro-*
anos excurrerunt, populabundi magis, quam
ſti more belli. Itaque non caſtris poſitis, non
ſpectato hoſtium exercitu; raptam ex agris
ædam portantes, Vejos rediere. Non diffi-
ndum, hoſtes, agris eorum ante devaſta-
s, omnibusq; cum pulviſculo ablatis, ſæ-
e debellatos fuiſſe, coactosque, ſive æquas
ve iniquas pacis conditiones amplecti. De
abio Maximo ſic Frontinus Lib. 3. Stra-
g. cap. 4. *Fabius Maximus vaſtatis Cam-*
norum agris, ne quid eis ad fiduciam obſi-
onis ſupereſſet receſſit ſementis tempore, ut
umentum quod reliquum habebant, in ſa-
nes conferrent: Reverſus deinde renatæ
otrivit, & ad famem redactis potitus eſt.
nde & Liv. libr. 5. *Ab iis non urbes vi*
t operibus tentatæ, ſed ager eſt depopulatus:
ædæque rerum agreſtium actæ, nulla felix
bor, nihil frugiferum in agro relictum. Ea
des Capenatem populum ſubegit, pax pe-
ntibus data. Cæterum hæc non juvant
olidos Vejentes, qui agros, quos in-
ſerant, modica prædæ portione con-
nti, iterum deſeruere, hoſti ſuo non
ntum ſpatium, quo ſe colligeret, con-
dentes; ſed eundem quoque agrorum
mno exacerbatum ad vindictam provo-
ntes. Interim non ſimpliciter proban-
: illæ quoque depopulationes, quibus
nia carpuntur, amplectendumque Ti-

 mothei,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

mothei, celebris illius Strategi, conſilium de quo ſic Polyænus libr. 3. *Timotheus urbem exercitu circumdans, militibus locum definivit, unde prædam agerent. Reliquam regionis partem & omnes ejus fructus vendebat. Non autem permittebat, neque domum vel tugurium deſtruere, neque vero inſiſtitiam arborem exſcindere: Sed ipſos duntaxat fructus capere, & hæc excogitans efficiebat, ut vicissent, plura tributa colligere poſſent: Si bellum diutius traheretur, victum copioſum & diverſoria haberent. Quod vero his majus eſt maximam benevolentiam ab hoſtibus venabatur. Quarto.* Graviſſime quoque reprehendendi Vejentes, quod poſtquam depopulati erant agrum Romanum, in eo caſtra munire neglexerint, cumque hoſtem inſidendo ejus agris, citra pulveris jactum debellare potuiſſent, in ſuos agros reverſi fuerint, & exſpectare eundem maluerint quam pæne obtritum debellare. Maximi quiq; Imperatores inter ſaluberrima conſilia ducere ſolent, ſi in hoſticum exercitus ducatur, hoſtileſque fines præmaturè occupentur. Hoc conſilium ipſe Cæſar lib. 2. de B. G. Divitiaco Æduo dat, *ut ſuas copias Ædui in fines Bellovacorum introducerent, eorumque agros popularentur.* Et Ageſilaus apud Corn. Nepotem in ejus vita Lacedæmoniis *perſuaſit, ut exercitum emitterent in Aſiam, bellumque Regi facerent, docens ſatius eſſe* (quando Artexar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

xes claſſem & pedeſtres exercitus mittere in Græciam ſtatuerat) *in Aſia, quam in Europa dimicare.* Similiter Darius apud Diodor. Siculum lib. 17. poſt Philippi exceſſum, contendebat belli molem ex Aſia in Europam atque Aſiam derivare. Unde Juſtin. lib. 13. *Quibuſdam placebat bellum in Macedoniam transferri, ad ipſum fontem & caput regni.* Annibal in ſua, apud Juſtinum lib. 31. concione, ad Antiochum Regem graviſſime: *Quamobrem ſi quis eos in Italia laceſſat* (loquitur de Romanis) *ſuis eos opibus, ſuis viribus, ſuis armis poſſe vincere; ſicut ipſe fecerit. Sin vero quis illis Italia velut fonte virium ceſſerit, perinde falli, ac ſi quis amnes non ab ipſis fontium primordiis derivare, ſed concertis jam aquarum molibus avertere vel exſiccare velit.* Expertus quippe hoc ipſe dux Pœnus erat, non tantum cum Italiæ incubaret; ſed etiam cum à Scipione illo, qui

Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen,

in ipſa Africa vinceretur, cum antea Italiam, quam quindecim annis igni ferroque vaſtaverat, fremens atque indignabundus relinquere coactus eſſet, ut teſtis eſt Liv. lib. 30. Ann. & Flor. lib. 2. cap. 6. diuque ante idem edoctus erat ab Agathocle, qui ſimili modo ſuperaverat Car-

thaginenſes, teſte Juſtino lib. 22. Adeo verum eſt, quod alicubi Appianus dicit: *Bella domi ob famem ende oriri ſolitam, omnibus eſſe gravia, foris autem leviora.*

CAPUT III.

Vice verſa Romulus admodum prudenter rem geſſit adverſus Vejentes: illius quoque facta, ſingularem prudentiam arguentia.

LOnge vero circumſpectius, omnia, vice verſa, à Romulo Romani imperii auſpici acta fuere. Nam, *primo* paſſus fuit Vejentes, poſtquam pergraſſati erant agrum Romanum, palantes redire, quod in colligendo adhuc excercitu occuparetur. Quem ſimul ac ſub ſignis collegit, in aciem eduxit, utque Liv. l. 1. refert: *Dimicationi ultimæ inſtructus intentusq; Tiberim tranſit.* Norat quippi rei militaris pertiſſimus Rex circumſpecti Imperatoris eſſe, exercitum in globum unum cogere; palanteſque facile carpi, atque per partes diſſipari & cædi. Cyrus apud Xenophontem li. 2. Cyripæd. *Conſtituere ordines diligenter, viſum eſt ei plurimum conducere, & ad non turbandum, & ut celerius reſtituerentur ſi turbati eſſent: Veluti & lapides & ligna ſi copulari oporteat, ea utcunque poſtrata fuerint, facillime coaptantur, ſi manifeſtas habeant notas, ex quo ſuo loco ipſorum quodque ſit ſublatum.* Quam periculoſum autem ſit, exercitum palabundum & diſſipatum per hoſticum ducere, magno

magno ſuo malo didicit Metellus, de quo Salluſt. B. Jugurt. *ipſe*, (Jugurtha) *cum delectis equitibus Metellum ſequitur: Nocturnis, & avijs itineribus ignoratus, Romanos palantes repente aggreditur. Eorum pleriquè inermes cadunt, multi capiuntur, nemo omnium intactus profugit.* In eundem errorem impegerunt quoque Belgæ, adverſus Cæſarem pugnaturi, de quibus ipſe li. 2. Comm. ſic loquitur: *Ea re conſtituta, ſecunda vigilia magno cum ſtrepitu, ac tumultu caſtris egreſſi, nullo certo ordine, neque imperio, cum ſibi quisque primum itineris locum peteret, & domum pervenire properaret, fecerunt, ut conſimilis fugæ profectio videretur. Hac re ſtatim Cæſari per ſpeculatores cogita, &c. Q. Prædium, & L. Aurunculejum cum legionibus tribus miſit, qui noviſſimum agmen moraretur. Hi noviſſimos adorti, & multa millia paſſuum proſequuti, magnam multitudinem eorum fugientium conciderunt, &c. Ita ſine ullo periculo tantam eorum multitudinem noſtri inter fecerunt, quantum fuit diei ſpacium: Sub occaſumque ſolis ſequi deſtiterunt, ſeque in caſtra, uti erat imperatum, receperunt.* *Secundo.* Exercitum non extironibus, ſed veteranis, probatæque virtutis militibus conſcripſit. Indicat tacite Livius libr. 1. ſic loquens: *Veterani robore exercitus rex Romanus vicit.* Adverſus tales *exitioſum* ſolet eſſe *prælium*, ut vere obſervat Tacit. lib. 1. Hiſt. c. 68. ac quantum veteranus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

tironi præſtat, egregie docet Dionyſ. Halicarnaſſeus lib. 9. Antiq. Roman. quando ſic de Volſcis loquitur: *Sed (ut accidere ſolet novitio exercitui, qui ex oppidana & agreſti turba pro tempore contractus eſt:) ſci. magna pars & inermes ſint & periculorum inexperti, ne manus quidem cum hoſte conſerere ſuſtinuerunt: Sed plerique primo ſtatim Romanorum incurſu conſternati, clamoreque & ſtrepitu armorum perculſi effuſa fuga repetierunt mœnia: Ita ut multi inter viarum anguſtias intercepti obtruncarentur, ac multo plures per portam ſe intrudentes ab equitibus opprimerentur.* Si vero diligentius res Romanas expendamus, diſcemus, Martium illum populum, præ cæteris res maximas geſſiſſe ſubſidio veterani & exercitati militis; quos *patris ſui veteranos*, ut loquitur Paterc. lib. 2. dum ad ſigna revocat Octavius Auguſtus, pluribusque muneribus ſibi auctorat, omnibus ſuis adverſariis par fuit. Eorum ſubſidio quoque Orientem ſubegit Magnus Alexander, ut recte pręaliis in vita illius obſervavit Plutarchus. Prudenter autem Romani, hos tum in prima, tum in ultima acie collocare ſolent, ut docet Vegetius libr. 3. de R. Mil. cap. 14. Quod & calculo ſuo probat Xenophon libr. 3. Memorab. *In bello, inquit, fortiſſimi quique primo ultimoque loco ſunt collocandi, peſſimi vero in medio, ut ab illis ducantur, ab his impellantur.* Tertio.

Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Non minus prudenter Romulus, contentus deleviſſe Vejentium juventutem, pro tempore urbis obſidione abſtinuit. Ita quippe Liv. l. d. *Perſecutusque fuſos ad mœnia hoſtes, urbe valida muris, ac ſitu ipſo munita abſtinuit.* Augurabatur *primo* quippe, ſi eam circumſediſſet, attriturum non tantum, ſed perditurum Romanam juventutem, viribus & impetu magis, quam numero valentem. Siquidem obſidiones munitorum locorum, diu tractæ, maximos non tantum exercitus perdere, ſed & potentiſſimos principes atterere ſolent: expertus hoc eſt Philippus Macedo, qui alias urbium expugnator vocabatur, cum Byzantium obſediſſet; quemadmodum videre eſt apud Diodorum Siculum lib. 16. & Juſt. libr. 9: Similiter Carthaginienſibus plurimum obfuit Syracuſarum obſidio: dum enim pertinaciſſime urbi incumbunt, eamque omnibus modis exciſam cupiunt, meliorem exercitus partem perdidêre, Africamque totam delectibus adeo exhauſêre, ut impune Agathocli licuerit, eam primo pergraſſari, ac dein in Siciliam redire, hoſtesque tota expellere inſula: Quemadmodum fuſe docet Juſtin. lib. 22. Nec aliud quid æque attrivit vires Alberti Auſtriaci Brabantiæ ducis, quam Oſtendæ obſidio, pro aſſerenda magis exiſtimatione Hiſpanica, quam ob inſigne aliquod emolumentum continuata. *Deinde* me-

tuit Romulus ne ſui Romani, qui numquam ſub pellibus hiemaverant, animo conciderent, nec perſeverare vellent. Qui enim obſeſſuri locum aliquem munitum veniunt, præ oculis fere habere debent illud Appii Claudii apud Livium li. 5. *Perſeverantiam in omni quidem genere militiæ neceſſarium eſſe, maxime tamen in obſidendis urbibus.* Tertio & hoc forte Romulo obverſabatur, per obſidionis moram negligentiores futuros eſſe ſuos Romanos. At verum quod dicit Vegetius lib. 4. de Re Militari capite 28. *Cum negligentia intervenerit, paribus inſidiis ſubjacent obſidentes.* Quo pertinet quoque illud Claudiani de IV. Conſul. Honorii:

-------- *Si longa moretur*
Obſidio, tum vota cave ſecura remittas,
Incluſumque putes. Multis damnoſa fuere
Gaudia, diſperſi pereunt ſomnoque ſoluti.
Sæpius incautæ nocuit victoria turbæ.

Quarto, hoc præ ceteris ab obſidione avertiſſe Romulum videtur; quod de ipſa urbe expugnanda deſperaret, certoque crederet, omnes finitimos ad liberandos Vejentes, haut aliter, atque ad extinguendum commune incendium, accurſuros eſſe. Prudenter Joan. Jovianus Pontanus recentior quidem author, cæterum nulli ex antiquis cedens lib. I. Hiſtor. *Tentare obſidionem, quæ poſtea turpiter omittenda ſit, nihil eſt aliud,*

haud, quam victoriam fortuito oblatam, turpi reliqua dedecorare jactura. Si hoc cogitaſſet Franciſcus I. Galliarum Rex, Papiæ obſidione abſtinuiſſet, quæ quantopere tum ſibi, tum univerſo Franciæ regno obfuerit, videre eſt apud Guicciardin. lib. 15. Hiſt.

Quarto. Ne tamen omni victoriæ emolumento careret Romulus, Vejentibusque terrorem incuteret, eorum ſecutus exemplum, longe lateque agros depopulari inſtituit. Ita quippe Liv. libr. 1. *Agros rediens vaſtat, ulciſcendi magis quam prædæ ſtudio. Eaque clade haud minus quam adverſa pugna ſubacti Vejentes, pacem petitum oratores Romam mittunt.* Sic depopulationes agrorum, quod obiter ſupra annuebamus, ſæpe multos compulere, ut herbam porrigerent, ſupplicesque pacem rogarent. Familiare autem Romanis fuit, hoc modo hoſtes ſuos ſubigere: ut non modo ex duobis iilis exemplis liquet, quæ ibid. adduximus; ſed abunde quoque evincunt, ſequentia tum Livii, tum Cæſaris loca. Liv. lib. 7. *Nuſquam acie congreſſo hoſte, cum agris magis, quam cum hominibus urendo populandoque geſſerunt bella, cujus lentæ velut tabis ſenio victa utriusque pertinacia populi eſt, ut primum à conſulibus, dein permiſſu eorum à ſenatu inducias peterent; in quadraginta annos impetraverunt.* & lib. 34. *Cum receptui ſigno dato, ſuos ſpoliis onuſtos in caſtra*

redu-

reduxiſſet, paucis horis noctis ad quietem d
tis, ad prædandum in agros duxit. Effuſis
ut ſparſis hoſtibus fuga, prædati ſunt. Q
res non minus, quam pugna pridie adverſ
Emperitanos Hiſpanos, accolasque eorum i
deditionem compulit. & iterum l. 40. *Mon*
tanorum Ligurum ab A. Poſthumo vine
cæſæ, frumentaque deuſta. Donec cladib
omnibus belli coacti in deditionem venerun
armaque tradiderunt. Cæſar lib. 6. de B
G. *De improviſo in fines Nerviorum conten*
dit: Et prius, quam illi aut convenire, au
profugere poſſent: Magno pecoris, atque ho
minum numero capto, atque ea præda militi
bus conceſſa, vaſtatisque agris, in deditionem
venire, atque obſides ſibi dare coëgit. Idem
lib. 5. B. G. *Tantum in agris vaſtandis*
incendiisque faciendis hoſti noceretur, quan
tum labore atque itinere legionarii milites ef
ficere poterant. Idemque feciſſet Cæſa
Romani imperii candidatus, niſi præpro
pere, ac præter ipſius opinionem Italiam
deſeruiſſet Pompejus. Teſtis eſt Cicero
lib. 9. ad Att. ep. 6. *Primum conſilium ej*
ſuffocare urbem & Italiam fame. Deind
agros vaſtare, urere, pecuniis locupletium non
abſtinere. Nec præter rationem: quisqui
agris potitus eſt, oppidorum facile domi-
nus evadit: Exemplorum farraginem qui-
cunque deſiderat, adeat Bodinum lib. 5
de Repub. cap. 5. *Quinto.* Ex Halicar-
naſſæo lib. 2. amplius obſervandum, quam

pru-

rudenter Romulus , obſervata loci com-
oditate, ſtructisque inſidiis, cum Vejen-
ibus prælio congreſſus fuerit. Sic enim
le *per interpretem :* Romani , ducis ſui
rudentia vicerunt , qui noctu montem
uēdam occuparat, non longe ab hoſtium
aſtris diſtantem , & ibi fortiſſimas tam e-
uitum quam peditum copias, quæ recens
x Urbe venerant , eumque ſequutę fue-
unt, in inſidiis collocarat. Quum autem
trique in planitiem conveniſſent , & eo-
em modo pugnarent , poſtquam Romu-
us ſignum dedit iis , qui in monte erant,
unc qui inſidias hoſti ſtruxerant , cla-
ore ſublato , à tergo in Vejentes impe-
um fecerunt , & ipſi recentes ac integri,
cta impreſſione in homines jam defeſſos,
revi temporis ſpatio eos in fugam ver-
unt. *Hæc Halicarnaſſæus.* Ut vero in his
mnibus raram prudentiam Romuli licet
otare ; ita hoc potiſſimum ex re eſt ob-
rvare , non ſine ratione P. Æmilium a-
ud A. Gellium lib. 13. cap. 3. dicere ſo-
tum fuiſſe , *perraro bonum Imperatorem*
gnis collatis decertare , niſi ſumma neceſſitu-
o, aut ſumma ei occaſio data eſſet. Quod ſic
xtulit Vegetius lib. 3. de R. M. cap. 26.
oni duces, publico certamine , nunquam ni-
i ex occaſione , aut nimia neceſſitate confli-
unt. Eodem autem Vegetio teſte eod.
b. cap. 13. *Magnam partem victoriæ ipſe*
cus , in quo dimicandum eſt, poſſidet. Hinc
Data-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Datames, teſte Corn. Nepote in illius vita, *ut inferior copiis, ita ſuperior omnibus præliis diſcedebat, quod nunquam manum conſereret, niſi adverſarios locorum anguſtiis clauſiſſet.* Quando vero contra locus infeſtus exercitus ductori eſt, meminerit Cæſaris præcepti lib. 6. de B. Gal. *Ubi locus iniquus præſidio eſt barbaris, aliquid potius innocendo omitti debet, quam ut cum aliquo detrimento militum noceatur.*

CAPUT IV.

Fractis, ſi non devictis Vejentibus, à Romulo conceſſæ fuerunt induciæ in centum annos, adempta tamen agrorum parte, atque exactis obſidibus. Hæ vero inſidioſæ induciæ illos perdiderunt.

UT ad vejentes revertamur, mirum quam eos tum adverſa prælia, (duo illa refert Halicarnaſſæus, cum Livius unius ſolum meminerit) tum agrorum depopulationes fregerint. Tangit Halicarnaſſæus lib. 2. ſic per interpretem loquens: *Nec multo poſt, quum legati Vejentium pacem petitum veniſſent, poſtulaſſentque ſibi delictorum venia daretur.* Quod poſtulatum vejentium forte inſidiarum plenum fuit; cum enim, eo tempore amplius pares Romanis non eſſent, utpote agris vaſtatis, exercituque deleto, pacem ambierunt, quo per occaſionem ea violata, injurias ulciſci poſſent. Ita ut plurimum quippe uſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

venit, quando imbecilliores ſe vident hoſtes, cum potentioribus adverſariis honeſto pacis & amicitiæ nomine paciſci volunt, ne funditus perdantur. Exemplum luculentiſſimum eſt vologeſes Parthorum rex apud Tacitum lib. 15. Annalium, intercedente Corbulone omnibus modis cum Tiridate Armeniæ rege paciſci deſiderans; poſtquam eo inferiorem ſe ſentiret. Utinam vero omnibus, quibus occurrunt velatis manibus hoſtes, pacem & amicitiam inſidioſam offerentes, occurrat ſapiens illa admonitio Ariſtæni Prætoris Achæorum; qua apud Livium lib. 32. concilium Græcorum increpuit: *Nolite, quia ultro Romani petum amicitiam, eo quod optandum vobis ac ſumma ope petendum erat, faſtidire. Metu enim videlicet compulſi in aliena terra, quia ſub umbra auxilii veſtri latere volunt, in ſocietatem veſtram confugiunt, ut portibus veſtris recipiantur, ut commeatibus utantur. Naves in poteſtate habent, terras quaſcunque adeunt, extemplo ditionis ſuæ faciunt. Quod regant, cogere poſſunt: Quia peperciſſe volunt, committere vos, cur pereatis, non patiuntur.* Quod aureum dictum, non de hoſtibus pacem offerentibus ſolum obſervandum; ſed de iis quoque qui eum Romanis totũ orbem, quam partẽ illius poſſidere malunt. Licet vero priſcæ fidei viri vejẽtes, ignari fuerint inſidiarum, quæ pacis tempori ſtrui poſſunt; Romulus

mulus tamen perquam circumſpecte cum iis egit. *Primo* ſupplicibus inducias conceſſit, ſic quippe Livius lib. I. *Agri parte mulctatis, in centum annos inducia conceſſit.* Eadem Halicarnaſſæus habet lib. 2. Ideo vero, in induciis, ſive pace concedenda, tam facilis fuit Romulus, quod vereretur, ne ſi cum populo, cujus magna clientela erat, ac pro cujus ſubſidio plurimi mox concurriſſent, diutius bellum geſſiſſet, ipſe paulatim uſum armorum addiſceret, experimentumque virtutis ſuæ caperet. Nam, non ſine ratione Ageſilao à Thebanis victo, objectum fuit, meritam ab illis mercedem reportaſſe, quos diuturno bello arma tractare docuiſſet, teſte *Plut. in vita.* Populique, armorum gloria illuſtres alias, omnem eorum uſum, fortitudiniſque exiſtimationem perdidere, dum otio ſe tradunt, ignaviaque velut rubigine obduci virtutem ſuam patiuntur. Tacit. Agric. cap. II. *Nam Gallos quoque in bellis floruiſſe accepimus. Mox ſegnitia cum otio intravit; amiſſa virtute pariter ac libertate.* Et Salluſt. B.I. *Mos factionum, & omnium malarum artium, paucis ante annis Romæ ortus eſt,* OTIO *atque abundantia earum rerum, quæ primæ mortales ducunt. Nam ante Carthaginem deletam, metus hoſtilis in bonis artibus civitatem retinebat, ſed ubi illa formido mentibus diſceſſit, ſcilicet ea, quæ ſecundæ res amant, laſcivia atque ſuperbia inceſſere. Ita*

quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

quod in adverſis rebus optaverant, otium poſtquam adepti ſunt, aſperius acerbiusque fuit. Eadem mens fuit Alcibiadis, apud Thucyd. lib. 6. *Non ambigitur civitatem quietam & ignavam jacentem, marceſcere otio ſituque: Et eam ipſam ſeſe ſuiſmet opibus atterere: Tum peritiam omnium & ſcientiam conſeneſcere: Sin certaminibus perpetuo acuatur ſemper aliquid experientiæ accedere: Et in universum æſtimanti, civitatem negotiis aſſuetam, ſi in otium convertatur, quam proximam exitio fieri. Secundo,* hoc obſervandum, quod *R*omulus pacem hanc non conceſſerit, niſi Vejentibus agrorum parte mulctatis. Ita quippe diſtincte Dionyſius Halicarnaſſæus lib. 2. Antiq. *Romulus illis hanc irrogavit mulctam, ut Romanis agrum Tyberi contiguum darent, qui ſeptem pagi vocantur: Et à ſalinis abſtinerent, quæ ſunt ad fluvium oſtia.* In quo pariter ſuſpicere convenit prudentiam *R*omuli. Quotieſcunque enim in poteſtate eſt, pacem ſupplicibus dare, fructus atque emolumentum ex tam benigna, & ſalutari victis largitione, percipi debent. *R*ecte Livius lib. 33. *Eſt eius qui dat, non qui petit, conditiones dicere pacis. Tertio,* hoc ſedulo expendendum, quod inducias illas in centum annos dederit *R*omulus. Quod ab eo non factum alio fine, quam, ut otii illa diuturnitate pellecti Vejentes attererentur, & aut exar- arentur à voluptatibus, quas ſuadere

ſolet longa pax, aut à diſſidiis domeſticis
quæ pacis tempore maxime exardeſcere
atque gliſcere ſolent. Norat præ aliis ma
ximus ille Epaminondas, cujus conſilium
utinam diligenter expendatur! Ita ver
de illo Cornelius Nepos: *Habuit obtrecta*
torem Meneclidem quendam, indidem The
bis, adverſarium in adminiſtranda Republi
ca, ſatis exercitatum in dicendo, ut Theba
num ſcil. namque illi genti plus ineſt virium
quam ingenii. Is quod in re militari floren
Epaminondam videbat, hortari ſolebat The
banos, ut pacem bello anteferrent, ne illiu
Imperatoris opera deſideraretur. Huic ille, fal
lis, inquit, verbo cives tuos, quod hos à bel
lo avocas. Otii enim nomine ſervitutem conci
lias. Nam paritur pax bello. Itaque qui e
diutina frui volunt, bello exercitati eſſe de
bent. Quare ſi principes Græciæ eſſe vultis
caſtris eſt vobis opus, non palæſtra. Quod au
guratur ſuis Thebanis Epaminondas, re
ipſa experti fuere Græci, de quibus ita Ju
ſtinus lib. 6. *Inter otia Græcorum ſordidum*
& obſcurum ante Macedonum nomen emerſi
Ut non ſine ratione quærat Tacit. lib. 15
Annal. capit. 6. *Cur deſerta per otium, qu*
bello defenderant? Eadem hæc cogitave
Lipſius, Puteanus, & Campanella, quan
do Hiſpaniarum regi, adducentes hoc ip
ſum Vejentium, quod præmanibus habe
mus, exemplum, perſuadere voluerunt
Batavis, reliquisque qui cum iis pro liber

cat

[tr]ate ſtant, ſive pacem, ſive inducias con[-]cedendas eſſe. Præ aliis vero Johannes Baptiſta de Taxis Regis Philippi II. Conſiliarius, & quondam duci Albano à ſecretis, in literis illis, quæ interceptæ fuerunt anno 1595. ſæpiusque juris publici factæ ſunt. Sed interim dulce videtur pacis nomen, eaque non minus victori, quam victo exoptanda eſt? Fateor multos hanc Helenam effaſcinare, ſpecioſoque hoc nomine circumveniri. Quatenus vero illa utrique; qua victori, qua victo expetenda ſit, docet præ aliis *Polybius lib. 4. ita loquens*: Equidem ita exiſtimo, fugiendum quidem eſſe bellum: Non tamen ita fugiendum, ut omnia, ne in id incidamus, ſuſtinere perpetique velimus. Quod enim vel æquabilitatem in Republica, vel fiduciam, vel libertatis jucundiſſimum nomen laudaremus, ſi nihil omnino eſſet paci anteponendum? Sed neque Thebanos laudamus, quod tempore Medici belli, ut à communi Græciæ periculo eſſent immunes, ea per formidinem elegere, de quibus poſtea periclitati ſunt. Neque Pindaro aſſentimur, qui in Poëmatibus ſuis cives hortatur, ut, cæteris omnibus poſt poſitis, pacem duntaxat, & tranquillitatem amplectantur: Ac pacem magnifice ſcrutatus, de finit eſſe quietis terminum & ſplendidam lucem. Verum cum ſe perſuaſibiliter dixiſſe putaret, paulo poſt re-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

pertus eſt, omnium turpiſſimam ac nocentiſſimam protuliſſe ſententiam. Pax enim, ſi juſta & honeſta ſit, res eſt certe omnium rerum pulcherrima atque optima. Nihil tamen eſt aut faciendum injuſte, aut patiendum turpiter, ut pace frui valeamus. *Hæc Polybius.* Qualem vero pacem amplecti aut optare illi debeant, qui ea carere poſſunt, præ aliis diſtincte tradit Guicciardinus lib. 15. Hiſt. Quando has illius vult eſſe conditiones: *Quum ſuſpicionibus liberat, quum periculum non auget, quum quieſcendi & ſumptuum minuendorum facultatem adfert, pax expetenda ſanctaque eſt: Sed quum omnia parit contraria, ſub inſidioſo pacis nomine bellum latet, & ſalutaris medicamenti ſpecie peſtilens venenum. Quarto.* Ut Vejentes hoc modo circumſcriptos in officio continere poſſet Romulus, ſecurusque eſſe turbarum, quas alias dare potuiſſent, obſides iis irrogavit. Ita quippe Halicarnaſſæus: *Neve quid novi molirentur, fidem darent, adductis quinquaginta obſidibus.* Atque hoc remedium receptum, ut caveatur iis, qui per pacem ad ſecuritatem ſe componere ſolent. In eum finem obſides à Friſiis Romanis dari, apud Tacit. lib. 11. Ann. cap. 19. à Cattis apud eundem lib. 12. Annal. cap. 28. à Parthis quoque, libr. 13. Annal. cap. 9. Nec aliter fieri oportet, ſuſpecto hoſte, dubiaque illius fide: graviſſimeque falluntur, qui cum Pœno, aut cum ejus

ſocio, à quo ſub imagine pacis alias decepti fuerunt, paciſcuntur, nulla pacis tranſactioniſve pignora ſtipulando. *Quinto.* Quum omnia faciles Vejentes facerent, haut mirandum, ſi Romani, quibus captivorum turba gravis erat, eam reſtituerint. Ita quippe Halicarnaſſæus l. d. *Captivos, qui ad ſuos reverti voluerunt, nullo pretio pro iis redimendis accepto, dimiſit. Illos vero qui in Urbe remanere maluerunt, quorum numerus longe major fuit quam aliorum, civitate donatos in curias diſtribuit, & ipſis agrum, qui erat cis Tiberim, ſortito diviſit.* Cate oppido: Hac quippe benevolentia Vejentibus in ipſis viſceribus excitati fuere hoſtes, Romanique nominis magnum conticatum fuit deſiderium. Ita alias captivorum relaxatione gratuita, parari ſolent amici, imo captivorum quoque, qui ſervituti mancipati erant, donatione. De Cajo Julio Cæſare Sueton. lib. 1. cap. 28. *Nec minore ſtudio reges atque Provincias per terrarum orbem alliciebat: Aliis, captivorum millia dono offerens, &c.*

CAPUT V.

Quæ, pro libertate quaſi afferenda, tempore harum induciarum tentarunt Vejentes, iis improſpere ſucceſſere, quod nihil contra Romanos tentare poſſent, niſi ſimul pernicio caput ſuum aſtringerent.

VEjentibus induciarum vinculis hoc modo conſtrictis, quid amplius, uſque ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

ad eorum excidium acciderit, deinceps deſpiciendum. Quoniam vero improvide tum bellum hoc primum inceperant, tum in inducias conſenſerant, facili mulctati fuerunt pœnitentia. Ut enim teſtis Halicarnaſſæus lib. 3. Sub Anco Marcio inducias ruperunt, incubueruntque recuperationi eorum, quæ ſub *Romulo* amiſerant; cęterum ad Allas victi, clade haut exigua perfidiam luerunt; cum anno ante, Fidenas occupare, teſte eodem, fruſtra laboraſſent. Haut mirum vero, hos in fide non perſtitiſſe, cum ſurgentem *Romanorum* fortunam per quotidiana incrementa in ſui perniciem vergere animadverterent. Quòd verò cum Phrygibus ſero ſapere inceperint, illorum exemplo omnes Reſp. moneri deberent, ne circa ſeſe, modo impedire liceat, vicinos plus a quo potentes patiantur. A tempore Anci Regis, quod & ſtolidi conſilii à majoribus initi & ſuę perfidiæ meritas pœnas dediſſent, diu quievere Vejentes, quaſi veterno correpti, dum interim Romani imperio juxta ſolitas actes dilatando intenti ſunt, atque tum ſuos tum Vejentium vicinos & ſocios ſecure ſubigunt, legibusque duriſſimis obſequium pręſtare compellunt. Dicit quidem Florus libr. 1. capit. 12. *Aſſidui vero, & anniverſarii hoſtes ab Etruria Vejentes.* Cęterum tales fuêre, quibus bellum, aut male ceſſit, aut maculam ignominię inuſſit. Etenim Coſſ. Aulo Manlio & Lucio Furio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

temeritatis, quæ ſuaſerat excurrendum eſſe in Romanorum agros, tantas dedere pœnas, ut Romano exercitui annuum pendere debuerint ſtipendium, veniaque à Senatu Romano impetrata, precarias inducias in proximos quadraginta annos à Senatu Populoque Romano implorare, ut teſtis eſt Halicarnaſſæus libr. 9. Certo documento, eos, qui fidei ſunt ſecuri, nec juramenti religionem reſpiciunt, à Deo negligi, maximaque clade mulctari ſolere. Eoque, potior ſit fides omnibus commodis, quæ ea violata ſperantur. Interim prudentiæ quoque conſulatur, ſiquidem Vejentes neſciverant, in rebus arduis media conſilia eſſe periculoſa, & potius cum periculo quid tentandum eſſe in tali caſu, quam talia amplectenda, quæ hoſtibus ſpiritus atque animum addere ſolent. Potuiſſent quieſcere, & ſocios Fidenates, ante neglectos, miſſos facere, aut ſaltem conſtantius illud agere, quod quam negligenter egere. Ut vero Vejentium culpa cum ratione, modo notata fuit, ſic diſſimulari non debet faſtus atque arrogantia gentis Fabię, quę ſibi ſoli contra Vejentes bellum expetiit. Ita quippe Florus loco dicto: *Aſſidui & anniverſarii hoſtes ab Etruria Vejentes; adeo ut extraordinariam manum adverſus eos promiſerit, privatumque gesſerit bellum una gens Fabiorum. Satis ſuperque idonea clades. Cæſi apud Cremeram trecenti, patricius exercitus. Et ſcelerato ſignata nomi-*

ne, quæ proficiſcentes in prælium porta dimiſit. Certo documento, in bello nihil magis obeſſe, quam nimiam fiduciam. Ut non ſine ratione *vanam fiduciam* vocet Tac. lib. 15. Annal. cap. 10. Quod ſecundum eundem in Agricola, ut plurimum *aliquod vulnus per nimiam fiduciam accipiatur.* Atque ſecundum Senecam lib: 4. de Beneficiis capit. 3. *Imprudentium fiducia ſit fortunam ſibi ſpondere.* Geminum ferme exemplum habet Cambdenus in ſua Britannia circa familiam Methal forum, quod, cum ſæpius ab aliis indicatum fuerit, referre ſuperſedeo. De eo conſuli quoq; poteſt. Petrus Juſtinianus lib. 2. Hiſtor. Venetæ.

CAPUT VI.

Finitis prioribus induciis, in quadraginta alios annos illas Vejentes pacti fuerunt.

EXcuſari hactenus potuiſſent Vejentes, niſi paſſi fuiſſent, quum exſoluti jam juramento & fædere viderentur, ad novas inducias à Manlio ſe compelli in quadraginta annos; quo caldo conſilio certe ſibimetipſis exitium ſtruxerunt. Quidquid deinceps enim egerunt, ad prioris fęderis regulam exactum fuit. Quanquam enim, ex Livii lib. 4. liquet, exemplo Romanorum forte, (qui rebus dubiis Dictatorem dicere ſolent) ad regium nomen confugerunt Tolumniumque regem creaverunt, rebus tamen ſuis haut magis conſuluere; ſiquidem, ut improvide ſuppetias Fidenatibus tulere, ita aciem contra Mamercum

Æmilium Dictatorem tam improvide diſpoſuere, ut non tantum cęſi fuerint, ſed amplius A. Cornelius Coſſius opima ſpolia regi eorum detraxerit. Actum vero hoc ipſo tempore de Vejentium nomine fuiſſet, niſi, ut Livius ibid. teſtis eſt, gravis peſtilentia per integrum triennium incubuiſſet Romanæ urbi: Cum qua dum luctatur, non ſolum funeribus exhauritur civitas, verum etiam Vejentibus occaſio data eſt, ſeſe colligendi, novasque conjurationes cum aliis Etruriæ populis contra Romanos ineundi. Duo vero notare hic convenit, *primo* quod lente nimis feſtinarint Vejentes, ac tum demum in Romanos exercitum eduxerint, quum jam inducię à peſtilentia conceſſæ eſſent. Eodem modo à Fabio Valente peccatum fuit, teſte Tacit. libr. 3. Hiſt. capit. 40. *Dum cunctatione inutili agendi tempora conſumit.* Alia mens Athenienſibus fuit, de quibus ita Pericles apud Thucydidem lib. 2. *Et hoc quoque præ cæteris eximium habemus, quod iidem & maxime audemus, & quæ aggredimur, conſideramus: In quo aliis imperitia quidem audaciam, conſideratio vero cunctationem adfert. Secundo*; expreſſe Livius notat, in hanc expeditionem nomen noluiſſe dare Faliſcos, ita quippe: *Nam Faliſci perpelli ad inſtaurandum bellum, neque clade Romanorum, neque ſociorum precibus potuere.* Quod quam pernicioſum fuerit, expertę mox fuere Fidenę, captę ab A. Servi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

lio Dictatore, imo ipſi quoque Faliſci, ita quippe Livius: *Trepidatum in Etruria eſt poſt Fidenas captas, non Vejentibus ſolum exterritis metu ſimilis excidii, ſed etiam Faliſcis memoria initi primo cum iis belli.* Miſerunt tum quidem cum Vejentibus legatos per totam Etruriam, ut velut ad commune incendium reſtinguendum concurrerent; cæterum paucos in partes pertrahere potuerunt. Ita enim idem Livius: *Negata Vejentibus auxilia, juſſosque, ſuo conſilio bellum mitum, ſuis viribus exequi: Nec adverſarum rerum quærere ſocios, cum quibus ſpem integram communicaturi non ſint.* Quod reſponſum quanquam ſpecioſum valde viſum fuit, perdidit tamen hoc, non ſolum Vejentes, ſed omnes Etruriæ populos. Idem plane contigit Brittanis, de quibus ita *Tacit. in Agricola cap.* 12: Olim regibus parebant, nunc per principes factionibus & ſtudiis trahuntur. Nec aliud adverſus validiſſimas gentes pro nobis utilius, quam quod in commune non conſulunt. Rarus duabus tribuſve civitatibus ad propulſandum commune periculum conventus. Ita dum ſinguli pugnant, univerſi vincuntur. *Hæc Tacitus.* Inſtituere vero per Etruriam Vejentes, coactisque conciliis variis, finitimis perſuadere voluerunt, conjunctis viribus obviam eundem eſſe Romanis. Ita quippe *Liv. dicto lib.* 4. Conſilia ad movenda bella in Volſcorum, Æquorumque Conciliis, & in Etruria ad fanum Vol-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

tumniæ agitata Ibi prolatæ in annum res: Decretoque cautum, ne quod ante concilium fieret; nequicquam Vejente populo querente, eandem, qua Fidenæ deletæ ſint, imminere Vejis fortunã. *Hæc ibi Liv.* Quanquam ſero hoc tempore ſapere inſeperunt Vejentes, commodaque occaſio rei bene gerendę offerebatur, quod Romæ omnia turbatum plena eſſent; haut quaquam tamen ea potuerunt movere Volſcos & Æquos, qui tamen ſubſequenti anno ſoli rebellaverunt, ignominioſeque ab A. Poſtumio Tuberto Dictatore victi fuerunt; Vejentibus poſtea, iisdem debellatis, ſolis in agrum Romanum excurrentibus, atque ita Romanis perpetuo cum diviſis hoſtibus congredientibus, quibus conjunctis haut quaquam pares fuiſſent. Ex quibus perſpicere eſt quantum poſſit æmulatio. Æquil ſcil. & Volſci veriti, ne, ſuperiores ſe, evaderent Vejentes, maluerunt ſine illis deleri, quam cum iis Romanorum jugum excutere. Eodẽ per omnia modo, dum mutua æmulatione æſtuant Græciæ civitates, & conjunctis virbus obviam non eunt Philippo, Macedoniæ Regi, quem tamen ſimul oderant, per partes ab eo expugnantur. Idem inter privatos ipſos aliquando accidit. Tac. l.14. Ann. c.46. *Æmulis inter ſe per nobilitatem Voluſio atque Africano, Trebellium dum uterque dedignatur, ſupertulere.*

CAPUT VII.

Sed & illas inducias violarunt: atque, quam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

vis occaſionem attendentes, Romanos in anguſtias redegerint, ab iis tamen per Dictatorem Mamercum Æmilium, ut oportuit, caſi gati ſunt. Iterumque viginti annorum induciæ conceſſæ ſunt, ut ſcirent, quando ſibi pereundum eſſet.

CUm hac ratione Vejentes (ut enim dictũ eſt excurſionem fecerant in agrum Romanum) inducias iterum violaſſent, bellum iis motum à Romanis fuit. Quanquam autem neceſſum non erat illud indici: *Miſſi tamen feciales: Nec eorum, quum more patrum jurati repeterent res, audita ſunt verba*, ut Livius loquitur lib. 4. Cæterum quod Romę omnia iterum turbarum plena eſſent tribus Tribunis militaribus belli cura cõmiſſa fuit, & ut dicit Liv. *l. d.* Tres delectu habito profecti ſunt Vejos, documẽtoq; fuere, quam plurium imperium bello inutile eſſet agendo ad ſua quiſq; conſilia quum aliud alii videretur, aperuerunt ad occaſionem locum hoſti. Incertam namque aciem, ſignum aliis dari receptui, aliis cani jubentibus, invaſere opportune Vejentes: Caſtra propinqua turbatos, ac terga dantes accepere. *Hæc Livius.* Ex quibus ut conſtat, ipſo Livio teſte, quam verum fuerit, quod olim dictum eſt: *Multi imperatores perdidere Cariam:* Quod & probat Curt. lib. 4. *Diſcors*, inquit, *exercitus, nec ad unum intentus imperium, vario tumultu cuncta turbat*; ita hoc tempore ſe ſatis Vejentes uſi ſunt: In parteſque vocatis Fi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

[F]enatibus, ipſi urbi exercitum admoverunt, caſtris poſitis ad portam Collinam. At, cum Romæ omnia turbata eſſent, externi tamen hoſtis metu compoſita fuerunt, Dictatorque dictus fuit Mamercus Æmilius. Ita ſcilicet Romanis accidere ſolet, quando domi manſerunt, turbis omnia miſcuerunt, quietè vero Remp. adminiſtrarunt, occupati dum eſſent contra externum hoſtem. Plutarch. in Camillo: *In obſidione urbis Faliſcorum, Camillo cives ſuos detinere viſum eſt, ne, domi per otium deſidentes, orationibus turbulentorum hominum ad ſeditionem concitarentur. Hoc enim remedio apte uſi ſemper ſunt Romani, imitatione medicorum, qui ea, quæ tumultibus in corpore movendis faciunt, foras avertunt.* Cæterum Dictator, nuncupatis ante Jovi Feretrio votis, poſitisque ad Fidenas caſtris, gravi prælio tum Vejentes, tum Fidenates fudit, *reddito in pace imperio, quod in bello trepidisque rebus acceperat.* Ut Livius loquitur lib. 4. Ex quo diſcere eſt, maximam illi Principi deberi laudem, qui Remp. quam turbatam accepit, pacatam atque compoſitam ſucceſſori ſuo tradit. Vejentibus vero induciæ iterum in viginti annos ſunt conceſſæ, qui cum pene exſpiraſſent, quod plurimum jam Romani per Etruriam poſſent, everſique plerique eſſent, qui conſilia cum iis conjungerent: Placuit funditus eos exſtirpare, miſſisque Fœcialibus, qui res repeterent, cum ſuperbum illis reſ-

ſponſum datum eſſet: *Patres ægre paſſi, decrevere, ut tribuni militum de bello indicendo Vejentibus, ad populum ferrent.* Ut idem Livius loquitur lib. 5. Munierunt quidem ſeſe in tempore Vejentes adverſus hanc procellam, *ac tædio annuæ ambitionis, quæ interdum diſcordiarum cauſa erat, regem creavere*, ut Livius ait ſub initium libr. 5. Cæterum parum provideri per hęc potuit, quod conſilia nimis quam ſera eſſent. Prudentiores ſemper extitere Romani, de quibus ita *Polybius l. 6. per Interpretem.* Quoties enim alicujus ab exteris periculi metus ingruens, concordare cives, ac ſibi invicem ferre opem coëgerit, ea eſt ac tanta hujus Reip. vis, ut neque in deliberationibus quicquam eorum omittatur, quæ facto ſunt opus, quum, ut quidque accidit, eo certatim cuncti ſuas cogitationes referunt: Et eorum, quæ ſunt decreta, nihil fiat tradius, quam oporteat, publice privatimque omnibus ad conſulta perficienda connitentibus. *Hæc Polybius.*

CAPUT VIII.

Quale fuerit, Vejorum excidium, quod ita fatali lege ſubierunt, ut ad illud per propriam imprudentiam ruerint.

ADvenerat ergo tempus, quo Veji expugnandi erant, urbique celeberrimę inducendum aratrum: Quomodo hoc vero acciderit, prolixe refert Livius libr. 5. per indicem autem *Florus libr. 1. cap. 12. ſic loquens*: Vejentium quanta res fuerit, in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

icat decennis obſidio. Tunc primum hie-
matum ſub pellibus: Taxata ſtipendio ha-
berna: Adactus miles ſua ſponte jureju-
rando, niſi capta urbe remearet. Spolia de
parte Tolumnio rege ad Feretrium repor-
tata (*hoc diu ante, ut ex Livius ſupra obſer-
vatum fuit, acciderat.*) Denique non ſcalis,
nec irruptione, ſed cuniculo & ſubterra-
neis dolis, peractum urbis excidium. Ea
denique viſa eſt prædæ magnitudo, cujus
decimæ Apollini Pythio mitterentur: Uni-
verſusque populus Romanus ad direptio-
nem Urbis vocaretur. Hoc tunc Vejentes
fuere: Nunc fuiſſe quis meminit? Quæ re-
liquiæ? Quodve veſtigium? Laborat anna-
lium fides, ut Vejos fuiſſe credamus. *Hæc
Florus.* Accidit hoc anno ab V.C. 357. at-
que cum Vejorum quoque veſtigia deleta
fuerint, non inconveniens eſt illud Pro-
pertii lib. 4. Eleg. 11.

Et Veji veteres, & vos tum præda fuiſtis,
Et veſtro poſita & aurea bella foro.
Nunc intra muros paſtoris buccina lenti
Cãtat, & in veſtris oſſibus arva metunt.

Omiſſis vero aliis, quæ hinc obſervari poſ-
ſent: Repetimus, duo maxime ad Vejen-
tium conſpiraſſe exitium. *Primo*, diſſidi-
um Hethruſcorum, per quod in commune
nunquam conſuli potuit. Lubet iterum
mentionem facere Græcorum, de quibus
hic *Oroſius libr. 3. Hiſt. c.* 12. Græciæ civi-
tates, dum imperare ſingulæ cupiunt, im-
perium omnes perdiderunt: Et, dum in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

mutuum exitium ſine modo ruunt, omnibus perire, quod ſingulæ amitterent, oppreſſæ demum ſervienteſque ſenſerunt: Quarum dum inſanas concurſationes Philippus veluti de ſpecula obſervaret, auxiliumque ſemper inferioribus ſuggerendo, contentiones, bellorum fomites; callidus belli artiſex foveret, victos ſibi pariter victoresq; ſubjecit. *Hæc ille. Secundo*, non poteſt non iterum repeti, quantum iis nocuerint ex arbitrio Romanorum conceſſæ induciæ. De quibus quanquã multa hic notari poſſent: Unum tamen illud ex gravi Scriptore, *Guicciardino ſcil. l. 8. Hiſt. obſervamus:* Ut ſępe in corporibus accidit, quæ pravis humoribus replentur, ut medicamentum uni parti ſanandę accomodatum, pernicioſores, majoriſque periculi morbos afferat: Sic induciæ inter Romanorum regem, & Venetos factæ, Italis pro ea quiete tranquillitateque, quam multi ſequuturam ſperaverant, innumeras calamitates, & bella ſuperioribus longe atrociora, & cruenta magis pepererunt. *Hæc Guicciardinus.* Interim non debuiſſent, inducias, multo minus, juramentum violare, quo nomine, eos meritas dediſſe pœnas putandum eſt. Unde apud Romanos, teſte Liv. l. 9. *Juxta divinas religiones fides humana colitur.* Nam ut Sen. ait Ep. 89. *Fides nulla neceſſitate ad fallendũ impellitur, nullo corrũpitur præmio.* Et Cic. pro Roſ. *Perfidioſum & nefariũ eſt, fidem frãgere, quæ continet vitam.* Et hęc quidẽ hactenus.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 47